

КАКО ЈЕ ОЧЕРУПАНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПУТЕВЕ „КРАГУЈЕВАЦ“

Натоварили им туђе кредите

— страна 8.

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА СЕЛУ

Лекарима се не *исилаши* да лече сељаке

— страна 10.

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР У КРАГУЈЕВЦУ

Породица у којој се и тугује и радује

— страна 10.

КРАГУЈЕВАЦ – ПЛИВАЧКИ ЦЕНТАР СРБИЈЕ

Школа професора Чавића

ВОДА ЈЕ ДРАГОЦЕНА

ТРОШИТЕ ЈЕ РАЦИОНАЛНО

034/ 33 66 99

ZAMENA STARIH, DOTRAJALIH I OŠTEĆENIH PLASTIKA I TASTERA NA SVIM VRSTAMA AUTO KLJUČEVA I DALJINACA

Reciklaža kertridža i tonera

dobar kertridž mir u kući

Refilm

Karadordjeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 6

AUSPUH SERVIS

PRODAJA I UGRADNJA ORIGINALNIH IZDUVNIH SISTEMA

IMASAF

M. BLAGOJEVIĆA 55
362 557, 064 122 9 240

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Еџилој

Пише Драган Рајчић

Некако ми је све на српској политичкој сцени одавно обесмишљено и релативизовано. На бази ове констатације могуће је вероватно написати гомилу есеја о нашим старатељима, али би и то било бесмислено јер се оно што је очигледно ионако не доказује. Зато су паметни у својим главама већ „дилитовали“ све оно што нас је задесило под Дачићем, Николићем и Вучићем ономад, е да би што лакше апсорбовали благодети које нам поменути спремају у свом најновијем, могло би се чак рећи и ексклузивном европејском издању.

Да видимо, дакле, шта имамо данас на менију? Нема наравно још ништа за јело, али, Богу хвала, није нам досадно. Кома је још до свог стомака, кад види како, најзад, у бајбокано почињу да пристижу и они којима је тамо одавно место, закључно са нашим највећим тајкуном. Празан тањир, али сита душа! Можда је то одличан рецепт којим нова власт на челу са свеприсутним Александром Вучићем покушава да учврсти свој рејтинг и за нека будућа времена. Ако јесте, врло је извесно да ћемо своју напаћену душу имати чиме да задовољимо и иза Нове године и Божића јер ми нисмо протеклих година опљачкани тек онако. Нама су да извините, и гаће скинуте!

Дотични рецепт, међутим, има и једну приличну валинку, а отвара и једно озбиљно питање. Валинка му је што се о његовом спровођењу стара и г. Дачић који ће остати упамћен и по томе што је цео претходни мандат на месту министра полиције потрошио за то да не уради ништа од онога што ради данас. Није ваљда чекао да Мишковић зађе у позне године, па да му тек онда покаже зубе!

А питање је ово: кад нова власт поапси све што јој је на располагању, за шта унапред има и моју пуну подршку, од чега ћемо, напokon, и један прави, невиртуелни ручак да скувамо? Питање је, нема сумње, опaко тешко, а ако г. Дачић и г. Вучић знају одговор на исто, ја сам спреман да поједем и оно што се не једе. При том могу да користе и помоћ пријатеља, на пример да позову г. Коштуницу, Бориса Тадића или неког сасвим петог, али сумњам да би то променило нешто на нашем менију у коме је празан тањир већ одавно заштитни знак. Толико је празан да га већ хвата криза идентитета!

У сенци великих хапшења која се управо одигравају, некако нам оста епилог наше мале ујдурме на релацији начелник полиције - градска власт Крагујевца. Тресла се гора, родио се миш, а ни он више не цијуче! Оноликој галами коју су подигли наши челници и начелници нашао се еквивалент у величанственој тишини коју више не квари ни једна страна. Став око кога је готово постигнут консензус супростављених страна да се из отворених тема и питања не може изаћи без консеквенци, све до 'апсе, замењен је, вероватно опет уз обострану сагласност новим - да је најбоље више ништа не таласати. Народ је, Богу хвала, већ довољно гладан и слућен и, тако учи историјско искуство са нама, питање је само дана када ћемо заборавити шта је било јуче, а камоли да ћемо да запамтимо оно од ономад. А и чему памћење? Ко се, на пример, још сећа Николића, Вучића или Дачића из претходних живота у којима су им отац и мајка били Милошевић и Шешел, тај сад није способан да одговори ни на просто питање: Откуд ови данас овде, зар они, за име Бога, нису лустрирани?

Дакле, тренутни епилог сукоба градске власти са начелником полиције је - они ни лук јели, ни лук мирисали! Они којима се чини да ту нешто ипак смрди, мораће да се задовоље логичним објашњењем за које верујем да ће им од сукобљених страна ускоро стићи, а у коме ће стајати: - Ако ми нисмо ни лук јели, ни лук мирисали, онда мора да је вас преварио нос!

АНКЕТА КАКВУ СУДБИНУ „ПРОРИЧЕТЕ“ УХАПШЕНОМ БИЗНИСМЕНУ МИРОСЛАВУ МИШКОВИЋУ?

М. Ивњаковић

Добриша Стојановић,
професор:
- Надувано,
медијски и
политички.

Љубиша Тодоровић,
дипл.економиста:
- Верујем да ће
га пустити уз
неку цену.

Драган Рајчић,
дипл. инжењер:
- Нико од
тајкуна у Србији
није заглавио у
затвор.

Ратка Петровић,
трговац:
- Може да плати,
имућан је, а могу
и да га осуде!

Ивана Жугић,
судски
извршитељ:
- Верујем у
правосудни
систем.

Марија Вучићевић,
филолог:
- Пустиће га,
такав је наш
систем.

Мирослав Рађен,
фудбалски
тренер:
- Платиће
„Звезди“ дуг и
ћао...

Снежана Сарић,
правник:
- Ма, још ће да
профитира.

Драгомир Јагличић,
инструктор
вожње:
- У нашем
правосудном
систему нико
није одговарао
последњих 15
година за дело
за које га терете.

Житопродукт
Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачким ценама

Произвођачке цене,
гарантовани квалитет
белог, лиснатог,
печеног, замрзнутог
печива

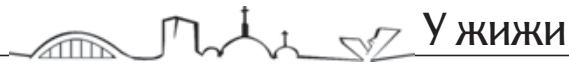
Све врсте хлеба и печива у нашим објектима:
ТЦ Аеродром, Мала пијаца,
код улаза у Житопродукт,
у кругу Заставе,
у Улици Драгослава Срејовића 5

prozori sa imenom
i prezimenom

Da li ćete i ove zime
grejati ulicu?

suncemarinkovic.com 034/ 330 870

НОВИ РЕЗУЛТАТИ ПОПИСА СТАНОВНИШТВА: ШУМАДИЈА УБРЗАНО СТАРИ

Просечан Крагујевчанин стар 41,2 године

У неколицини шумадијских села од 2002. године ниједном се није заљуљала колевка, док некадашња „бејби-бум“ генерација, која је најбројнија, сада полако доспева у треће доба. Сви градови су знатно „остарили“, а у огромном броју села, сем што их је мање, углавном су старије жене, при чему је „најцрње“ стање у гужанском крају

НАЈЧЕШЋИ ПРИЗОР ИЗ ШУМАДИЈСКИХ СЕЛА

Иако за статистику важи популарна изрека да је „као бикини - показује све, а не открива ништа“, у случају резултата из прошлогodiшњег пописа становништва који се тичу старости, упоређеним са ранијим подацима, то не важи. Као и цела Србија, тако и Шумадија непобитно показује знаке Бекне, која још није умрла, а кад ће, не знамо. Никаких правила практично нема, па једнако старе и урбане и руралне средине. Штавише, како показује анализа, у појединим сеоским подручјима удаљенијим од градова и вароши рађа се више беба него раније, те што се куће више приближавају граду, то у њима живи све више старијих људи.

Истина је и да има завидног броја насеља која су убележила позитиван скор у односу на период пре девет година када је рађен претходни попис, те су се „подмладила“, међутим много је више оних која су „преко ноћи“ остарила чак и за десет година.

Сва урбанија места у Шумадији, од Крагујевца, преко Аранђеловца, Баточине, Лапова и Тополе, до вароши на међи урбаног и руралног, Кнића и Раче, бележе старење становништва. Убедљиво највише је „остарило“ становништво Тополе - 3,5 године, Крагујевац (3), Рача (2,7), Баточина (2,5), Кнић (2), Лапово непуне две, а најмање је година придонао Аранђеловац (1,5).

На подручју целог Шумадијског округа просек старости је 42,4 године, а на прва три места по бројности налазе се старосне групе од 50 до 64 године, које чине готово четвртину целокупног живља. Млађи од 18 година је тек сваки шести Шумадијца, док се предатне генерације одлично држе, те оних који се мање-више сећају како је било за време „Шваба“ има око 37.000.

У већини шумадијских села евидентирано је старење, у мањем или већем обиму. Но, постоји и велики број села где су мушкарци „остарили“, а жене се „подмладиле“, као и обрнуто, но закономерност је да се то обично нивелира, па се целокупно становништво опет нађе у старосном „минусу“. Такође, на та незнатна варирања најчешће утиче то да ли су се у селу прошлe година рађале девојчице или дечади, па у зави-

„**Б**ајчетина, родно село председника Томислава Николића, „најстарије“ је у овом крају, просек година његових житеља је 59,5. У селу нема ни једног детета до 15 година, нити жене млађе од 40

ности од тога варира и просек старости једне и друге полне категорије.

Брдска села - дужи живот

У самом граду Крагујевцу просек година је 41,2, док у околним селима расте и достиже готово 45. Као и на целом овом подручју, и у Крагујевцу је највише оних у средњим и касним педесетим, рођених у време чувеног послератног „бејби-бума“. Онаквог какав више и није виђан на овим просторима, с обзиром да се, ако се као репер узму подаци о броју младих до 14 година, град у просеку увећава за око 7.000 новорођених на сваких пет година.

Крагујевачка села, већ раније остарела, сада су делимично поправила слику, с обзиром да је старење у многим било стандардни раст, те већина њих сада стари две-три године просечно сваке деценије. Ипак, у односу на остале шумадијске општине, крагујевачко сеоско становништво је приметно старије. Тако, примера ради, у чак 11 околних села просечна старост прелази 50 година, а рекордери у целој Шумадији су Дулене са просечних 62,8 и Љубичевац са 61,3 године. У Љубичевцу је, иначе, и највећа старосна разлика између мушкараца и жена - 10 година. По старости затим следе Трешњевак (58,3), Велике Пчелице (56,9), Горње Комарице (55,3), Мали Шењ (55,2) и Букововац (55,1).

Занимљиво је, пак, да има и шест села која су „млађа“ од самог Крагујевца. „Најмлађа“ у овој групи је Драгобраћа са просеком од 38,2 године, а одмах иза је Трмбас (38,3). У ову категорију још спада-

ју Велики Шењ, Ђурисело, Маршић и Цветојевац.

Као што смо већ анализирали у прошлом броју, на смањен број жена у селима махом је утицало пресељење у градове, но ако се томе придодат да жене у просеку дужи живе од мушкараца, све то утицало је да су ретка села у којима је женска популација млађа од просечних 45 година. Нешто је „светлија“ будућност у пет села где су мушкарци старији, а жене млађе: Горњим Грбицама, Ђуриселу, Маршићу, Миронићу и Новом Милановцу. У четири крагујевачка села за четири године није рођена нити једна беба или, ако је рођена, није остала ту предуго: Ациним Ливадама, Малом Шењу, Трешњеваку и Миронићу.

Но, податак који може да радује је да се у добром броју села родило више деце него у периоду пре пет и десет година, и то чак у оним селима која се налазе у веома тешкој популационој ситуацији, попут Велике Сугубине, Горњих Јарушица, Доњих Комарица, Кутлова. Приближно једнак број новорођенчади на сваких пет година стигне и у, између осталих, Велике Пчелице, Каменицу, Рамаћу. Трмбас је постигао савршен просек јер се на сваку „петолетку“ у последњих 15 година увећавао за 53 најмлађих. Но, шансе да ће након што одрасту та деца и остати у селу, објективно су веома мале.

Иако би се очекивало да је број новорођених из године у годину у порасту у најнасељенијим селима и онима ближе граду, ситуација је управо су-

протна. Драстичан пад беба у односу на периоде пре пет и десет година сада су убележили Десмировац, Грошница, Опорница, па чак и Драгобраћа. Да ли је разлог томе продор урбанизације у ова насеља, питање је које захтева стручну и детаљну анализу.

Најзад, не треба сметнути с ума и чињеницу да дужи животни век утиче да су поједина села „старија“ од других, а што је, разумљиво, случај са изолованим селима брд-

ског типа. Примерице, иако су Дулене убедљиво „најстарије“, очито здрава средина утицала је да овде близу 15 одсто укупног становништва има 80 и више година, па тако иако село има и бебе и школарце, старосни просек је највиши у целом округу. У поређењу суседних Великих Пчелица и Грошнице, практично приградског села, то је нарочито видљиво. Наиме, иако је Грошница дупло насељенија од Пчелица, у Пчелицама има, процентуално гледано у односу на број мештана оба села - дупло више 80-годишњака.

Има земље за старце - општина Кнић

Када је реч о осталим шумадијским општинама, ситуација је шаренолика.

На територији општине Аранђеловац слично је као и са Крагујевцем. Просек година у самом насељу је 41,2, готово је једнак број села у којима он прелази 50 и оних где је нижи од 42 године, а жене су генерално старије за неколико година.

У баточинској општини податак за похвалу је да нема ни једног села где је живаљ старији од 50 година, а у самом насељу просек износи 40,5. Штавише, једино у Прњавору, и то жене, прелазе границу од 50.

У Лапову је просек година 43,4, у рачанском атару 44,8. Међутим, у самој вароши Рача људи су просечно стари 41 годину. Само Борци су видно „старији“ (50,5), а уз то у сваком овдашњем селу рођена је бар једна беба у претходних пет година. Но, на нешто лошији просек утицало је то што су села махом насељена људима у средњим четрдесетим, али и то да се у појединим селима деценије раније рађало три пута више деце.

У општини Топола просек је 44,3 године, две године више него у варошком језгру, а овде су евидентирани и најекстремније разлике у кретању старосних структура, па је тако село Гуришевице у року од десетак година „остарило“ исто толико, док се насеље Маскар „подмладило“ за готово читавих шест година.

Конечно, као негативни шампион издвојила се книћанска општина, која може понети сив епитет „општина старих“, с обзиром да је просек година 46,6. У селима старење незадрживо расте, те је појава средишњег скора од преко 50 година врло честа. Иако и овде нема села без бар једног рођеног детета у последњих пет година, у поређењу са бројем мештана тај број је у низу насеља веома мали. Најинтересантнија за јавност свакако је Бајчетина, родно место актуелног председника Србије Томислава Николића. Ово село далеко је „најстарије“ у гужанском крају са просечних 59,5 година. У селу нема ни једног детета до 15 година, нити жене млађе од 40 година. Још прецизније, само је једна жена млађа од 50. Па и поред тога, највише захваљујући четворици младића од 15 до 24 године, село се „подмладило“ у односу на 2002. годину када је старосни просек био 67,7.

Никола СТЕФАНОВИЋ

НАЈНОВИЈА СТАТИСТИКА О СТАРОСТИ СТАНОВНИШТВА		
Просек година у шумадијским насељима		
Место	2011.	2002.
Крагујевац	41,2	38,2
Аранђеловац	41,2	39,7
Баточина	40,5	38
Кнић	44	42
Лапово	43,4	41,5
Рача	41	38,3
Топола	42,5	39
„Најстарија“ крагујевачка села		
Насеље	2011.	2002.
Дулене	62,8	62,5
Љубичевац	61,3	59,1
Трешњевак	58,3	59,8
Велике Пчелице	56,9	55,3
Горње Комарице	55,3	56,1
Мали Шењ	55,2	50,4
„Најмлађа“ крагујевачка села		
Насеље	2011	2002
Драгобраћа	38,2	38,4
Трмбас	38,3	40,4
Ђурисело	40,4	38,7
Велики Шењ	41,2	40,6
Цветојевац	41,5	43,2
Маршић	41,7	39,3
Села која су највише „остарила“		
Насеље	2011	2002.
Мали Шењ	55,2	50,4
Кутлово	46,5	42,4
Котража	47,1	43,2
Маслошево	47,4	43,7
Доња Сабанта	50,2	46,7

КАКО ЈЕ ОЧЕРУПАНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПУТЕВЕ „КРАГУЈЕВАЦ“

Отплаћивали туђе кредите

Сумња се да су власник „Делта холдинга“ Мирослав Мишковић, његов син Марко, власник фирме „Мера инвест“, Мило Ђурашковић, сувласник „Нибенс групе“ и још седам особа незаконито стекли 30 милиона евра у пословима са путарским предузећима. Најгоре су прошли радници тих предузећа, међу којима и крагујевачког, који примају минималац и чије су фирме у стечају или су подржављене

Према наводима кривичне пријаве Мирослав и Марко Мишковић, као и Мило Ђурашковић су од 2005. до краја 2010. године, као сувласници у приватизованом Предузећу за путеве „Ниш“, а преко њега и сувласници предузећа за путеве „Београд“, „Крагујевац“, „Врање“, „Срем пут“, „Бачка пут“ и других, неосновано из тих предузећа извукли новац и имовину вредну око 30 милиона евра.

У кривичној пријави се наводи да су заједнички посао Мишковић и Ђурашковић започели током 2005. године куповином ПЗП „Београд“ за 23 милиона евра, које је платила компанија „Хемслејд“ Мирослава Мишковића.

Оф-шор компанија „Мера инвест“ са Холандских Антила у власништво ПЗП „Ниш“ ушла је 2006. године. Та фирма, власништво Марка Мишковића, уложила је у доквалитализацију ове путарске фирме девет милиона евра и тиме стекла око 48 одсто акција тог предузећа. Тај новац искоришћен је за враћање кредита „Хемслејд“ и тако практично остао у компанијама под контролом породице Мишковић.

■ Мило ојдио и крагујевачке путаре

Предузеће за путеве „Крагујевац“ приватизовано је 4. априла 2005. године за 5,1 милион евра, а обавеза купца била је да у фирму инвестира пет милиона евра. Купац јед-

ног од најбољих крагујевачких предузећа било је Предузеће за путеве „Ниш“. Тако је ова фирма постала део „Нибенс корпорације“ власника Мила Ђурашковића.

Проблеми финансијски и пословно најстабилније и најздравије фирме у саставу „Нибенс групе“ почели су прошле године, када је ухапшен власник ове корпорације Мило Ђурашковић и када су банке од којих је „Нибенс“ узимао кредите блокирале рачуне свих путарских предузећа у саставу групе, па и крагујевачког. Фирма је имала посла, зарађивала је, али је све што заради одлазило на отплату кредита. Рачун фирме био је блокиран иако ПЗП „Крагујевац“ ништа није дуговало банкама, нити је узимало кредите. Ова фирма је била јемац и солидарно одговарала за враћање кредита које су узимале друге фирме „Нибенс“.

Пету рату за куповину ПЗП „Ниш“ од 87 милиона динара исплатили су Предузеће за путеве „Крагујевац“ и „Бачка пут“. Колико је Ђурашковић ојдио крагујевачке путаре можда најбоље сведочи чињени-

МИЛО ЂУРАШКОВИЋ И МИРОСЛАВ МИШКОВИЋ ДОВЕЛИ И КРАГУЈЕВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПУТЕВЕ ДО СТЕЧАЈА

ца да је ПЗП „Крагујевац“ 3. фебруара ове године отишло у стечај. У међувремену, око 70 запослених добило је отказ.

По одласку фирме у стечај објављен је позив за проналажење закупца који би омогућио да преосталих око 330 запослених и механизација раде до завршетка стечајног поступка, односно док се предузеће поново не прода. Пошто стечајни поступак може да потраје и десетак месеци, управо се због тога и тражи привремено решење са закупцем.

Пре отварања овог стечајног поступка Агенција за приватизацију раскинула је купопродајне уговоре за предузећа за путеве „Београд“, „Војводинапут - Бачкапут“ из Новог Сада, „Будућност“ из Прешева и новосадску фирму ЗГОП, која су такође пословала у саставу „Нибенс групе“.

Агенција није могла да раскине купопродајне уговоре и за предузећа за путеве из Крагујевца, Ниша и Врања јер су прошли сви контролни рокови, па она више није имала ингеренције над њима.

Од недавно крагујевачка фирма послује под именом „Србија пут Крагујевац“.

Закупац фирме, предузеће „Србија пут“ из Београда омогућило је да 330 радника у Крагујевцу ради, да се упосли механизација, али радници у овој фирми и даље примају минималац. То је био једини начин да се послеване консолидује, али и испуштују уговорне обавезе и заврше започети радови.

■ Тражили да се преиспита приватизација

У августу ове године више од 1.500 радника пет путарских предузећа која су пословала у склопу „Нибенс групе“ из Крагујевца, Београда, Врања, Ниша и Новог Сада упутило је писмо председницима Србије и Владе Томиславу Николићу и Ивици Дачићу, као и министру финансија Млађану Динкићу.

ИМПЕРИЈА МИЛА ЂУРАШКОВИЋА

Краљ путева

Ђурашковићева „Нибенс група“ основана је 2005. године и већином се бавила асфалтирањем и реконструкцијом улица на територији Београда, Ниша, Новог Сада, Крагујевца и Врања. Власник је и оснивач предузећа „Шер корпорација“, као и већински власник ПЗП „Ниш“.

„Нибенс група“ још чине предузећа за путеве „Врање“, „Крагујевац“ и „Војводинапут-Бачкапут“, привредна друштва такође у његовом већинском власништву. Ђурашковић је преко ПЗП „Београд“ истовремено и већински власник акционарског друштва ФАМ. У свим тим акционарским и друштвенима са ограниченом одговорношћу, Ђурашковић је власник између 80 и 90 одсто капитала. „Нибенс група“ је запошљавала око пет хиљада радника.

Они су инсистирали да држава преиспита поступак приватизације ових пет предузећа. Већ годину дана држава, тврдили су тада путари, није ништа урадила да спречи даље пропадање ових фирми.

Онај део радника који није отпуштен ради за минималац послове одржавања путева и уместо да овако велика предузећа раде посао ког има довољно, у ситуацији смо да радимо за друге, много мање фирме, као подизвођачи, само да бисмо преживели, рекла је председница синдикала путара Србије Соња Вукановић.

Три предузећа ПЗП „Ниш“, ПЗП „Крагујевац“ и ПЗП „Врање“ тренутно су у стечају, док су друга два „Бачка пут“ и ПЗП „Београд“ у процесу реструктурирања.

Једна је ствар кад нема посла, а то овде није случај. Ми бисмо имали посла, али не можемо да га добијемо док се не реши ситуација и не преиспита приватизација, нагласила је Соња Вукановић и додала да је то посао који треба да уради држава.

У синдикату путара са правом се љуте на запослене у Агенцији за приватизацију за које кажу да су имали доста аргумената да пониште приватизацију свих путарских предузећа које је купио Ми-

РАДНИЦИ ПРЕДУЗЕЋА ЗА ПУТЕВЕ „КРАГУЈЕВАЦ“ БЛОКИРАЛИ СУ ПУТ ЗА БАТОЧИНУ У АВГУСТУ

ло Ђурашковић, али да то нису урадили.

Путари поздрављају акцију полиције и Тужилаштва за организовани криминал, али кажу да ће добити сатисфакцију тек када се дође до правоснажних пресуда и када буду на одговорност позвани и људи из Агенције за приватизацију, који су аминовали овакве накардне приватизације. Да ли ће и добити сатисфакцију остаје да се види.

■ Марку у цеп милијарда и по

Приликом изласка Мирослава Мишковића из посла са путарским предузећима 2008. године, пре уговореног рока враћен је кредит „Хемслејд“ позајмицама, и то од предузећа која су била у поступку приватизације и из кредита. Укупно је исплаћено 26,5 милиона евра.

Потом је „Мера инвест“ акције ПЗП „Ниш“ продала „Нибенс корпорацији“, у власништву Мила Ђурашковића, а претходно је готово три пута увећана њихова вредност. То је учињено, како се наводи у кривичној пријави, унапред договореном продајом на берзи само 37 акција нишких „Путева“, вредних 325.000 динара.

Те акције продао је Ђурашковић, а купио Зоран Каитовић, што је послужило да се на основу занемарљиве трговине по броју акција и њиховој вредности, на захтев „Делта брокера“ изврши процена појединачне вредности акција на 110 евра. Продајом акција ПЗП „Ниш“ по овако неосновано увећаној вредности, „Мера инвест“ је остварила приход од 25 милиона евра и стекла пословну зграду у Таковској број 6 у Београду, корисне површине веће од 3.500 квадратних метара.

Укупна зарада фирме „Мера инвест“ и Марка Мишковића из тог посла износи милијарду и по динара, наводи се у кривичној пријави. У Тужилаштву за организовани крими-

КО СУ ВЛАСНИЦИ ПУТАРСКИХ ПРЕДУЗЕЋА

Ужице најбоље прошло

Једна од фирми која се најчешће помиње као фирма која ће преузети највећи број послова „Нибенс групе“ је Предузеће за путеве „Ужице“. Иза ове компаније, од 2003. године, као већински власник стоји Ужичанин Василије Мићић. Он је поред овог предузећа власник и ПЗП „Нови Пазар“ и ПЗП „Пожега“. Власништвом над ове три фирме дошао је до посла одржавања 1.800 километара путева, што је нешто више од 10 одсто свих путева у Србији.

Један од оних који последњих година шири своје послове у одржавању путева је Душан Боровица. Он је у последње три године постао власник „Војводина пута“ из Зрењанина и предузећа „Путеви“ из Сремске Митровице. На тај начин он одржава скоро 700 километара магистралних и регионалних путева на североистоку Војводине. Душан Боровица власник је фирме „Боровица транспорт“, која је деведесетих важила за једно од најпознатијих приватних превозничких предузећа у Србији. У октобру ове године Душан Боровица је ухапшен под сумњом да је злоупотребио службени положај и оштетио буџет Општине Нова Црња.

Трећу велику војвођанску фирму за одржавање „Срем пут“ води фирма „Еуропарк“. Ова фирма није се појављивала на почетним аукцијама, али је акције путарских предузећа куповала на берзи, па сада управља фирмом „Срем пут“ и „Крушевац пут“ и тако одржава скоро 1.200 километара путева у Србији. „Еуропарк“ је регистрован као фирма за одржавање паркова и зелених површина, а власник је Милојица Марковић.

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО
ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 - 15 сати

Благајна у центру:
7 - 18 сати - радним данима
7 - 13 сати - суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:

Кнић 510 - 197
Рача 751 - 262
Баточина 842 - 311
Лапово 853 - 710

ЕД Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 - 200
Дежурна служба 335 - 195
Прикључци 307 - 368
Пријава стања и рекламације
307 - 233 и 307 - 234

Бесплатан телефонски број
за пријаву крађе струје 0800/360-330

нал наводе да је „Нибенс корпорација“ за куповину акција новац обезбедила кредитом од 25 милиона евра, за чију су отплату солидарно јемчила путарска предузећа, која су сада у стечају или су раскинути уговори о њиховој приватизацији.

Иначе, ова акција полиције ио тужилаштва представља наставак поступка који је започео пре више од годину и по дана истрагом о приватизацији крушевачке фабрике ФАМ, која је у власништву „Нибенс групе“.

У полицији и Тужилаштву кажу да се у овом случају ради о исисавању имовине из предузећа која су била у процесу приватизације и стицању неосноване имовинске користи од стране особа које су укључене у поступак приватизације и рад у тим предузећима.

У власништву „Нибенс лорпорације“ Мила Ђурашковића нашла су се путарска предузећа која су имала монопол на одржавање путева на територијама на којима се налазе. Када се погледа обједињена мапа покривености тих предузећа, види се да су купљене фирме покривале комплетну трасу Коридора 10, од Суботице до Прешева.

Фирме које су имале сигуран прилив државног новца за одржавање путева дуж комплетног аутопута доведене су до стечаја.

■ Ђурашковић прецртао „Неметале“

Мило Ђурашковић купио је Предузеће за путеве „Ниш“ и уз њега добио и фирму „Неметали“ из Тополе. Тако је уз путаре пазарио и рудник и индустрију грађевинског ма-

„НЕМЕТАЛИ“ ИЗ ТОПОЛЕ ВИШЕ НЕ ПОСТОЈЕ НАКОН ШТО ИХ ЈЕ КУПИО ЂУРАШКОВИЋ

теријала, као и производњу ломљеног мермера. Предузеће за путеве „Ниш“, пре него што је било и само приватизовано, купило је „Неметале“, као једну од најпрофитабилнијих фирми не само у Шумадији. Ђурашковићу се ставља на терет и издвајање предузећа „Неметали“ из ПЗП „Ниш“ које је касније препродао за милијарду и 800 милиона динара. На том послу задарно је око милијарду динара, односно 10 милиона евра.

Према информацијама из Тополе у тренутку приватизације „Неметали“ су на рачуну имали више новца него што је била цена коју је држави за ту фирму платило ПЗП „Ниш“. После издвајања из нишког предузећа „Неметали“ су 2008. и 2009. године пословали као зависно предузеће у оквиру матичног предузећа „Шер корпорација“ из Београда. Зависна предузећа ове корпорације поред „Неметала“ била су и „Шер монт“ из Берана, „Ватроспрем“ и „Шер бокс“ из Београда. И ове фирме су у власништву Мила Ђурашковића.

Ђурашковић је да би купио ПЗП „Ниш“ подигао кредит, а рате су враћале приватизоване фирме. Тако су другу рату кредита од 62 милиона динара исплатили „Неметали“, а трећу од 60 милиона динара заједнички фирма из Тополе и Предузеће за путеве „Ниш“.

Према информацијама из полиције и тужилаштва Ђурашковић је „Шер корпорацији“ омогућио незакониту зараду од седам и по милиона евра, а себи незаконито прибавио четири и по милиона евра од дивиденди. Иако је некада била веома успешна, фирма „Неметали“ више не постоје. Део радника и имовине прешао је у аранђеловачки „Венчац“, који је купила једна швајцарско-аустријска фирма.

Милушин ЂЕВИЋ

ШИРЕЊЕ ГРАДСКИХ ЗОНА

Рента добацила до села

Нови распоред градских зона довео је до померања ка периферији, а највећа новина је што су и сва села са подручја града проглашена као пета зона, што значи да ће плаћати градску ренту као и становници града

Пише: Милош Пантић

У Нову годину Крагујевац ће ући са новим распоредом зона града, које се одређују одлуком Скупштине и представљају основ за плаћање градских дажбина, као што су накнада за коришћење земљишта и градске таксе. На последњој седници Скупштине града усвојена је одлука по којој су до сада постојеће зоне знатно приширене. Екстра зона је тако омеђена простором између Хале „Језеро“, Дома Војске, почетка Булевар Краљице Марије и Студентског дома.

Прва зона је претрпела велико проширење и сада заузима цело насеље Сушица и више од пола насеља Аеродром на северној страни града, док је на јужној омеђена железничком пругом и простире се до улаза на саобраћајни чвор „Звезда“. Друга зона сада заузима простор некадашњих приградских насеља, трећа први појас сеоских насеља, а четврта обухвата села у следећем кругу.

Очигледно је да су многа градска и приградска насеља померена за по једну зону унапред, што ће значити и веће износе градске ренте и такси које ће плаћати од наредне године.

Ипак, највећа новина је да су новом одлуком и сва села на подручју које покрива град Крагујевац, па и она најудаљенија, од сада обухваћена петом зоном града, што значи да ће и власници кућа и пословних објеката у тим насељима почети да плаћају градску ренту и таксе.

■ Шта села добијају

Ново зонирање града заправо је примена распореда који је већ раније усвојило Предузеће за изградњу града и по њему утврдило износе накнада за уређивање грађевинског земљишта код изградње нових објеката, па су те тарифе код њих већ ступиле на снагу. По речима Ђорђа Ђелића, помоћника директора овог предузећа, они су својим распоредом зона већ обухватили сва села, што значи да су поједини власници кућа добили могућност да их изграде по прописима и плате накнаду за уређење, како би могли да укњиже своје објекте. То исто важи и за пословне објекте у селима и већ има власника који су платили такву обавезу и искористили могућност укњижења.

На седници Скупштине града, на којој су 7. децембра усвојене нове зоне, поједини представници опозиционих странака ДС-а и СНС-а критиковали су пред-

НАСЕЉЕ „СУНЧАНИ БРЕГ“ И ВИНОГРАДИ „СТИГЛИ“ ДО ДРУГЕ ЗОНЕ

лог да и села буду обухваћена рентом, уз питање шта су то ова насеља добила од градске инфраструктуре да би се на овај начин, малтене, изједначавала са градом.

Небојша Васиљевић, члан Градског већа за инвестиције и развој, изјавио је тим поводом да је град последњих година имао знатна улагања у сеоску инфраструктуру, асвалтирањем улица и изградњом сеоских водовода у многим месним заједницама, закључујући да је обухватање села петом градском зоном оправдано.

Ни ширење прве и друге зоне града није прошло без критичких тонова. Тако је одборник ДС-а из Сушице Славољуб Брадоњић оспоравао оправданост да се прва зона прошири и на ово насеље, тврдећи да оно инфраструктурно није ни приближно уређено на нивоу који та зона треба да подразумева. Примера ради, он је поменуо улицу у Сушици која још није добила асвалт зато што треба да се прошири, а да би се то урадило треба изузети земљиште од приватних власника.

И таква улица, која сада мало подсећа на градску, биће уврштена у прву зону.

На ту критику градоначелник Верољуб Стевановић одговорио је тврдећи да је код ове улице специфичан проблем, јер са једним приватним власником до сада није постигнут договор око накнаде за изузимање дела парцеле. Град поку-

ДА ЛИ ЋЕ СЕ И ПЛАЋАЊЕ ПАРКИНГА ПРОШИРИТИ НА НОВА НАСЕЉА

шава да постигне споразум како се не би примењивао законски поступак изузимања, који може да доведе до дуготрајног суђења, а овај посебан случај није аргумент како у Сушицу град није улагао, закључио је Стевановић.

■ Померање не кошта много

Померање досадашње друге зоне града на градске месне заједнице које су до скоро биле приград довешће до тога да у овој зони имамо насеља од којих многа још нису добила ни канализацију, а неки њихови делови ни воду ни пристојне улице, сматра самостални одборник у Скупштини града Владан Вучићевић. Ако је већ скупштинска већина изгласала нови распоред зона, онда би морала више да улаже у та насеља, како би инфраструктура у њима одговарала новој зони, сматра овај одборник.

Према новој Одлуци о висини градске ренте на територији града, која је усвојена на истој седници, власник стана или куће у екстра зони града плаћаће ову дажбину по цени од 3,93 динара по квадрату месечно, да би износ по зонама био мањи за по 15 до 20 пара и у сеоској зони износио 3,07 динара по квадрату стамбене површине. И власници пословних објеката у селима плаћаће градску ренту, па ће, на пример, они који држе кафане или трговине, ту ставку плаћати 32,96 динара по квадрату месечно, док је за исту делатност у екстра зони тарифа 52,59 динара по квадрату.

Како је на седници Скупштине града саопштено, планом буџета за наредну годину предвиђено је да се од градске ренте убере 843 милиона динара, док је план за ову годину био 500 милиона динара. Средства убрана на овај начин намењена су комуналном одржавању града, а повећање прихода на основу ове дажбине постићи ће се повећањем износа који ће плаћати поједине фирме и делатности, објашњено је на седници.

У Пореском одељењу Управе за финансије Скупштине града објашњавају да ће примена решења за градску ренту по нови ценама и новом распореду зона доћи на дневни ред тек после Нове године и да ће прва решења са новим износима бити упућена грађанима и фирмама пред крај јануара идуће године. Они чекају да добију нови распоред зона и нове тарифе за ову дажбину од Управе за финансије.

Ипак, они су за наш лист на неколико примера показали како ће се

ове новине одразити на грађане и њихов џеп. Тако, на пример, власник стана од 29 квадрата у Главној улици остао је у истој екстра зони и идуће године земљишну ренту ће плаћати 113 динара, уместо 90 динара месечно, док ће власник стана од 50 квадрата који је био у другој, а сада је у првој зони, уместо 175 динара плаћати око 200 динара месечно.

По објашњењу начелнице Одељења за порезе Мирјане Јевђић Станарчић, код предузетника и власника предузећа разлике ће бити веће, али ће власници фирми које се баве производном делатношћу од идуће године имати велике олакшице.

Једно велико предузеће, које је прошле године платило земљишну ренту 16,9 милиона динара, сада би на основу промене зоне требало да плати 19,7 милиона динара. Међутим, применом олакшице за производне делатности они ће ренту платити 11 милиона динара, што за њих значи умањење од око шест милиона динара у односу на прошлу годину, каже начелница Јевђић Станарчић.

Она истиче да се за разлику од ренте, где неће бити великих промена, код наплате комуналне таксе за истицање фирме предузећа из појединих делатности (банке, осигурања, електродистрибуција, телекомуникације) бити значајних попустова. Тако ће, на пример, једна банка у Крагујевцу платити таксу на фирму 530.000 динара за идућу годину, док је ове године платила 300.000 динара. Померање за једну зону више ову банку ће коштати доста мање, јер ће земљишну ренту платити 77.936 динара, уместо овогодишњих 73.775 динара, закључује начелница Јевђић Станарчић.

Иначе, недавним променама републичких прописа, предузетници (власници радњи) и власници малих предузећа који остварују годишњи промет до одређеног износа ослобођени су плаћања комуналне таксе за истицање фирме, ма у којој зони се налазили.

Померање градских зона ка периферији донеће још једну промену, која је наговештена и на самој Скупштини града. Наиме, како је обележаване и наплата паркинга места већ раније почела да се шири и на прву зону, њеним проширењем треба очекивати да се плаћање паркинга прошири и на нова насеља, а када и где ће се то десити још се званично не зна.

megabelt OR
Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radio vreme od 8h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-PJ/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultusi...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)
Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

ПОВОДОМ НАЈАВЕ ЈОШ ЈЕДНОГ КОНЦЕПТА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈЕ

Идеја синула кад су изгубили власт

Ако је идеја народног посланика Демократске странке Душана Петровића наговештај другачијег размишљања, онда у име „Заједно за Шумадију” и УРС-а могу да кажем: Добродошли на тему коју отварамо упорно, стрпљиво и непоколебљиво већ деценијама у политичком животу Србије, поручује Саша Миленић, уз опаску да су управо демократе, док су били на власти, давали тврдокорне отпоре процесу децентрализације

Пише Слободан Цупарић

Децентризована и де-монополизована Србија у Европи, са стабилном демократијом и развијеном економијом; децентрализована Србија у којој се води нова политика, а не у којој се води политика да би се сакрила корупција; децентрализована Србија у којој је Београд партнер осталим градовима, а на партнер самом себи... Ово су све чешћи захтеви у политичком животу земље, а у вези са њима минулих дана огласио се и Душан Петровић, народни посланик и докшорашњи потпредседник Демократске странке. Он је на седници Главног одбора странке изашао с концептом по коме би централна Србија требало да дође у исти уставни положај који имају Војводина и Београд.

Да ли је то пут којим би се, како је рекао, отворила перспектива коришћења економских и људских ресурса и националне енергије на најбољи могући начин?

– Сасвим искрено, у тој изјави Душана Петровића ја не видим никакав пут, већ дисонантне речи у односу на укупну политичку праксу ДС, каже за „Крагујевачке” Саша Миленић, потпредседник странке „Заједно за Шумадију”.

– Али, ако је то најважније једног новог начина размишљања, у име „Заједно за Шумадију” и УРС-а могу да му кажем само: добродошли на тему коју отварамо упорно, стрпљиво и непоколебљиво већ деценијама у политичком животу Србије. Ето, и најтврдокорнији отпори отварању те теме полако почињу да попуштају, па у том контексту схватам и ово преумљење Душана Петровића, каже Миленић.

Горан Ковачевић, потпредседник Градског одбора СНС у Крагујевцу, сматра да напредњаци данас нису сигурни да се најбоље користе људски ресурси у Војводини и Београду и важећа уставна решења нису допринела њиховом бољем коришћењу. Неспорно је, подсећа, да Србији предстоји процес децентрализације, али она подразумева потпуно другачији модел од овог који имамо у држави или које поједине странке предлажу.

– Идеја није нова, тврди Миодраг Радојевић, политички аналитичар. – То је концепт који је раније био предвиђен као модел преуређења бивше Југославије и у њеном саставу Србије – и појављује се на овим просторима више од две деценије. Може се рећи да је тренутно конкурентан концепту УРС-а, по којем би Србија била подељена на седам такзованих функционалних региона. Заједничко овим предлозима је да се

појављују као одговор на превелик степен централизације власти, асиметричну територијалну организацију, по којој је део Србије повлашћен у односу на њене друге целине, наравно мислим на Војводину, објашњава Радојевић.

■ Девастирана држава

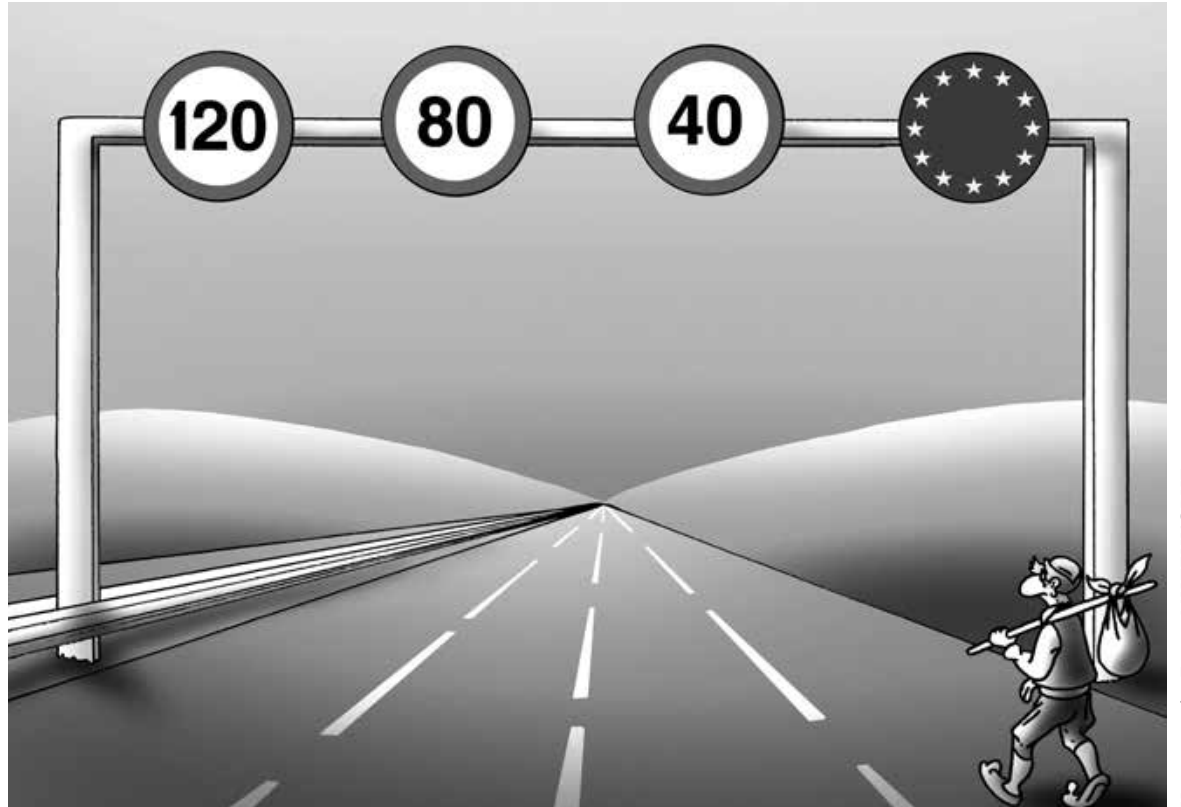
Централна Србија би овим концептом добила своју скупштину, извршну власт, буџет – као што имају Војводина и Београд. Политика економских подстицаја била би вођена у овим децентрализованим јединицама. Централна Србија би имала и свој административни центар, а консензусом би се стигло до његовог имена. Не би ли већ ту било великих несугласица и неслагања?

– Мислим да је прерано да говоримо о било каквом концепту Душана Петровића и Демократске странке, каже Саша Миленић. – У овом тренутку ДС илуминира, озарена је креативним идејама за које, колико до јуче док је била на власти, не да није имала слуха, него се ангажовано борили против могућности отварања тих тема. Тако да и Душан Петровић, баш као и Ђилас и Тадић, знају да смо све те теме покушавали да отворимо у време док смо били коалициони партнери, а управо они на власти врло су организовано спречавали имплементацију закона за децентрализацију Србије.

По речима Горана Ковачевића, цела Србија је данас прилично неразвијена и девастирана област, а нови облици организовања само би допринели формирању још једног новог бирократског апарата који, суштински, не би много користио нашим грађанима у локалним заједницама.

– Под претпоставком да се читав концепт реализује, а морам рећи да сам песимиста у том погледу, сигурно да више градова фигурирају као кандидати за место административног центра, процењује Миодраг Радојевић. – Крагујевац је најозбиљнији фаворит. На његовој страни је респектабилна политичка подршка и географско-територијални и историјски аргументи. Подсећања ради, Крагујевац је један од малог броја градова у Србији који је имао статус престонице, центар је аутоиндустрије и један од ретких градова с позитивним резултатима у индустријском развоју у последње време.

Водећа партија владајуће коалиције, Српска напредна

Илустрација: Горан МИЛЕНИЋ

странка, неће улазити у преговори-ма с партнерима у власти око мењања Устава, да би се започело са процесом децентрализације и регионализације земље. Колико су у праву напредњаци када инсистирају да неће дозволити ново гомилање бирократије и цртање нових граница, како кажу?

– На нивоу владајуће коалиције данас нема никаквих преговора о почетку било каквог мењања Устава, тврди Горан Ковачевић. – Дефинитивно, морамо бити против гомилања државне администрације. Јер, у њој ради преко пола милиона људи, а она кошта грађане више од 45 посто друштвеног бруто производа. Ако, на пример, у Сједињеним Америчким Државама она кошта 10 до 12 посто, онда вам је јасно да нови државни апарат не значи децентрализацију. Суштинска децентрализација, она права, јесте на локалу. Све друго је политичко мешетарење срачунато на добијање политичких поена, оцењује Ковачевић.

■ Сепаратистичке тежње

Миодраг Радојевић подсећа да су отворени многи путеви и странпутице децентрализације, да пре свега регионализам изазива различита тумачења. Сматра се да је то један објективан процес, док се, с друге стране, у њему види опасност која може да угрози темеље Европске уније.

– Примера ради, у Шпанији и Италији, под налетом економске кризе преиспитује се модел регионализације јер је показао своју другу, лошу страну лица у виду превеликих трошкова, стварања гломазне администрације – па и у томе што није умирио сепаратистичке тежње појединих делова земље, а построфира Миодраг Радојевић. – Зато се Италија одлучила на смањење броја административних јединица, док су у Шпанији присутне снажне критике превеликих овлашћења регионима, али и јачање каталонског покрета за независност.

Саша Миленић, каже да, не може да процењује колико су напредњаци у праву када говоре шта неће дозволити, јер је то питање њихове искрености, али као народни посланик Уједињених региона

Србије, који партиципирају у скупштинској већини заједно са СНС, нема разлога да на основу досадашњих искустава сумња у њихову искреност.

■ До сада усамљени УРС

– Оно што је важно разумети је да питање регионалне организације Србије није питање њене федерализације, потенцира Саша Миленић. – Иако је ова тема мање позната ригидним националним традицијама политичког мишљења, битно је такве врсте предрасуда отклонити на самом почетку. Зато кажем да УРС више инсистира у овом тренутку на дијалогу и осветљењу јавности о значају и потреби децентрализације и регионализације, него на тврдом заговарању унапред постављеног модела спровођења те регионализације.

Из редова Уједињених региона Србије поручују да ће настојати код партнера у власти да се што пре крене у промене Устава, како би се видело ко се за децентрализацију залаже само на папиру, а ко суштински. Не чини ли се да урсовци калкулишу по овом питању?

– Становишта странака о питању децентрализације и регионализације мање-више су јасна, тврди Миодраг Радојевић. – УРС је у том смислу усамљен у владајућој коалицији. С друге стране, одлика ове странке, односно раније Г17 плус, је да је била упорна и доследна у остваривању својих иницијатива – и то је демонстрирала више пута користећи и политички притисак да ће изаћи из владе.

Овим поводом Радојевић је подсетио да је у складу са концептом децентрализације странка издејствовавала да локалне самоуправе добију већа трансферна средства из буџета. Тај потез је критикован од стране економиста, пошто је, сматрају, довео до повећања буџетског дефицита. Али, с друге стране, профитирала је и странка и локална самоуправа.

– Не видим на основу чега би ико доказао тезу да УРС калкулише с питањем децентрализације и регионализације, каже Саша Миленић. – По-

литичка смо организација која је на тој теми настала и на њој спровела највећу законодавну иницијативу грађана у историји српског парламентаризма, окупивши преко пола милиона потписа за пакет закона о децентрализацији. Нема никакве калкулације с одређењем Уједињених региона Србије. Конкретније, није калкулација, него ствар разборитости када на основу процене да не постоји општа сагласност за један

корак не радите на продубљивању разлика и подела него на трагању за најрационалнијим коракном у таквим околностима.

Миленић даље поентира да то што УРС респектује околности знак је одговорности ове политичке организације. Но, то ниједног тренутка не значи предају, конформизам, утапање у постојеће нерасположење према регионализму... Напротив, жеља је „урсоваца” да својим разликама не допринесе продубљивању тог јаза.

– Што се тиче напредњака, нама је свака иницијатива добродошла, поручује Горан Ковачевић. – Међутим, сматрамо да процес децентрализације треба да крене од локалне управе, у овом случају крагујевачке, где центар Шумадије треба да покаже како изгледа процес децентрализације у једном великом граду, у којем се ослушкује и глас савета његових месних заједница. Најбољи је пример је да најпре уредите своје двораште, а потом кренете даље.

Поменимо да постојеће уређење доводи до тога да богате општине у Србији постају још богатије, а сиромашне још сиромашније; да грађани јасно препознају централну државу као главни узрок свеопште корупције, непоштовања закона и неједнаких права.

Не треба нико да буде Тарабић па да види да смо све даље од Европске уније, да нам је рупа у буџету толика да јој готово нема закрпе, да је незапосленост све већа и да раст производње бележи једино фабрика Потемкинових села... Закорачите од Бубањ потока наниже, па ће вам све бити јасно.

” Миодраг Радојевић: Под налетом економске кризе, Шпанија и Италија преиспитују своје моделе регионализације, јер су показали и неке лоше стране

” Саша Миленић: У овом тренутку ДС илуминира, озарена је идејама за које, колико до јуче, није имала слуха

” Горан Ковачевић: Процес децентрализације треба да крене од локалне управе, јер најпре треба уредити своје двораште, па кренути даље

Novogodišnja
Shopping
Avantura

od 22. do 31.
decembra

POPUSTI DO
50%

RODA CENTAR

Save Kovačevića 48 a, Kragujevac

КРАГУЈЕВАЦ ПОСТАЈЕ ПЛИВАЧКИ ЦЕНТАР СРБИЈЕ

Стартује Чавићева академија

Пише Александар Јокићевић

Најбољи српски пливач свих времена Милорад Чавић, који се повукао из активног такмичења након минулих Олимпијских игара у Лондону, и градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић потписали су у понедељак, 17. децембра, у Свечаном салону Скупштине града споразум о сарадњи и оснивању Пливачке академије у Крагујевцу.

Академија почиње са радом 1. фебруара идуће године на затвореном базену Спортског центра „Парк“ и састојаће се од четири целине.

Наиме, стратегија града јесте да развија и омасовљава све спортове. Подсетимо, градоначелник Стевановић је недавно изјавио да након скорашњег оснивања Ватерполо клуба „Раднички“, састављеног од „звучних“ имена овог спорта, не би требало да буде изненађење ако једног дана у Крагујевац стигне и Милорад Чавић, јер су такве спортске звезде најбољи промотери спорта и здравог стила живота.

То се прошлог понедељка управо и догодило, јер Чавић је потписавањем споразума о оснивању Пливачке академије, ако не на дуже, бар у наредне две године постао Крагујевчанин, са циљем да допринесе развоју пливања у граду и стварању пливачких асова какав је и он био.

Ово је велики тренутак за крагујевачки спорт и пливање у граду, а рекао бих и у Србији. Као што ништа није случајно, није ни долазак Милорада Чавића. Трудил смо се да у свим сегментима живота Крагујевца направимо искорак. Добили смо затворени базен, што је значајно за град, за наше клубове, добили смо ватерполо клуб „Раднички“ без премца, а од фебруара имаћемо Пливачку академију коју ће водити најбољи српски пливач, уз тенисера Новака Ђоковића вероватно један од највећих спортиста Србије, Милорад Чавић. Циљ нам је не само да научимо нашу децу да пливају, него и да талентовану децу усмеримо на прави начин. Бак америчке школе и велики рекордер, Чавић је и дошао у Крагујевац да та искуства пренесе. Надам се да ћемо врло брзо имати резултате, не да ћемо одмах добити врхунске спортисте, већ да ће деца почети на прави начин да тренирају. А, тиме добијамо сви, открива намере градоначелник Стевановић.

Дугорочна стратегија

Према речима градоначелника Чавићев боравак у Крагујевцу неће

ВЕЛИКИ ШАМПИОН
ПОДУЧАВАЋЕ
МЛАДЕ ПЛИВАЧЕ

Пливачка академија почиње са радом 1. фебруара идуће године на затвореном базену и састојаће се од четири дела - обуке за децу непливаче, пливачке школе коју ће водити прослављени Милорад Чавић са инструкторима, креативних радионица за пливаче, и, након шест месеци уходавања, новог пливачког клуба

бити краткотрајан, већ дугорочна прича. Своје знање неће преносити само на децу, већ и на тренере, јер ће четворица његових инструктора бити из овог града. Реч је о крагујевачким тренерима који су завршили Факултет спорта и физичког васпитања, из редова већ активних у СЦ „Парк“ или до сада неангажованих. Одабир ће ускоро уследити, али свакако је најбитније да ће знање и вештине које им пренесе Чавић остати у Крагујевцу. По истеку уговора од две године, мада је могуће да се прослављени пливач и домаћин у Крагујевцу, Чавићеви инструктори могу наставити са самосталним радом у Пливачкој академији у СЦ „Парк“.

Осим тога, постојећи затворени базен неће остати једини простор за тренинге, јер се наметнуло питање да ли оснивањем ватерполо клуба, а сада и пливачке академије, поналаже места за пливачке клубове који већ живе у граду, али и за грађане рекреативце.

До лета ћемо имати потпуно срећену плажу отвореног базена, а потом ћемо се потрудити да до краја идуће године затворимо садашњи отворени базен, како бисмо у

суштини имали два отворена и два затворена базена, наглашава градоначелник Стевановић.

Откуда Чавић баш у Крагујевцу? Крагујевац му је, каже он, омогућио да реализује свој јединствени програм за обуку непливача и усавршавање младих за највише такмичарске домете.

Да свако дете плива

Дошао сам не само да помогнем развоју пливања у Крагујевцу, већ и у целој Србији. Можда је добро што је овај град баш у центру Србије. Захвалан сам граду и градоначелнику Стевановићу што је омогућио да се оствари мој сан да Србија једног дана, а то не може преко ноћи, већ за десетак година, постане пливачка велесила, јер од 2000. године, када сам почео да пливам за Србију, размишљао сам и сањао о томе да отворим школу пливања и пливачку академију. Показало се да ова моја идеја овде може да се реализује у сваком могућем сегменту. Имам нове идеје, за које мислим да би промениле много тога у нашем пливању, наводи Чавић.

ЧАВИЋ И СТЕВАНОВИЋ НА ПОТПИСИВАЊУ УГОВОРА

Како Чавић открива, Пливачка академија почеће да ради 1. фебруара наредне године. Први део биће за обуку деце непливача уз присуство родитеља.

Потврдићемо идеју да смо сви пливачи и пре него што смо се родили, а чињеница је да што раније деца почну да пливају, толико ће им бити лакше да на прави начин то науче.

Други део биће пливачка школа. Ту ћу ја, уз помоћ четворице својих инструктора, имати контакт са децом. Основна идеја је да их обезбедимо, да сутрадан у свакој ситуацији могу да се снају у води. Трећи део је, можда, главни део моје визије, а то је да организујем креативне радионице где ћу пливаче, па и оне ван нашег клуба, да научим нешто што нигде другде у овој земљи, па и региону, не могу да науче, а то су технички и тактички елементи у пливању које сам научио као млад пливач и пренео то на своју целокупну каријеру. Четврти део

академије, Пливачки клуб, највероватније ће заживети од септембра идуће године, јер сам тражио рок од шест месеци да би се све поставило како треба. Рећи ћу и ово, не мора свако дете постати врхунски пливач, можда се касније определи и за неки други спорт, али неспорно је да пливање утиче на развој моторике и психофизичких способности код деце. То је превасходни циљ, најваљје Чавић.

Иако се није говорило о конкретним финансијским износима обавезе града су, како је нагласио градоначелник Стевановић, минималне у односу на оно што Крагујевац добија. Реч је о закупу и опремању два стана, за Чавића и његову сарадницу Милу Ђујић, која ће се бавити организационим пословима Пливачке академије, издвајању за њихове плате, као и још четири надокнаде за тренере - инструкторе који ће радити заједно са Чавићем.

Са друге стране, потписивањем споразума и Милорад Чавић је на себе преузео одређене обавезе.

Моја обавеза је да обезбедим један мали базен, четири са 10 метара, дубине 1,20 метра у неком делу затвореног базена Спортског центра „Парк“, који ће бити намењен за рад са најмлађом децом уз присуство родитеља. Платформа у Олимпијском базену није довољно безбедна. Осим тога, температура воде у којој деца пливају

не може бити до 27 степени, потребно је најмање 30 степени. Верујем да можемо на прави начин да обезбедимо два термина дневно за тренинге, пре подне и поподне, како је и планирано, уз разумевање осталих пливачких клубова, грађана и Ватерполо клуба „Раднички“. Има места, довољно је користити три стазе по ширини тако да можемо користити исти термин, објаснио је Чавић.

Пливачка академија ће пословати на комерцијалној основи, а према садашњим најавама неће бити скупља од услуга других пливачких клубова. Иначе, велику улогу у доласку Милорада Чавића у Крагујевац имао је др Верољуб Дулић, професор на Економском факултету у Крагујевцу и први човек „Економца“, шампиона Србије у малом фудбалу. Његов пословни однос са Чавићем који датира од 2007. године прерастао у пријатељство. Чавић је чак једног тренутка почео да наступа за „Економца“. Свидео му се Крагујевац.

ИСПЛАЋЕН ПРЕВОЗ И ЈУБИЛАРНЕ НАГРАДЕ

Просветари добили дуговања

Прошле недеље на рачуне крагујевачких школа легло је 20 милиона динара, чиме су потраживања запослених на име јубиларних награда измирена, до краја ове недеље биће исплаћен и превоз

Вишегодишња агонија са исплатом путних трошкова и јубиларних награда запосленима у просвети коначно је завршена. Прошле недеље на рачуне крагујевачких основних и средњих школа легло је 20 милиона динара, чиме су потраживања запослених на име јубиларних награда за 2009. и 2010. годину измирена. По речима Драгослава Милошевића, члана Градског већа задуженог за образовање до

краја ове недеље из градског буџета биће издвојено још 37 милиона динара, чиме ће бити намирена и дуговања за превоз.

До краја ове недеље требало би да буду деблокирани сви рачуни основних и средњих школа у граду. Практично, све оно што су нам поднели као потраживање биће исплаћено. Са активом директора договорена је и динамика исплате за убудуће. И трошкови превоза и јубиларне награде измириваће се на време, тако више нећемо ризиковати да дођемо у ситуацију да запослени морају

да подносе тужбе суду како би остварили своја права, каже Милошевић.

УБУДУЋЕ НЕЋЕ БИТИ КАШЊЕЊА: ДРАГОСЛАВ МИЛОШЕВИЋ

Право на трошкове превоза у висини месечне карте запослени у просвети, као и сви радници, имају на основу Закона о раду, док им је висина јубиларне награде одређена колективним уговором. У њему пише да свако ко 10 година проведе у школи има право на јубиларну награду у висини половине просечне плате. За две деценије следује му једна плата, док је за 30 година проведених у служби награђен једном и по зарадом. При том се

под просечном платом сматра просечна зарада у установи, или републички просек, уколико је у том моменту у питању већи износ.

Превоз, међутим, крагујевачким просветарима није исплаћиван од 2007., а јубиларне награде од 2009. године. Дуг је тако нарастао до 33 милиона динара, а пошто су запослени у просвети одлучили да поднесу тужбе суду, цех је, на послетку, готово дуплиран.

Не верујући у обећања градске управе да ће дугови бити намирени до краја ове године, запослени у Другој крагујевачкој гимназији ступили су у штрајк почетком октобра, а нешто касније придружиле су им се и колеге из Прве техничке школе. Штрајк је у обе школе у међувремену окончан, а у градској управи чврсто су решени да проблем са исплатом превоза и јубиларних награда ставе „ад акта“. По речима Драгослава Милошевића превоз ће просветарима наредне године бити исплаћиван до петог у месецу, а јубиларне награде у оној години када запослени стекне услов.

М.О.

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА СЕЛУ

Лекарима се не исплаћују да лече сељаке

Становници села ни до сада нису имали здравствену заштиту као они у граду, а ако се примени нова мера рационализације, која подразумева лекарску норму, њима ће бити још горе, јер тамо, због малог броја људи, доктори не могу да зараде плату. Како ће тај проблем бити решен у крагујевачком Дому здравља, коме припада 56 села са 28.000 житеља

Пише Јаворка Станојевић

Болних последица економске кризе и транзиције није поштеђена ни некада свеобухватна бесплатна здравствена заштита. Пошто се најтање најлакше кида, у новим социо-економским приликама посебно је погођена категорија становништва која је и раније била на маргиналним страницама ове области. У овој групи одувек су се налазили становници удаљених села који се, поред Рома, убрајају у најсиромашније и социјално најискљученије делове нашег друштва.

Иако формално нико не дира у њихово право на здравствену заштиту, чињенице је да им на путу ка његовом остварењу стоје бројне препреке. Јер, осим што их нема довољно, амбуланте у селима нису у стању да задовоље све потребе малобројних житеља села која се убрзано празне. Лекар који долази пар пута недељно, удаљеност апотека и лабораторија, дуго чекање на службу хитне помоћи, редукован јавни превоз који их онемогућава да обаве специјалистичке прегледе, чине да се ови људи осећају дискриминисаним у односу на градско становништво.

Мада се не може рећи да живе у неприступачним заборавима, око 28.000 становника 56 села крагујевачке општине лежи се у свега 16 амбуланте од којих једна, у Десимировцу, зато што више од годину и по дана нису саниране последице великог невремена, не ради.

■ Излаз у кућним посетама

Поред тога што већина нема свој простор, па користе просторије месних канцеларија, сеоске амбуланте се не могу похвалити ни сталним присуством лекара, јер само ретка села имају доктора у попдневним сатима. Остали се могу лечити у преподневној смени или, у горњој варијанти, два пута недељно када лекар долази у најближем селу. Викендом се становници села могу ослонити једино на службу хитне помоћи или, ако немају аутомобил, на предуретљивост родбине и комшилука.

ДР МИЛАН РАЧИЋ (УГЉАРЕВАЦ И ГРБИЦЕ) НЕ МОЖЕ ДА ЗАРАДИ ПЛАТУ

Иако, вероватно, појма немају шта значи капитациона формула, по којој се лекарима израчунава зарада, намеће норма, односно број пацијента које мора прегледати како би зарадио пуну плату, становници села ће је и те како осетити, јер је иста мера капитације прописана и за сеоске докторе, у чије ординације, које покривају по неколико места, ни за читаву годину не уђе онолико пацијената колико за месец дана прегледа колега у граду. Примена те формуле прети да сеоско становништво остави и без лекарских амбулантни.

На подручју које покрива крагујевачки Дом здравља врата би најпре могла да затвори амбуланту у Угљаревцу која, иако покрива пет села, има само 190 здравствених картона. Доктор Милан Рачић, који лечи и пацијенте у Грбичама, не може да заради плату, па свакодневно трећину радног времена проводи на терену, одлазећи пацијентима на праг.

ТРЕБА ЛИ И ЗДРАВИ ДА ИДЕМО КОД ЛЕКАРА ДА БИ ГА ЗАДРЖАЛИ: ДЕЈАН КОСОВАЦ, ПРЕДСЕДНИК САВЕТА МЗ СТРАГАРИ

поднева. Амбуланте Аеродром припадају ординације у Чумићу, Лужницама, Горњим Јарушицама и Грбичама. Лекар у Чумићу ради сваког дана, док пацијенте из Лужница и Јарушица иста докторка лечи три, односно два дана. Житељи Грбича доктора свакодневно, по два сата, деле са Угљаревцем. Овај лекар је за сада једини који у сваком селу, по сат времена, проводи на терену.

Страгари имају једну амбуланту у којој раде две докторке, тако да житељи овог краја имају целодневну здравствену заштиту. У овом месту лекар дежура суботом, а недељом се пацијенти могу ослонити само на медицинску сестру.

Због оштећења које је претрпеле у невремену које је погодило Десимировца, амбуланту у овом селу већ дуже не ради, па се пацијенти са овог подручја лече на Аеродрому.

Директорка Дома здравља др Бранимирка Свилар објашњава да ће пракса одласка у кућне посете бити проширена на све сеоске лекаре који, због малог броја картона, не буду могли да остваре норму.

То захтева додатна средства за гориво и возача које морамо обезбедити из масе коју добијамо од Фонда, јер нам нове услуге неће бити признате. То, међутим неће бити препрека, пошто сам уверена да је решење у бољој организацији. Поред тога што ћемо се потрудити да свим колегама обезбедимо услове да зараде пуну плату, радимо доста и на квалитету услуга. Направили смо договор са Апотекама Крагујевац, па сада мобилна апотека, једном недељно, долази на сеоско подручје. Викендом, на жалост, не можемо да обезбедимо дежурства, али наша Служба кућног лечења збрињава све тешке болеснике. Остали, као и градско становништво, морају да се обрате Хитној помоћи, која покрива територију читаве општине.

Знам да основна заштита није довољна и да би људима на селу добро дошла редовна посета специјали-

стима, али је то у овом тренутку тешко изводљиво. Јер, ако, рецимо, један гинеколог дође у село и прегледа пет жена, он ће бити у мањку за одређен број пацијената који су му неопходни да испуни норму. Слично је и са педијатрима који би, зарад пар прегледа, морали без изабраног лекара да оставе бројне малишане у свом диспанзеру, каже докторка Свилар.

■ Бесни Страгарци

Последње рационализације у велико осећају житељи Страгара. Иако амбулантни број 6 у њиховом месту гравитира читав подручјски крај, ниво здравствене заштите која им се обезбеђује свакодневно се срозава. Мада, још увек, имају два лекара који раде читавог дана, недељом могу рачунати само на услуге медицинске сестре која, без лекара, не сме да даје пеницилинске препарате, па они који их примају морају за Крагујевац. Такође су, иако имају лабораторију, остали без лабораторанта, због чега крв и остали материјал мора да узима медицинска сестра. То је довело до великих проблема јер, према речима докторке Александре Перков, резултати анализа које се раде у Крагујевцу стижу са великим закашњењем, што значајно отежава правилно лечење. Због нерационалне искоришћености из амбуланте је однет нов рендген апарат, а због неисплативости су укиноте посете педијатра. Пошто лекари из амбуланте не смеју прегледати предшколску децу, сви малишани, укључујући и новорођенчад, лекарску негу могу добити само у Крагујевцу, или Тополи. Затворена је и једина зубарска ординација у овом крају – није било довољно пацијената да би се покрили трошкови и плата стоматолога и сестре.

Највише им, међутим смета што Служби хитне помоћи, којој су препуштени ноћу, викендом и празницима, треба доста времена да стигне до овог подручја. Зато су тражили да Страгари добију своју хитну помоћ која би могла благовремено да збрине житеље овог краја, али директор ове установе Слобо-

дан Китановић каже да би то од крагујевачке Службе захтевало ангажовања најмање 18 људи које је немогуће плаћати.

Негативан одговор разљутило је житеље Страгара. Председник Савета Месне заједнице Дејан Косовац каже да је ово што се догађа у здравству најбољи одговор на питање због чега људи масовно одлазе из села.

Ако човек болесно дете мора да води за Крагујевац, ако људи у забитим селима, попут Љубичевца, сатима морају да чекају хитну помоћ, ако тешки болесници ноћу не могу да стигну до лекара уколико немају кола, или комшију вољног да им помогне, ако неко може да одлучи да вам не треба зубар, онда почнете да размишљате да се преселите у град, па да у село долазите на посао.

Ја не знам ко одлучује да ли се исплати да људи умиру зато што лекар не може да стигне да им благовремено помогне, па нам је двоје људи умрло од уједа стршљена, али знам да се сви политичари закљичују у село. Само заборављају да у том селу живе људи, а не бројеви. Јер, ако су бројке битне ми ћемо да се организујемо да и здрави идемо код лекара да му обезбедимо плату, јер нам је лекар неопходан. Питам се, међутим, да ли је онај ко је правито те квоте уопште помислио да постоје села у којима живи пар стараца, или места попут нашег које се празни зато што људи одлазе тамо где могу добити оно што им треба, каже наш саговорник.

■ Град помаже колико може

Капитација и рационализација везују руке и локалној самоуправи, на чија плећа се пребацује све више здравственог терета.

СЕОСКИ ЛЕКАРИ У КУЋНИМ ПОСЕТАМА: ДР БРАНИМИРКА СВИЛАР, ДИРЕКТОРКА ДОМА ЗДРАВЉА КРАГУЈЕВАЦ

МРЕЖА АМБУЛАНТИ НА СЕЛУ

У 16 амбуланте 14 лекара

У мрежи здравствених установа Дома здравља налази се 16 сеоских амбуланте, у којима ради 14 лекара. Амбуланта број 4 има огранке у Илићеву, Реснику и Доњим и Горњим Комарицама. У Илићеву један лекар ради сваког пре поднева, а други понедељком, средом и петком, у Реснику доктор долази уторком и петком, а у Комарице понедељком и четвртом.

Огранку Бресница припадају амбуланте у Горњој Сабанци и Великим Пчелицама, у којима ради један лекар. Он пацијенте из Сабанте лечи понедељком, средом и петком, док је остала два дана ординира у великим Пчелицама.

Станица Станова покрива амбуланте у Драгобраћи, Грошници и Ердечу, у којима четири лекара ради сваког пре-

АМБУЛАНТА У УГЉАРЕВЦУ ПОКРИВА ПЕТ СЕЛА, АЛИ ИМА САМО 190 КАРТОНА

КАКО СЕ ЖИВИ У ГЕРОНТОЛОШКОМ ЦЕНТРУ У КРАГУЈЕВЦУ

Породица у којој се и ту

Професор Александар Живановић, члан Градског већа за здравствену заштиту, наиме, објашњава да и план мреже и кадровску политику кроје Министарство здравља и Републички фонд здравствене заштите.

- Ми се практично, иако званично фигурирамо као оснивачи Дома здравља, коме припада мрежа сеоских амбуланти, не питамо ни за шта. Будући да нам никада нису пребачена наменска трансферна средства, која нам као оснивачима припадају, такође нисмо у прилици ни да значајно помогнемо реализацију организацијских промена којима би се појачао теренски рад. Ипак, када се узму у обзир сва ограничења, не можемо бити незадовољни постигнутим.

Здравствена заштита није само лечење, него и обезбеђивање добрих путева која нашим људима омогућавају да стигну до већих здравствених институција. Копанем артерских бунара довели смо здраву пи-

У Дому за старе смештено је преко 300 корисника. У њему се одвија свакодневни живот као у једној великој породици. Многима је ово једини дом, било да други немају, или због тога што не желе да њихови најближи троше своју младост на њихову старост

Пише: Гордана Божић

У Дому за старе већ се сви у велико припремају за дочек Нове године. Главни улаз у зграду окићен је венцем од јелових грана, док се у холу вијоре папирни украси. Између доручка и ручка у овом делу зграде веома је тихо. У дворишту срећемо болничарке како воде кориснике у амбуланту на преглед. Ординација докторке Милене Крстић, која готово пуне две деценије ради у Геронтолошком центру, налази се у Новом дому, објекту који је последњи саграђен. Код докторке је дошла бака утучена и помало збуњена. Претходног дана социјални радници довели су је из Страгара и примљена је у ову установу. На првом прегледу докторка започиње необавезни разговор, покушавајући да мало умири и опустити старицу, али туга ове жене је претешка. Морала је у Дом, јер више није могла сама да се стара о себи. На питање да ли има некога ко би бринуо о њој одговорила је да је имала тројицу синова, али су сва тројица умрли.

ОДЛАЗАК НА ЛЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД

Нису, на срећу, све приче тужне. У Дому тренутно борави преко 300 корисника и свака животна прича је другачија. Свака је на свој начин и срећна и тужна. Кад старост покуца на врата, болест и самоћа су јој најчешћи пратиоци. Где год да живе, на селу или у граду, стари, посебно они који су остали сами, муче ишту муку. Деца долазе, ако хоће помогну, ако неће, онда ништа. Ако их ноћу нешто снађе, нема ко да им пружи ни чашу воде. Спас од самоће неки од њих потраже у старачком дому.

■ Немају намеру да се врате

У апартману број 14 дочекује нас Видосава Петровић. Већ је ушла у девету деценију, а изгледа бар десет година млађе. Уредна одећа, дотерана фризура и дуги неговани нокти говоре да ова бака веома води рачуна о свом изгледу. Каже да су за њен изглед побринула генетика, али не заборава ни крему за лице, лак за нокте и редовно посећује фризерски салон. О старости, каже, уопште не размишља.

У Дому је три године. Била је веома болесна, ноге су је издале, али се овде потпуно опоравила. Свој радни век провела је у Немачкој, у „Бошовој“ фабрици, где је стекла пензију, а онда се вратила у Крагујевац. Имала је, каже, свој стан, али га је у договору са ћерком и зетом продала. Кућу у Улици Луја Пастера поклонила је унуку.

ВИДОСАВА ПЕТРОВИЋ УВЕК СРЕЂЕНА И ДОТЕРАНА

- Овде ми је много лепо и немам намеру нигде да идем. Ђерка ми редовно долази, идем у посете, на славе, али ни једном нисам пренићала ван ове собе, каже Видосава.

У сред разговора у собу улази њена цимерка Стаменка Перић (77). Родом је из Горњег Милановца, али је и она некада радила у Немачкој. Каже да је 69. отишла у иностранство, 15 година била запослена у „Сименсу“, а вратила се у Србију пре четири године. Кћерка је остала тамо, а син у Милановцу хтео је да мајка буде са њим у кући. Али деца су по цео дан на послу, а она сама. И зато је решила да дође у Дом. Било јој је упочетку мало незгодно, али брзо се привикла. Откако је пре годину дана научила да тка на разбоју, највећи део времена проводи у својој радионици. Устаје рано и од пет сати ујутро је већ за разбојем. Ни сама није веровала да ће постати тако спретна, јер никада раније није ни покушала да ради овако нешто. Не зна колико метара поњава је изтакла, шалова, марама. То јој је, каже, највеће задовољство.

СТАМЕНКА ПЕРИЋ ЗА РАЗБОЈЕМ СА ИНСТРУКТОРКОМ ВЕСНОМ МАРТИНОВИЋ

Споменка је највреднија станарака Дома, али раме уз раме са њом је и Миланка Милосављевић Цана, која је задужена за домски бифе. Цана кува најбољу кафу, понекад чај, а успут негује и цвеће. Некада је са мужем живела у Француској.

- Ништа нисам радила тамо. Уживала сам, а муж је радио за мене. Када сам остала сама, вратила сам се кући у Лапово. Деца ми живе овде у Крагујевцу и ја сам сама тражила да дођем у Дом, да будем ближе њима, прича Цана, признајући да јој није било свеједно док се није привика. Сада повремено оде до Лапова, обиће кућу, имање, али се увек враћа јер не може да остави посао у бифеу.

Један од муштерија Цаниног бифеа је Лазар Јанковић (76) из Петровца на Млави. И он је стекао пензију у Немачкој, има велику имовину, две куће, њиве, али ужива у миру који има у Дому. Има и сина и два унука и праунуке, али живот у Дому је најлепши. Има своју слободу, тишину „живи као маршал Тито“. Не би се вратио кући да клече пред њим.

ДОДАТНЕ МУКЕ

Многи одустају од лечења

Координаторка Црвеног крста Бојка Ђировић истиче да становници удаљених села имају бројне и често непрестиве препреке при остваривању основног права на здравствену заштиту.

- Поред сиромаштва, које је посебно изражено међу старима који чине доминантну популацију, велику препреку представља лоша организација јавног превоза. Има доста људи који живе у удаљеним крајевима, па им и сам долазак до аутобуса представља велики проблем. Знамо човека из Ацињих Ливада који пешачи седам километара до аутобуса који га вози до амбуланта, па онда мора да се вози још седам километара да би стигао до апотеке. Лечење им знатно отежава обавеза да рецепте може писати само забрањени лекар, јер многи не знају како да закажу преглед или уопште немају телефон да би то урадили.

Одлазак на специјалистичке прегледе за те људе није ни мало једноставан, па често одустају од даљег лечења. Пошто су слабо писмени, стари и често дементни, не узимају терапију како треба и не воде рачуна да ли је леку истекао рок употребе, каже наша саговорница истичући да Црвени крст, преко мреже волонтера и сарадника, настоји да допре до што већег броја ових слабо видљивих чланова друштва.

КОД ЦАНЕ У БИФЕУ

јаћу воду у многа села. Акцијама „Селу у походе“, које радимо у сарадњи са Црвеним крстом, настојимо да допремо до што већег броја људи који живе у руралном подручју. Уз помоћ донатора урадили смо скрининг прегледе грлића материце код 4.600 жена са села. Помажемо да болесници који немају новца плате лечење и терапију и трудимо се да, колико је у нашој моћи, утичемо на побољшање нивоа здравствене заштите свих грађана, без обзира да ли живе у селима, или на градском подручју, каже др Живановић.

Оно што на шта град, а изгледа ни држава, не могу утицати је чињеница да нема бесплатног ручка. То би морали да имају у виду пољопривредници, међу којима има највише неплатиша здравственог осигурања. Можда би олакшавајућа околност могао бити податак да је, према истраживању експертске групе из 2010. године, 38,6 посто руралних домаћинстава и исто толико особа која на овом подручју живе сиромашно, али тржиште, које заменује солидарност, неће признати ову олакшицу. Зато треба запамтити оно што из врха државе све чешће понављају — здравство кошта и мора да се плати. Цех коју ће бити испостављен свима на наплату најпре стиже онима чија кеса је најпразнија.

ЛАЗАР ЈАНКОВИЋ УКРАСИО СОБУ ИКОНАМА

ОБЕЛЕЖЕН ДВОСТРУКИ ЈУБИЛЕЈ

Педесет плус педесет година

Геронтолошки центар Крагујевац је установа социјалне заштите, у надлежности Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, а основна делатност му је пружање услуга домског смештаја за одрасла и старија лица.

Установа има дугу традицију бриге о одраслим и старијим особама, а прошле недеље обележено је 50 година рада Дома на садашњој локацији, али и 100 година збрињавања одраслих и старијих особа у Крагујевцу. Уставом из 1869. године, омогућено је оснивање „приватних завода за добротворне сврхе“, а дозвола за рад давало је Министарство унутрашњих послова Кнежевине Србије.

Прво друштво „Милосрђе“ основано је у Крагујевцу 15.(28.) јуна 1910. године, а његов зада-

так био је да спречи „неминовну пропаст сирочади и трагедију у животу изнемоглих и беспомоћних и самоохраних стараца и старица, без најелементарнијих услова за живот, да сачува незбринут подмладак и збрине остареле, беспомоћне и неспособне за привређивање и олакша им злим удесом дочекан, тежак живот на измаку“.

Велико признање за хуману мисију и кључну улогу за брзо отварање дома за сирочад и првог дома стараца и старица „Милосрђе“ добило је од великог индустријалца и познатог филантропа Ђорђа Вајферта, који је поклонио Друштву своје имање – зграду у Вишњићевој улици, на левој обали Лепенице код Ђифтине ћуприје.

Дом је радио за време и после Другог светског рата на истој локацији, а поред државне помоћи бригу о Дому водио је и Фонд социјалне заштите. После отварања Дома у Закути 1955. године,

Дом у Вишњићевој радио је још неколико година, затим је затворен и издат као стамбени простор, а 70-тих година зграда је срушена.

Одлука о оснивању Дома за старе и пензионере, на месту на којем се данас налази, реализована је тек 1962. године, а истовремено је одлучено да се Дом у Закути припоји Дому у насељу Вашариште. Дом је почео са радом 1963. године и располагао са 80 кревета. Годину дана касније, захваљујући донацији енглеске фондације, изграђен је још један објекат са 45 лежајева, а 1972. подигнут је нови објекат за полупокретна лица.

Дом у Вашаришту добио је још један објекат и 1978. године, у којем су данас смештени теже покретни и непокретни корисници. Министарство за социјална питања финансирало је 2002. године изградњу новог објекта са 30 двокреветних апартмана за покретна и непокретна лица.

гује и радује

Поносно нам показује своју собу и зидове на којима је много икона. Све их купио у малој цркви у Вашаришту, којој много помаже. И за време комунизма, када се није смело, ишао је у цркву и славио Велику Госпојину. А нашао је и посао у Дому. Сам је одлучио да помогне колико може, тако да после obroka редовно сакупља тањире и остатке хране и носи их у кухињу.

У соби до Лазарева је брачни пар Ружа и Драгољуб Ивановић из Зајечара. И овде су зидови украшени Вилеровим гобленима које су некада заједно радили. Поред њих су слике унучића и Ружина и Драгољубова фотографија из младих дана.

У суседној згради су корисници којима је потребна стална нега и помоћ. Они су зависни корисници и већином непокретни. Један од корисника са најдужим стажом у Дому је Драгомир Дугић. Његова животна прича трагична је на свој начин. Он је у Дому већ 30 година, а исто толико година је имао када је доведен 1983. године. Био је потпуно непокретан због несреће која га је задесила на послу, пошто је радећи на грађевини пао са скеле. Нема своју породицу, али има брата који га најчешће посећује. И поред тога што је везан за постелу, није клонуо духом. Испричао нам је о својој трагедији без велике патетике, а на крају је питао када ће то да буде објављено у новинама и како би могао да дође до њих. Обећали смо да ћемо их послати.

Докторка за све

У разговору са докторком Миленом сазнајемо да је посао лекара у Дому по много чему специфичан. За разлику од осталих здравствених установа, овде се константно прати стање корисника од њиховог доласка у установу. Лекар се укључује у све поре њиховог живота, али и његове породице.

Још увек је Дом табу тема и већина често су људи склони да кажу како је неко овде „стрпао“ свог сродника. Људи који су имали контакте и искуства са нама не мисле тако. Они могу да дођу код мене кад год пожелу, да поделе са мном и радост и тугу, искрена је докторка Милена. Са нескривеном радошћу испричала нам је причу о најлепшем искуству са баком која је овде 30 година. Десило се да је бака морала код очног лекара на контролу, а када је пошла, поверила се Милену како је докторка у болници била дивна према њој и да мора да јој понесе мало кафе. Докторка Милена се насмејала и рекла: „Лепо, бога ми, ја вас годинама лечим, а мени никада нисте донели ни једну бомбону“, на шта је бака одговорила:

РУЖА ИВАНОВИЋ НАЈВИШЕ ПОСВЕЋЕНА ГОБЛЕНИМА

ДРАГОМИР ДУГИЋ ВЕЋ ТРИДЕСЕТ ГОДИНА НЕПОКРЕТАН

ЖИВИМО СА СУДБИНАМА КОРИСНИКА: ДР МИЛЕНА КРСТИЋ

ЗНАТНО УНАПРЕЂЕНИ УСЛОВИ СМЕШТАЈА: ДИРЕКТОР ВЛАДАН ЈОВАНОВИЋ

„Шта имам теби да дајем, па ти си моја“.

То је било нешто најлепше што ми се догодило откако радим у Дому, признаје Милена и каже да је то доказ да је лекар и саветник, и пријатељ, и раме за плакање.

Сам долазак у Дом и период адаптације веома је тежак за све, како за корисника и његове сроднике, тако и за раднике. Тешке су људске судбине, па је и рад са корисницима емотивно веома захтеван.

Без обзира колико желите да се дистанцирате, увек носите њихову судбину својој кући. Имамо жену, рецимо, која је овде 30 година и која је све те године провела на поду. Седи на поду, једе, спава на поду и одбија да је ставите на кревет. Покушавали смо све, али ништа нисмо успели да променимо. Вежете се за ове људе и свака смрт однесе део вас и не може да вам буде свеједно. Ми смо заиста као једна велика породица, каже докторка Милена.

Многи се овде опораве, излече, стану на ноге и то је највећи успех запослених у Дому.

Има и оних који се заљубе и пожелу да живе заједно, што им је сада омогућено. Раније је заједнички живот двоје корисника морао да буде озвучен, морали су да буду венчани, али сада више није тако. Тренутно три пара живи заједно и имају своје собе. Највећи проблем били су њихови сродници, јер нису могли да прихвате своју мајку или оца да тако живе. На крају су, ипак, дозволили. Те заједнице веома добро функционишу, парови једно другом дају подршку и то је велики стимуланс и најбољи лек за њихово здравствено стање.

Листа чекања

Наш циљ је, каже докторка Милена, не само да људима у Дому буде топло, да имају кров над главом и нешто да поједу, него да квалитетно проведу свој живот овде. Многи су веома креативни и често тек овде ор-

крију неке своје таленте. Неки сликају, други пишу поезију, баве се примењеном уметношћу или слушају музику.

У Дому, тренутно, борави 323 корисника, а места у овој установи има највише за још десетак, али искључиво из категорије независних, који могу сами да брину о себи. Према речима директора Владана Јовановића, највеће интересовање влада за смештај зависних корисника којима је потребна потпуна нега и помоћ и који су често и непокретни. Они су смештени у два објекта и има их преко 200. У тој категорији постоји листа чекања, јер су сви капацитети попуњени.

О старима брине 130 запослених које чине медицинско особље, неговатељи, спремачице, радници кухиње, вешераја, опште и стручне службе. Јовановић тврди да је кадровски потенцијал један од најбољих у Србији.

Ретко добијамо наменска средства од државе да бисмо зановили опрему, али се успешно сналазимо. Искористимо сваки динар који добијемо из Министарства, а понешто уштедама или сами прибавимо. Добивамо велику подршку и од пријатеља и донатора, тако да су нам кухиња и вешерај веома добро опремљени, објашњава Јовановић. Уз све то, додаје, веома брзо успевамо да решимо све захтеве за смештајем који долазе са нашег подручја, а исто тако и када је реч о захтевима центара из региона.

Најновији део, такозвани Нови блок, саграђен је 2003. године. Састоји се од двокреветних апартмана, у којима борави четрдесетак старих људи који то себи могу да приуште. Ове мале гарсоњере опремљене су чајном кухињом, засебним купатилом и терасом. Боравак у оваквој соби кошта око 27 хиљада динара по особи. Постоји и јефтинији смештај у двокреветним и једнокреветним собама са заједничким купатилом, а цена је од 19 до 24 хиљаде динара месечно. За полувисне кориснике у вишекреветним собама цена је 22.667, док за сталну стручну помоћ и негу у двокреветним собама са купатилом смештај кошта 41.410, док је у вишекреветним собама 31.717 динара.

У апартманима корисници сами плаћају пуну цену или то чине њихово сродници, док су осталим објектима збринуте они који такође плаћају сами или то чине њихови сродници, а уколико су социјално угрожени, онда држава сноси трошкове, делимично или у потпуности.

Пре пет година дошло је до смањења броја корисника и било их је свега 270, али се, тврди директор, временом поправљао квалитет услуга и услови у којима они бораве, па је и број нових станара растао.

Велика је конкуренција у државном и приватном сектору, тако да постоји права борба за сваког корисника. Трудимо се да ову установу представимо као једног од лидера у пружању услуга ове врсте. Истовремено, ми смо пример добре праксе, јер смо сами развили неке услуге, попут прихватилишта. Посебно смо поносни што смо сопственим средствима и личним залагањем успели да опремимо тај простор који задовољава потребе не само Крагујевчана него и људи ван овог града. Такође, пружамо и услугу дневног боравка и физио-кinezе терапије као саставног дела физикалне терапије, каже Јовановић.

Због све боље услуге и комфора, све је дужа и листа чекања за пријем у Геронтолошки центар. Да би неко постао његов станар треба да прође врло једноставну процедуру, која траје само пар дана. Читав посао завршава се у Центру за социјални рад. У смислу ефикасности и брзине, крагујевачки Центар за социјални рад предњачи, за разлику од осталих центара у Србији, где процедура за пријем у старачки дом понекад траје и по неколико месеци. Очекује се да ће ускоро, када законски прописи то дозволе, све моћи да се заврши у Геронтолошком центру, без посредовања Центра за социјални рад.

ПРИХВАТИЛИШТЕ У ДОМУ ЗА СТАРЕ

Спас од зиме

Тренутно је овде капацитет од шест места попуњен, а већина смештених пронашла је уточиште од зиме и снега, док је за десет месеци боравило 40 људи

У прихватилишту које је ове године основано при Геронтолошком центру тренутно борави шест особа, које су овде дошле да презиме, или док им се не пронађе адекватан смештај. У топлим и лепо опремљеним просторијама затекли смо Милојку Радојичића (54) из Аранђеловца. Каже да је дошао овде због зиме и снега. Нема никога од породице, па се сместио док не прође хладно време. Тешко комуницира, па је ово било једино што је рекао. За разлику од њега Љубиша Минић (52) испричао нам је своју животну причу.

Рођен је и живео у Пећи, а после рата 1999. године са женом и децом дошао је у Београд. Напустио је породицу и отишао у Црну Гору, али се убрзо вратио, и то у Крагујевац. Овде је већ 13 година, без игде ичега.

Био сам по неким рушевинама, старим кућама, само да преноћим. Од пролазника сам добијао неку пару и тако све до сада. Зими нисам имао где ни да легнем, ставим картон на бетон и тако спавам. Нисам имао чиме да се покријем. Не би ми пало на памет да дођем овде, него ме Хитна помоћ нашла на улици и довезла. Да нисам дошао, био бих на улици, прича Љубиша.

У прихватилишту је друга прича, каже. Има где да легне, топло му је, има добру храну. Остаће најдуже два месеца, а после ће Центар за социјални рад покушати да га негде смести.

У прихватилишту тренутно борави и брачни пар Милош (31) и Гоца (29). Имају већ шесторо деце и сва су у хранитељским породицама. Гоца је поново трудна и пошто више немају новца да плаћају кирију, остали су без крова над главом. Живе од социјалне помоћи, а Центар за социјални рад би требало да им пронађе привремени смештај.

Новоопрењене просторије прихватилишта почеле су да примају станаре од априла ове године, мада је због великих хладноћа почетком ове године, тачније од фебруара, при Геронтолошком центру почело да ради привремено прихватилиште за одрасла и старија лица. У њему истовремено може да се смести шест особа, а само за ове десет месеци боравило је више од 40 људи.

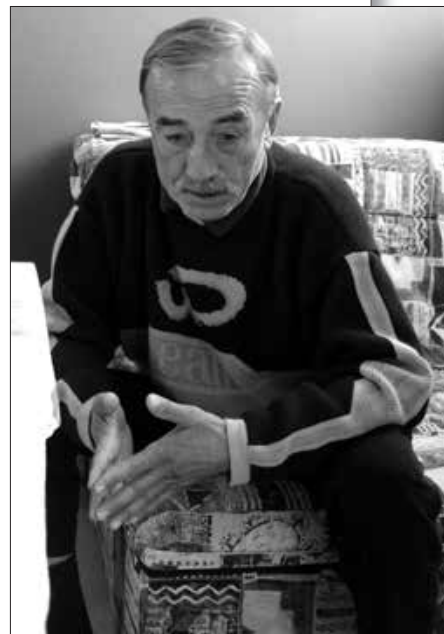
Објекат је настао доградњом зграде број два, коју је финансирало Министарство рада и социјалне политике. Корисницима се пружају услуге смештаја и исхране, психо-социјалне подршке, примарна здравствена заштита, организовање слободног времена и помоћ при обављању свакодневних активности.

Према протоколу који је предложио Геронтолошки центар, упут за боравак у прихватилишту издаје Центар за социјални рад, али иницијатор за смештај може бити Хитна помоћ или МУП. Документација је минимална и они који дођу у прихватилиште могу остати један дан или провести у њему два месеца, зависно од ситуације. Најмање је оних који немају никакав кров над главом, мада има и таквих. Често су то људи који тренутно не могу да превазиђу проблем.

Може се догодити да се неко затекне у Крагујевцу, а да не зна ко је ни одакле је. Тада га упутни центар смести овде док не

МИЛОЈКА РАДОЈИЧИЋА И ЉУБИШУ МИНИЋА НЕВОЉА ДОВЕЛА У ПРИХВАТИЛИШТЕ

пронађе податке о тој особи и не ступи у контакт са другим установама или породицом. Дешавало се да некога и доведу овде, али да он не жели да остане и одмах оде.

Треба правити разлику између свратишта и прихватилишта. У свратиште свако може да дође да се огреје, нешто поједе и оде, а у прихватилишту постоји елементарна процедура и подразумева да социјални радник препоручи да неко може да буде у прихватилишту док се не утврди ко је, одакле је, или док му се не пронађе најближа фамилија. Ништа специјално није потребно за нечији долазак у прихватилиште, никаква документација, осим што лекар Дома здравља или Хитне помоћи обави преглед и утврди његово здравствено стање, објашњава директор Јовановић.

Као лош пример он наводи прихватилишта где људи бораве и по неколико месеци или година, што у крагујевачком није пракса. Овде постоји методологија рада и подршка свих установа социјалне и здравствене заштите. Зато је капацитет од шест места сасвим довољан, сматра наш саговорник. Према постојећем уговору четири места у прихватилишту финансира град, а већ у фебруару биће поново расписан конкурс за обављање ове услуге у наредних годину дана.

ПРВА ПОМОЋ "КОЧИ" БУДУЋЕ ВОЗАЧЕ

Сви би да положе по старом програму

До сада је кроз Црвени крст, који једини организује обуку и полагање испита из прве помоћи, прошло више од 250 будућих возача, а још њих близу 190 чека свој ред. У овој установи кажу да ће се потрудити да свим заинтересованима изађу у сусрет како би довршили полагање по старом програму пре 15 јануара

Пише Никола Стефановић

Након ступања на снагу новог правилника о раду ауто-школа и полагању возачког испита, 25. октобра, десило се оно што је и било очекивано. Широм Србије дошло је до различитих проблема, почев од неусаглашености рада ауто-школа са новим прописима или спорог прилагођавања и школа и кандидата, све до недоречених одлука о минималној цени обуке коју је требало да одреди Влада. Иако се после одређеног времена ситуација стабилизовала, појавило се још један проблем на који се, изгледа, није рачунало. Наиме, убудуће сви полазници биће дужни да положе и тест из прве помоћи, међутим за сада једина овлашћена установа која организује обуку и полагање овог теста је Црвени крст. Због раније утврђеног рока, који истиче 15. јануара, то је резултирало тиме да је велики број полазника сада у „журби“ да тај тест положи како би завршио са полагањем возачког испита по старом програму. Разумљиво, огромно интересовање створило је снажан притисак на Црвени крст, па се отворило питање да ли ће сви полазници успети да стигну на ред?

У школама нема гужве

С друге стране, по речима председника Удружења крагујевачких ауто-школа Данила Недовића, у школама тог притиска нема, великим делом управо због поменутих нових прописа који кандидатима омогућавају да чешће полажу испите.

У теоријски део испита по старим правилницима била је укључена и прва помоћ, заступљена са неколико питања у тесту. Сада тога нема, већ се положе посебан тест у Црвеном крсту, али су сви полазници који су обуку започели по старом програму такође у обавези да прођу три додатна часа теоријске и три практичне обуке, како би се упознали са променама у новом закону које се тичу нових саобраћајних знакова, саобраћајне сигнализације, нових термина. Тренутно само Црвени крст има ту лиценцу, а да ли је још неко поднео захтев за добијање лиценце, не знамо, каже Недовић.

По његовим речима, притисак постоји ако се узме у обзир број кандидата који се пријавио за полагање прве помоћи, но питање је да ли су баш сви заинтересовани зарад полагања возачке пре истека рока или су вођени мотивом да и то „обаве“, али су тиме утицали на стварање гужве.

Објективно, ако се узму у обзир величина града и број становника, могао бих да кажем да то и није баш тако велико оптерећење, јер

ВЕЖБЕ ПРВЕ ПОМОЋИ У ЦРВЕНОМ КРСТУ

ауто-школе немају кандидате који превише дуго чекају због гужве на полагање прве помоћи, како би наставили са полагањем у ауто-школама. Али, да би изашли на практични део испита, кандидати морају донети потврду о положеном тесту из прве помоћи, дакле најпре се мора положити комплетан теоријски део, као што је било и раније, објашњава Недовић.

Једна од олакшица будућим возачима у овом тзв. прелазном периоду је то што, за разлику од некадашњег полагања, положено „типовање“ важи годину, уместо некадашњих петнаест дана. Уз то, кандидат сада може полагати теоријски део скоро свакога дана у другој школи, а реално, и практични и теоријски, сваког петог дана, колико је потребно да се обави цела процедура и МУП одреди термин.

Биће готово све до 15. јануара

Како је стварно стање и да ли је новонастала гужва „савладава“ у оптималном року и каква је процедура за полагање испита из прве помоћи, одговоре смо потражили у Црвеном крсту.

Пре испита из прве помоћи сваки кандидат који није положио типовање по старом Закону похађа обуку из прве помоћи. Обука се спроводи у просторијама Црвеног крста у трајању од осам наставних

ТРУДИМО СЕ ДА СВИМА УДОВОЉИМО: НЕВЕНКА БОГДАНОВИЋ

часова (два дана по четири часа), сваког понедељка и уторка и сваког четвртка и петка, у терминима од 8, 12 и 16 часова, како би сваки кандидат изабрао термин обуке који му одговара у складу са обавезама, наводи Невенка Богдановић, секретар крагујевачког Црвеног крста.

При том, кандидати у теоретском делу обуке добијају одређене информације из прве помоћи, а у практичном вежбају збрињавање одређених повреда и стања.

Обука се организује за групе сачињене од пет до петнаест кандидата, а обуку изводе предавачи

прве помоћи лиценцирани од стране Министарства здравља и има их укупно 12, при чему практични део обуке изводи по један демонстратор од укупно 10 лиценцираних од стране Црвеног крста Србије.

Од 27. новембра, када је почела обука, закључно са 15. децембром, Црвени крст организовао је 17 обука за 255 кандидата, а тренутно је „на чекању“ још њих 187, који су већ добили распоред за наредних 14 обука. Интересантно је да је за оне којима распоред не одговара због радних обавеза, махом „Фијатових“ радника, отворена посебна документација и за њих ће и убудуће бити организована обука током викенда. Кад је реч о роковима, добра вест је да положени испит из прве помоћи не застарева.

Након положеног испита из прве помоћи сваки кандидат добија потврду која важи трајно и није потребно поновно похађање обуке. Испити се полажу сваке среде и суботе од 8 и 16 часова у групама од 15 до 20 кандидата, а постоји могућност, зависно од интересовања, да се уведе и термин од 12 сати. Од 5. до 15. децембра организовано је седам полагања испита за 130 кандидата, а од њих троје је положило из другог пута. Очекивања су да ће се преостали кандидати који су завршили обуку, њих око 200-250, до краја децембра пријавити за полагање испита из прве помоћи, истиче Невенка Богдановић.

Иначе, трошкови обуке износе 6.000 динара, а цена полагања испита 2.520 и те износе утврдио је УО Црвеног крста Србије и важиће до марта наредне године.

Да ли ће се још неке здравствене установе укључити у ову врсту обуке и полагања теста зависи, практично, од самих установа. За све заинтересоване бирократска процедура је максимално олакшана, па у Црвеном крсту сваки кандидат одмах може добити потребне обрасце и одштампане уплатнице, а након уплате и термин за обуку или испит.

Напокон, на питање које у највећој мери тишти све будуће возаче, да ли ће завршити са полагањем пре 15. јануара, у Црвеном крсту кажу да ће се трудити да обуке и испити буду организовани што чешће, ако буде било потребе и викендом. Но, већ сада охрабрује податак да је први, најснажнији талас већ прошао, те је прилив нових полазника последњих дана смањен у односу на претходни период.

По други пут за годину и по пси луталице пробали ограду фазанерије, због чега је страдало 544 фазана. Управа Ловачког друштва разматра да ли да тужи градску управу, док у Кинолошком друштву сумњају да је ограда добро постављена, а критике на начин чувања фазана имају и у „300 хигијени“

Пси луталице су 8. децембра у раним јутарњим часовима десетковали матично јато Фазанерије у Шумарицама, којом газдује Ловачко удружење „Шумадија“. Према првим проценама поклати су само део примарног легла од 700 птица, док је остатак страдао од страха и повређивања приликом бекства од помахниталих незваних гостију.

Напуштени пси причинили су штету од око 6.000 евра једној од највећих и најсавременијих фазанерија у земљи, која фазанима снабдева велики број ловачких друштава широм Србије. Њен капацитет је 30.000 јаја годишње и има најсавременије инкубаторе, као и систем за узгој.

Љубиша Антић, управник и чувар фазанерије, тврди да је ујутру око пола седам чуо узнемиреност јата и лавез паса. Истрчао је из стана у коме живи с породицом и приметио пет паса у волијерама у којима се налазило 700 фазана.

Два сам успео да одстрелим, једног сам ухватио, док су два побегла кроз пробијену рупу на огради, куда су и ушли. Одмах сам о томе обавестио своје руководиоце, станицу милиције, комуналног инспектора, републичког ветеринарског инспектора и Ветеринарску станицу у Илићеву, која врши надзор наше фазанерије. Сви они изашли су на лице места и установили смо да је угунило укупно 544 кока, каже управник Антић, додајући да то представља директну штету од 6.000 евра. Али, када би се израчунало колико би јаја оне снеле ове године (проценује се 14.000) и колико би се извело нових пилића (10.000) то је далеко већа штета, сигурно три пута већа од примарне. И, што је најгоре, то није једина штета коју је Ловачко друштво „Шумадија“ претрпело.

Прошле године 31. марта имали смо исто упад виш паса луталица на фазанерију, који су однели 408 фазанске дивљачи из матичног јата. Четири пса смо тада одстрелили, а неколико је побегло кроз отвор кроз који су ушли у шуму. Пре тога, 2006. године страдало нам је од њих и девет оваца које смо чували за наше потребе. Све су нам подавили пси. Исто постоји записник о томе од свих ветеринарских служби, истиче Антић.

На његову причу се надовезује Бојан Стевановић, потпредседник Ловачког удружења „Шумадија“, речима да је том приликом у групи паса који су провалили ограду тора с овцама био и један пит-бул теријер.

По Љубиши Антићу, постоји локар паса који ординира на широј локацији. Не жале се само они, него и комшије, становници Шумарица, да има много луталица и да се чопори стално мењају. Има их

КОНАЧНО, ОДРЕЂЕНЕ ЦЕНЕ

Полагање по новом - 75.000 динара

После дужег ишчекивања, ауто-школе су напокон добиле одлуку Владе о минималној цени часа, па је сада најзад познато колико шта кошта, шта се плаћа, а шта не.

На основу тог ценовника донели смо одлуку да се придржавамо минималних цена. Тако је сада за „Б“ категорију цена мото-часа 1.200 динара са ПДВ. Када се то помножи са 40 часова, у питању је износ од 48.000 за практичну обуку. За теоријску обуку час стаје 300 динара, дакле укупно 12.000. Цена полагања остала је иста и износи 3.000 динара за теоријски део и исто толико за практични, па тако цео један циклус са првим полагањем кошта 66.000, а у цену обуке урачунате су и све потврде и уверења која су раније наплаћивана, сем обуке и испита из прве помоћи, каже Данило Недовић.

Када се томе дода и поменута прва помоћ, добија се и финална цифра од око 75.000 динара. Иако је то за више од 50 одсто увећана сума у односу на некадашњу цену, Недовић сматра да је та разлика занемарљива, ако се упореди оно на чему се штедело и оно на чему се губило.

Месец и по дана након што је правилник ступио на снагу, готово да нема никаквог интересовања и јасно је да ћемо трпети један дужи период, можда и годину дана, јер су се практично две генерације уписале „пре рока“. Сви кандидати, и који су имали намеру и који нису, а испуњавали су услов, уписали су се да би „ухватили“ нижу цену. Она јесте нижа и ту има уштеде на једној страни, али се губило на другој, јер ће сада много спремнији кандидат изаћи у саобраћај после одрађене обуке по новом правилнику, закључује Недовић.

НОВИ АТАК ПАСА ЛУТАЛИЦА НА ФАЗАНЕРИЈУ

Не помаже ни ограда, ни пушка

делом истих, али се додају и други новонапуштени пси, којих, нажалост, има баш много.

- Ја сам за ових осам година, колико сам управник Фазанерије у Шумарицама, одстрелио преко 200 паса. Скоро свакодневно су били њихови налети без обзира на доба дана и ноћи, јер осећају храну. Увек је присутна опасност, каже Антић.

Ни то што су волијере ограђене и покривене за напуштене и гладне псе не представља већи проблем. Није помогла чак ни заштитна ограда од армиране жице. Додуше, пси нису прегризали жицу, како се у прво време мислило, него су

и два унучета. У свако време ћу да штитим животе унучића и одговорам за оно што чувам, фазанску јединицу. Ово сам врло лично доживео. Преживео сам стрес и сада сам на боловању, каже управник Антић.

За сада нико га није окривио за овај немили догађај, али тек предстоји отварање дисциплинског поступка, на коме треба да се размотре све околности под којима се десио покољ фазана, па и питање његове одговорности.

- Иако нисам био на последњем састанку Управног одбора, чуо сам да ћемо предузети неке мере и против одговорног лица на Фазанерији. Не бих ништа да прејудицирам. У сваком случају, покренућемо поступак како бисмо видели да ли смо и ми криви у неком делу, каже Бојан Стевановић.

По њему, закон им је доста везао руке што се тиче борбе са псима луталицама. Ни јадни, напуштени пси нису криви зато што су препуштени сами себи, јер морају да се боре за опстанак. Доста су неогворни власници паса који их пусте у природу да се сами сналазе. Делом су криве и фирме које су задужене за хватање паса луталица. А, понајмањи кривац је Ловачко удружење које се бави производњом, продајом и пуштањем фазана у ловишта, којих иначе има мање у природи него што би требало. Овако се само погоршава стање дивљачи у природи.

Најгоре од свега је што фазанерија није била осигурана, баш као ни јато фазана, али нису ни људи који тамо живе и старају се о овим дивљим примерцима птица.

- Ако се не предузму мере да неко надокнади штету, ми комотно можемо да ставимо катанак на фазанерију и на Ловачко удружење. Јер, прошле године је била штета десетак хиљада евра, ове преко 6.000 евра, а ми нисмо толико јаки да то можемо да надокнадимо, објашњава Антић.

Ни претходну штету Ловачко удружење није успело да надокнади, иако су покуцали на многа врата. Писали су Скупштини града захтев за надокнаду штете, али ни од тога није било ништа.

- Сви су нас одбили с образложењем да они нису надлежни за то, каже Љубиша Антић.

А Бојан Стевановић тврди да су уместо конкретне помоћи добили обавештење да је недозвољено држати овце у градском подручју, што и јесте тачно.

Тада су контактирали са Зораном Јовановићем и још неколико градских функционера. Упутили су и званични допис Скупштини града за надокнаду индиректне штете од шест-седам милиона динара, док је директна штета била

СТРАДАЛИ ФАЗАНИ НАКОН ПОХОДА ЛУТАЛИЦА

него би га продао за било који износ, или бар поклонили, али увек постоји могућност да се тако нешто деси.

Председник Кинолошког друштва „Шумадија“ је врло сумњичав и каже да је ово прича за малу децу како нису могли да сачувају фазане и сада ловци траже надокнаду.

- Много је ту пара потрошено, па се тражи покриће. Ни једног тренутка никога нису консултовали из Савеза када су правили фазанерију, каже Ђурчић.

Он је у разговору за наш лист поставио низ питања типа.

- Како то да им се иста ствар два пута дешава за редом? Што се то није дешавало када је Ера био управник, када су имали и ноћна дежурства? Како то да страда баш матично одрасло јато? Како се то није десило када су фазанчићи били мали, него сада? Кад имају подно грејање, зашто су их оставили напољу, кад су то већ вештачки добијене јединке? Како баш да побегне стафорд? Зашто све псе није побио управник кад је на то имао право? Одкуд то да су све били пси луталице? Где су радници „300 хигијене“?

Управник фазанерије, који је уз то и чувар узгајишта фазана, каже да је имао право да у кругу фазанерије пуца из службеног оружја, што је и учинио, али не и ван круга.

- Ја ћу то и даље да чиним, а ко има нешто против нека поднесе пријаву, каже Љубиша Антића, мислећи на Удружење Орка, чији се чланови никада нису појавила када је фазанерија имала штету.

С друге стране, Милутин Тасић, руководилац „300 хигијене“ тврди да је у фазанерију упао ловачки пас, а он никако не може да буде луталица. И он се пита како су само два пса од пет одстрелена, и што су оставили 12 метара фазанима за слободну шетњу, ако су већ 250 метара оградиле армираном жицом? У супротном мишљења је да се то не би дешавало и пси не би могли да уђу унутра.

- Зар ми да чувамо затвор без решетки и без врата? У Шумарицама има сигурно 400 паса које власници не држе на ланцу или у боксовима, него их пуштају да се слободно крећу. Једино да преместимо једну екипу у фазанерију да је чувају, кад већ они не чувају адекватно, каже Тасић.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

1,3 милиона динара. Знајући какве су прилике у граду нису инсистирали на надокнади штете и то је тако прошло. Међутим, ове године неће седети скрштених руку.

- Ове године ћемо и ми бити мало озбиљнији по питању надокнаде штете на фазанерији, каже Стевановић.

Он не искључује могућност и евентуалне тужбе суду, јер су они све предузели да фазанерију обезбеде.

- Фазанерија ловачког друштва

„Шумадија“ је једна од најбољих фазанерија у Србији и по новој опреми, технологији и самом изгледу, а нама се ово дешава. Обезбеђена је армираном жицом и лимовима око фазанерије. Међутим, пси су пронашли погодан тренутак и немамо никакве гаранције да се то неће поновити још који пут, објашњава потпредседник Стевановић.

Они су се обраћали и шинтерској служби у намери да похватају напуштене псе који харају по читавим Шумарицама. Они су излазили на терен, али псе нису заузели код фазанерије пошто би се разбежали по шуми.

- Отворено су говорили људи из „300 хигијене“ да им не пада напамет да иду по шумама и ливадама да траже те псе, те да су беспомоћни јер су то полудивљи пси, прича Антић.

■ „300 хигијена“ не сноси одговорност

У Кинолошком друштву немају евиденцију нити сазнања да ли постоје расни пси којих су се одрекли њихови власници, а могли би бити опасни када се нађу ван контроле, јер се баве сасвим другачијом делатношћу. Ипак, Зоран Ђурчић, председник Кинолошког друштва „Шумадија“ коментарише да би се ретко ко одрекао расног пса, јер нису ни мало јефтине,

њушкама успели да направе отвор на делу оградe где је жица везана за бетонску арматуру. Међу псима који су упали у волијере био је један крупан стафорд, који је успео да утекне заједно са још једним псом. Остала три кера која је одстрелио и ухватио управник фазанерије нису били чиповани, потврдили су људи из „300 хигијене“, који су својим возилом одвезли те псе. Због тога се закључује да се ради о напуштеним псима луталицама. Након инцидента једино на лице места нису дошли представници Орке - Удружења за заштиту животиња, који штите луталице.

Антић је мишљења да напуштени пси понекада знају да буду крволочнији од оних који су одувек били препуштени сами себи.

- Такви пси су додатно ризични и по људе и по друге животиње, објашњава он.

■ Фазанерија неосигурана

- На фазанерији живим са супругом Миром која је запослена као помоћна радница, сином, снахом

УЈЕДИ О ТРОШКУ ГРАДА

Одштета за 123 лица

Према званичном извештају Градског јавног правобранилаштва у току ове године град Крагујевац је са физичким лицима закључио укупно 123 вансудска поравнања по основу надокнаде штете проузроковане уједима паса луталица, а све у складу с Одлуком Града Крагујевца, али износи одштете нису наведени. У току поступка мирног решавања спора по истом основу са физичким лицима ове године одбијено је 13 захтева јер поједини грађани нису пристали на понуђену суму новца, или због некомплетне медицинске документације. То је био разлог због којег су неки од њих потражили решење на суду.

Током ове године пред овдашњим Основним судом покренуто је 16 парница по основу надокнаде штете проузроковане уједом пса луталице, и све су већ окончане. Иначе, укупно има још 50 активних

ЗБОГ УЈЕДА ПАСА ГРАД ПЛАЋА ВЕЛИКЕ ОДШТЕТЕ парничних предмета у Основном суду за надокнаду штете проузроковане уједом пса луталице.

НОВАК НИКОЛИЋ, БУДУЋИ ДОКТОР МАШИНСТВА

Мали трик - велика иновација

Изум младог Крагујевчанина заинтересовао је и уреднике научног часописа „Renewble energy”, те се тако његов научни рад, у коме се описују резултати вишемесечног истраживања, недавно нашао на страницама ове престижне публикације

Соларна енергија представља велико, али, на жалост, још увек недовољно искоришћено богатство. Систем којим се сунчева енергија прикупља уз помоћ соларних панела и користи за загревање воде или ваздуха, који касније дају топлу воду за домаћинство, базене, радијаторе или подно грејање, одавно је познат. Међутим, идеја на коју је дошао Новак Николић, докторант Факултета инжењерских наука, омогућила је да се енергија сунца искористи знатно ефикасније.

Изум младог Крагујевчанина заинтересовао је и уреднике научног часописа „Renewble energ”, те се тако његов научни рад, у коме се опи-

пља сунчеву енергију и користи је за загревање воде. Обични соларни панели имају колекторе који сунчеву енергију упијају само горњом површином. Међутим, дошао сам на идеју да испод панела уметнем најобичније огледало. Оно рефлектује зраке, па сам претпостављао да сам тим и омогућава да се енергија истовремено прикупља и одозго, као у случају класичног панела, али и одоздо, објашњава Новак.

На зграду факултета поставио је и класични систем соларних панела, али и свој „унапређени”, употпуњен огледалом. Новакова претпоставка показала се као тачна. Мерења су показала да је његов „трик” са огледалом допринео да систем загревања буде за 40 одсто ефикаснији.

- Родитељи су ми машински инжењери и вероватно је то несвесно на мене утицало, иако они никада нису инсистирали на томе чиме ћу се бавити. Ето, и супруга ми је завршила Машински факултет, а и кум, кроз смех прича Новак.

На смеру Енергетика и процесна техника дипломирао је пре четири године. Наравно, са највишим оценама. Неколико година за редом био је студент године, а као дипломац и студент своје генерације. Био је стипендиста Министарства просвете, Фонда „Академик Драгослав Срејовић”, Фондације престолонаследника Александра за културу и образовање. Као докторант је добио и стипендију Министарства за науку и технолошки развој.

- Докторску дисертацију требало би да браним за неколико месеци. Тема рада ће бити управо истраживање којим сам се протеклих месеци бавио, каже наш саговорник.

Иако је врло предан научном раду, а посебно истраживањима која доносе практичну примену, ништа

мање не ужива ни у раду са студентима. Као истраживач сарадник Новак је био ангажован и као асистент, па је у поредо са истраживањем радио и као предавач.

- Волим да помажем другима, зато бих врло радо након одбране доктората остао на факултету као предавач. Факултет инжењерских наука има и одличне услове за истраживачки рад, тако да ми савршено одговара, коментарише Новак.

Али пре него што докторира пред Новака ће

бити постављен још један велики задатак - ускоро ће постати тата. Ако је судити по „педигру”, породица Николић може да очекује још једног врсног инжењера.

М. ОБРЕНОВИЋ

Ову рубрику у склопу пројекта **МЛАДИ НАУЧНИЦИ - ОСТАТИ ИЛИ ОТИЋИ** суфинансира МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ СРБИЈЕ

НИКОЛА МИЛЕНИЋ, БРОНЗАНИ ОЛИМПИЈАЦ

Воли физику, али и политику

Моје занимање за физику није чудо, више ме чуди то што ова наука друге људе не занима, каже ученик Прве крагујевачке гимназије који се са Светске научне олимпијаде вратио са бронзаном медаљом. Каже да се за физику заинтересовао желећи да одгонетне појаве које га окружују, али и да се истим жаром посвећује и промишљањима о друштвеним односима

Отац му је политичар, мајка пијанисткиња, али он је са само 15 година успео да се о њему не пише и не размишља као о Сањином и Сашином детету. Никола Миленић се са Светске научне олимпијаде, која је недавно одржана у Техерану, вратио са бронзаном медаљом. Ипак, освојеном трећом позицијом овај ученик првог разреда специјализованог математичког одељења Прве крагујевачке гимназије није претерано задовољан.

- Ове године је тест из хемије био врло тежак, па се српска екипа није баш прославила. Ту готово да нисмо ништа урадили, почиње причу Никола.

Није, међутим, мала ствар изборити се за тако висок пласман међу више од 200 такмичара из 41 земље света. Физику, у којој је ненадмашан, Никола је урадио као од шале, а ни са биологијом се није намучио.

Научна олимпијада се, наима, у многоме разликује од класичних школских такмичења. Састоји се из комбинованог теста са по десет питања из физике, хемије и биологије, који се ради пуна три сата.

Наредни такмичарски дан резервисан је за тространо решавање проблемских задатака из ове три области, док завршница, која уједно носи и највише поена, представља практични део. Експеримент који је такмичарима дат као задатак био је вађење ДНК и упоређивање узорака електрофорезом.

- Теорију и задатке радили смо појединачно, док је експеримент био заједнички. У почетку је све кренуло наопако. Фасцинирани руском екипом, која је радила преко пута нас, остали српски такмичари више су се мотали око њиховог стола него што су размишљали о томе шта треба урадити. Са првим решењем до кога су чланови мог тима дошли нисам се слагао, сматрајући да треба да радимо другачије. Био сам упоран и на крају су ме послушали, тако да смо успешно завршили експеримент, прича Никола.

Особина да тврдоглаво и упорно брани свој став, али, како каже, и чињеница да није русофил попут његових сабораца са олимпијаде, довела га је до медаље.

Ипак, осам дана колико су млади српски репрезентативци провели у главном граду Ирана, нису били резервисани само за огледање у знању већ и за обилазак различитих знаменитости и дружење. Српска „делегација” спријатељила се са Кувајћанима, са којима је за успомену разменила домаћи динар за кувајтски.

- Пошто кувајтски динар вреди много више, трудили смо се да у размени будемо поштени, па смо им дали и понеку хиљадарку. Дружили смо се и са Ирцима и екипом из Нигерије.

Током нашег боравка било је организовано неколико екскурзија. Виде-

ли смо две краљевске палате, базар и нешто што су они назвали ботаничком баштом. Међутим, није у питању класичан ботанички врт, пошто поред збирке биљака у свом саставу има и мини зоолошки врт, акваријум са рибама, инсектаријум, збирку птица, препарираних животиња. Највећи утисак, и то лош, на мене је оставио мозаик од мртвих лептира и вилиних коњица којим се неко досетио да га „украси”, прича Никола.

Права посланица за њега била је посета Војном музеју, пошто се за тенкове, наоружање и ратну технику занима од малена. Историја га не занима претерано, јер, како каже, „кога брига за мртве људе”, али се зато и те како интересује за развој технике кроз историју.

Физика је, ипак, његова прва љубав. Није окупиран толико експеримен-

тима и решавањем задатака колико промишљањем о појавама које га окружују.

-Моје занимање за физику није чудо, више ме чуди то што ова наука друге људе не занима. Оно што ме највише интересује јесте одгонетање појава које ме окружују, зато сам се рано заинтересовао за физику, прича Никола.

До седмог разреда био је ученик

Основне школе „Мома Станојловић”, а онда се пребацио у Прву крагујевачку гимназију. Иако би се могло претпоставити да га је тамо довело интересовање за природне науке, овај отресит дечак каже да то није био једини разлог.

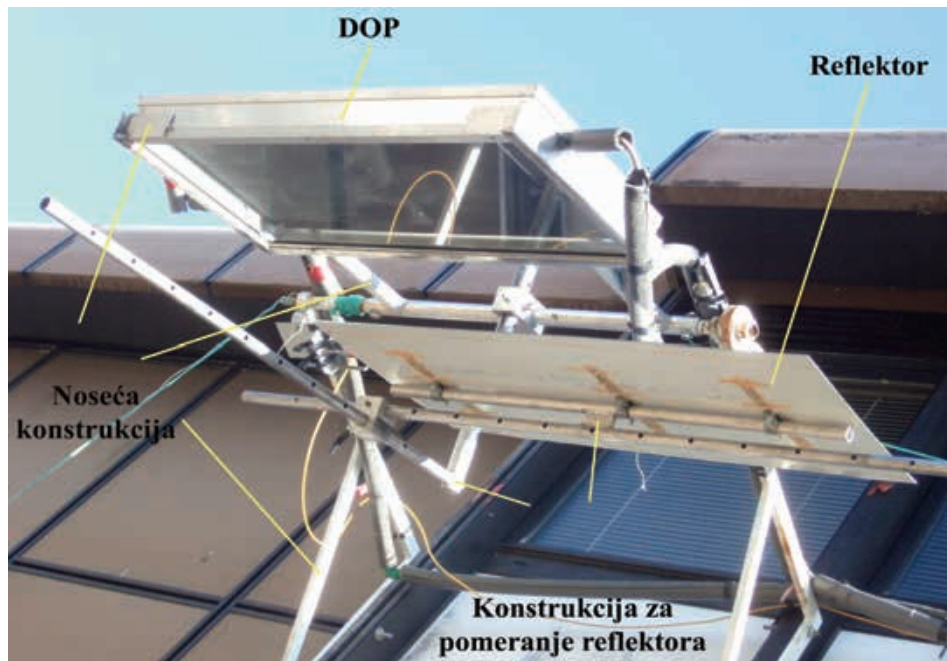
-У Гимназију сам се пребацио понајвише да бих побегао од окружења. Другоји из разреда били су у беђени да ме наставници фаворизују због оца и то је у једном моменту постало неиздрживо, коментарише Никола.

Ипак, оно од чега није успео да „побегне” је политика, за коју се занима поједнаким жаром као и за физику.

- Док сам био млађи разговори о политици били су ми досадни, ваљда зато што се нисам трудио да саслушам шта се прича, али први пут када сам кренуо да слушам све се променило. Политика ме занима на исти начин као и физику. Кроз физику одгонетам појаве око себе, а кроз политику друштвене односе. Често се занимам „кројењем” идеалног друштвеног уређења. За сада сам дошао до идеје да то буде изборна монархија, прича наш саговорник.

Након завршетка средње школе, ипак, најпре планира да се посвети науци. Покушаће, каже, да студије настави у иностранству и посвети се научној каријери. Тек касније, као остварени научник, планира да се посвети политици. Ипак, не би било чудо да се прикаже и на још неком пољу, јер Никола је не само одличан физичар, већ и ништа мање добар програмер, одлично црта и своје школске другове забавља народним епским песмама које пише, а чији су главни јунаци управо другари из разреда.

М. ОБРЕНОВИЋ

СОЛАРНИ ПАНЕЛ НА ЗГРАДИ ФАКУЛТЕТА

сују резултати вишемесечног истраживања, недавно нашао на страницама ове престижне публикације. Читава ствар постаје још интересантнија ако се у обзир узме то да се његова идеја врло лако може применити у пракси. Наима, Новак је, уз помоћ врло једноставне „цаке”, успео да ефикасност прикупљања сунчеве енергије уз помоћ соларних панела подигне за читавих 40 одсто!

- Кренуо сам од класичне инсталације, која уз помоћ панела прику-

Тиме је доказао још нешто - да се велика открића често крију у најједноставнијим идејама.

Ипак, тешко да би таква идеја свакоме пала на памет. Иза овог двадесетогодишњег младића су године учења и велике посвећености науци. Завршио је математички смер у Првој крагујевачкој гимназији, али је одувек знао да ће се бавити грађевином или машинством, пошто му, како каже, „леже” техничке науке.

ИЗЛОЖБЕНА ПОСТАВКА У „НАШОЈ РАДОСТИ“

Вртић лепих уметности

 ВАСПИТАЧИЦА САНДРА
 ЈОВАНОВИЋ ПОРЕД ДЕЛА
 ИЗЛОЖБЕНЕ ПОСТАВКЕ

У обданишту „Наша радост“ у току је изложба радова урађених у декупаж техници, а тим васпитачица најављује да ће и њихови малишани од наредне године овладати овом техником примењене уметности која развија моторику, стрпљење и концентрацију

Од прошле недеље хол вртића „Наша радост“ подсећа на изложбenu галерију. Изложбена поставка садржи: сетове за кафу и чај, подметаче, пиксле, послужавнике, бокале, украсне флаше и чаше и још много тога. Сви предмети лепо и елегантно су сређени и поређани на полицама изложбених ормара који су такође урађени и обрађени - декупаж (салвет) техником, која предметима и објектима даје „испуцали“ ефекат.

Постављена 10. децембра, изложба је одмах скренула пажњу бројних родитеља, дека и бака који свакодневно долазе у овај баш празнично оплемењен простор, доводећи и одводећи малишане.

У питању је посебна техника примењене уметности намењена баш стварима употребне вредности. Заиста је лепо, декоративно и корисно, а применљиво је на апсолутно све материјале који нас окружују: дрво, стакло, пластику, метал..., каже ауторка ових радова Сандра Јо-

 ДЕО ИЗЛОЖЕНИХ РАДОВА И ПРЕДМЕТА
 У „НАШОЈ РАДОСТИ“

вановић, главни васпитач обданишта „Наша радост“, која не заборавља да напомене да је она само део петнаесточланог тима васпитачица из ове установе који је узео учешће у креирању ове изложбене поставке.

Сандра и њене колегинице из „Наше радости“ декупаж техником (насталом у древној Јапану, у Европи познатој од 12. века, коју су прославили венецијански мајстори) сем пригодних предмета за свакодневну,

кућну употребу украсили су и обогатили и делове намештаја, новогодишње украсе за јелку, столове и сточиће, гелендере, утикаче у простору где живе и раде.

Пошто се ова техника ради акрилним бојама које нису токсичне већ на воденој бази, настојаћемо да и наша деца из вртића савладају рад. Жеља нам је да обданиште „Наша радост“ претворимо у вртић лепих уметности. Такође, рад у овој техници потпомаже развоју fine моторике, креативности, али и стрпљења и концентрације, истиче васпитачица Сандра Јовановић.

Она најављује да ће обука малишана почети наредне године, као и да поновну изложбу, али овог пута њихових радова, можемо очекивати око Ускрса. До тада, свратите и погледајте већ постојећу изложбenu поставку. Нећете се покајати, а можете некога и пријатно да изненадите лепим и несвакидашњим поклоном. Изложба је отворена до 15. јануара.

З. М.

КУД „СВИЛЕН КОНАЦ“ У ТЕМИШВАРУ

Наступили на Данима српске културе

Фолклорни ансамбл и оркестар Културно уметничког друштва „Свилен конац“ крунисали су ову годину наступом у Темишвару. Крагујевачки фолклорци били су гости тамошњег Академског културно уметничког друштва „Младост“ и заједно са још неколико гостујућих ансамбала наступили су на Данима српске културе, који се у Темишвару традиционално организују.

Дани српске културе су вишедневна манифестација коју АКУД „Младост“ из Темишвара већ годинама организује. Састоји се из низа ликовних и књижевних програма, а круна је целовечерњи концерт у дворани Дома студената која прима преко хиљаду гледалаца. Наш први тим, заједно са оркестром, представио се играма из Ниша и песмом „Хајде Като, хајде злато“, каже Горан Брдар, председник КУД „Свилен конац“.

Крагујевчани не само да су одушевљени реакцијама публике на играчку и певачку вештину коју су приказали, већ су и импресионирани срдчним пријемом домаћина. Зато обећавају да ће АКУД „Младост“, са којим су се у међувремену спријатељили, наставити сарадњу, али и представити их овдашњој публици на концерту који ће уприличити за Дан града.

М.О.

Lakše je na rate bez kamate tokom praznične kupovine

Novogodišnji i Božićni praznici za većinu predstavljaju idealnu priliku da svoje najbliže obraduju nekom sitnicom. Pored toga, zimski praznici kod mnogih bude želju za novim iskustvima i zadovoljstvima, bilo da se radi o odlasku na putovanje, kupovini garderobe, tehnike ili nameštaja. Najveći problem pri planiranju ovakvih izdataka predstavlja način na koji će svako ostvariti svoje želje, ali i ravnomerno rasporediti budžet, tako da potraje i tokom „najdužeg meseca“ - januara.

U ovakvim situacijama, kada su želje ambiciozne, a mogućnosti skromne, najbolje je potražiti jednostavno rešenje, kao što je kupovina kreditnom karticom, uz mogućnost otplate transakcije na jednake mesečne rate - bez kamate. U Eurobanci, svaki klijent može da odabere da li želi da svoju kupovinu otplaćuje na 3, 6, 9 ili 12 mesečnih rata. Otplate zaduženja je beskamatna ukoliko se mesečne rate izmiruju na vreme, pa na taj način klijenti mogu rasterećenije da realizuju praznične kupovine, jer njihove kreditne kartice predstavljaju idealnu zamenu za keš kredite: nema administracije, kamata, kao ni troškova pre vremena otplate kredita.

U Eurobanci sve transakcije mogu se prebaciti na beskamatne rate, bilo da su novogodišnje kupovine realizovane u zemlji, inostranstvu ili putem interneta, korišćenjem bilo koje kreditne kartice koje izdaje Eurobanka: Visa Klasik, MasterCard Standard, EuroLine Dina, MasterCard Gold i humanitarne MasterCard kartice „Veliko srce“.

Lakše je
na rate bez kamate

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ЦЕНТАР доо Крагујевац

Срећни Новогодишњи и Божићни празници

ВЕЧЕ БОРИЛАЧКИХ ВЕШТИНА У ХАЛИ „ЈЕЗЕРО“

Велеградска представа за ди

Н и национална еуфорија због женског рукомета, ни локалпатриотски баскеташки зов текме са „Звездом“ (ионако „пукли“ у оба) нису могли да поремете наклоност Крагујевчана према племенитим и борилачким вештинама. Доказ је сасвим солидна посета традиционалној манифестацији „Вече борилачких вештина“ која је у организацији новоформиране „ђу ђуцу“ секције Карате клуба „Крагујевац“ одржана прошле суботе у Хали „Језеро“.

Овакве вечери су спектакл који се деценијама одржава у великим светским градовима попут Париза, Берлина, Москве... Ова манифестација „ухватила је корен“ и код нас, прво у Београду, потом и у Крагујевцу.

Испред организатора гледаоцима се обратио проф. др Милован Матовић:

– Од организовања прве вечери борилачких вештина циљ је био непрофитно окупљање свих или већине клубова и спортских организација из града у којима се вежбају поједине борилачке вештине или спортови. Идеја је да суграђанима једном годишње у заједничкој ревијалној манифестацији они представе себе и елементе вештине коју увежбавају. Надамо се да смо у томе да сада бар делимично успели, рекао је Матовић.

■ Најлепша крагујевачка прича

Водитељ Горан Миленковић, наш колега и сам мајстор ђу ђуцу, борбено најављује прве учеснике ове атрактивне вечери. То је Рвачки клуб „Крагујевац“ чији се чланови могу похвалити добрим резултатима у свим категоријама, почев од најмлађих па до сениора. Одабрана екипа од 50 чланова изводи атрактивне скокове, преметања и превртања, а аплаузе публике измама акробатско-рвачки пре-

НЕ ПОКУШАВАЈТЕ ОВО КОД КУЉЕ - МИЛОВАН МАТОВИЋ И ЖАРКО ВЕЛИЧКОВИЋ ЛОМЕ ЦРЕПОВЕ ГЛАВОМ И НА ГЛАВИ

скок петоро поређаних један до другог са ефектном мачкастом завршницом и дочеком на струњачи.

Други наступилише рвачи из старијег крагујевачког клуба „Раднич-

ки“ који још од 1970. године у град доносе медаље, трофеје и титуле првака „оне“ и „ове“ државе. Препознатљиви у рвачким аренама по упорности, одабрани рвачи приказаше симулације борби, захвате бацања, „ношења и преношења“. Ни публика не остаде равнодушна.

Најстарији клуб на овим просторима када су племените и борилачке вештине у питању је Боксерски клуб „Раднички“, који је ове године прославио 72 године од оснивања. Клуб је изнедрио многе шампионе и освајаче медаља на светским такмичењима и државним првенствима, а данас броји 40 чланова у свим категоријама мушког и женског бокса. Под вођством Слобе и Лукача боксери и боксерке демонстрирали су гардове,

Седми пут одржана је манифестација сада у организацији новоформиране „ђу ђуцу“ секције Карате клуба „Крагујевац“. Учешће је узело 15 клубова који негују борилачке спортове и вештине, а сем традиционалних и нових техника борења (јапанских, европских и наших) промоцију у Крагујевцу имала је и руска „Система“

ковића: „Они су рекли не дроги, алкохолу, улици, насилничком понашању. И зато њихова порука свима гласи - улажите у нас, на тај начин улажете у младост и будућност Крагујевца, јер ми смо најлепша крагујевачка прича“.

Затим наступилише чланови најстаријег карате клуба на овим просторима „Радничког“, насталог 1969. године, кроз чије је секције и селекције за 44 године прошло више од 11.000 чланова и који су до сада освојили исто толико медаља и пехара. Под руководством тренера Бранка Павловића (мајстор каратеа 5. дан), Властимира Радовановића, Исидоре и Христине Павловић, каратисти уз Мориконеове звуке из филма „Добар, лош, зао“ изведоше сплет захвата за одбрану и напад, а посебне симпатије у публици изазвало је извођење кате најмлађег члана, шестогодишњег Виктора Стоиловића, већ носиоца жутог појаса. Тренер Бранко Павловић за публику изведе и посебну атракцију „откидања“ грлића флаше намештене на главу спаринг партнера отвореним дланом. Заслужени аплаузи.

■ Преко нирване до самоодбране

Ред латиноамеричких, стандардних и диско плесова „Фиесте“, па после паузе наступи Аики ђу ђуцу и грапинг клуб „Шкорпион“. Захватити и потези самоодбране које свако треба да познаје. Клуб је наступио са најмлађим тимом демонстрирајући мешавину традиционалних вештина прилагођених данашњем времену и потребама, како деце, тако и старијих.

Без посебне најаве „бануше“ чланови Клуба реалног аикидоа „Свети Ђорђе“ и даше све од себе: прескакање, извртање, спреда, страга, партнеру у партеру... Млади, брзи, ефектни, измамише аплаузе гледалаца бројним атрактив-

ПЕРФОРМАНС КАРАТЕ КЛУБА „КРАГУЈЕВАЦ“

СВЕ ЧАРИ АИКИДОА

ШТА ЈЕ ПРИКАЗАНО КРАГУЈЕВЧАНИМА

Модерне и традиционалне вештине

У Крагујевцу постоји 25 клубова који се баве спортовима или вештинама борења.

– Као организатори, позвали смо све, али нам се ове године одазвало њих петнаест. За наредну годину мање-више сви клубови су потврдили учешће, каже испред организатора проф. др Милован Матовић.

Учесници овогодишње манифестације били су подељени у три групе. Прва су традиционалне вештине попут рвања, бокса, кик бокса и каратеа који је на нашем подручју присутан већ пету деценију. Другу

групу сачињавају јапанске борилачке вештине, новије или „изведене“ из традиционалних јапанских борилачких вештина, као што су аикидо, аики ђу ђуцу и ђу ђуцу, вештине како савладати јачег или наоружаног противника голим рукама. У трећој групи су вештине које припадају традиционалним јапанским попут јаидо, кендо - вештине борбе мача и први пут на нашем подручју промовисане вештине која није јапанска него руска „Система“, коју су Крагујевчани имали прилике да премијерно виде.

У „Вечери борилачких вештина“ учешће је узело око две стотине спортиста и вежбача.

– Наша идеја је да једном годишње на једном месту прикажемо све вештине борења и спортова и да наши суграђани виде шта се то вежба

ДОКТОР МИЛОВАН МАТОВИЋ - ОРГАНИЗАТОР „ВЕЧЕРИ БОРИЛАЧКИХ ВЕШТИНА“

у граду Крагујевцу. Све то, наравно, у функцији здравља, спорта као позитивне друштвене делатности и пропаганде здравог живота, истиче др Матовић.

Вљење

ним „цакама“ за самоодбрану. Не може да штети.

Уз звучни параван са далекаг Истока представи се Тендо ру аикидо клуб „Витез“. Комбинована петочлана екипа - спој младости и искуства, приказа захвате одбране од штапа и оружја и дубоко се наклони публици, која им узврати за овај гест склада, сигурности и (сам-)контроле.

Екипа мала, али одабрана, комбинована мушко-женско Аикидо секције Соколског друштва Крагујевац - Матица „Соко“ демонстрира спој славјанске и самурајске традиције и ефектну одбрану од напада са мотком. Склад, спој - мир, концентрација, нирвана и самоодбрана.

Организатори вечери, чланови ђу ђуцу секције Карате клуба „Крагујевац“, под руководством доктора Матовића ефектно демонстрираше технике самоодбране од физички супериорнијег ненаоружаног и наоружаног противника. На лицу места „паде“ пар захвата одбране од напада палицом (омиљеним „стрит“ оружјем) а на момент се од микс пулта одвоји и водитељ Миленковић, који показа захвате у самоодбрани од чак три нападача, па се одмах лаги микрофона и настави са најављивањем акција својих колега на татамију.

Посебно разорне ударце који ломе црепове и цигле (и то по више комада) показали су мајстори ове вештине професор Матовић и његова десна рука Жарко Величковић. Технике лакат, песница и глава направише „шут“ који пршти на све стране и „помор“ грађевинског материјала. Публика дочека ове атракције овацијама, а посебне аплаузе и уздахе измишле ломљаве црепове главом (Жарко) и то десет нанизаних комада, као и ударац после пуне концентрације (и поверења партнера у демонстрацији Жарка) када је Милован Матовић песницом поломио црепове постављене на његовој глави.

Господари змајева из овдашњих крајева

На реду је Исток, што далеки - Јапан и нешто ближи - Русија и њихове традиционалне вештине.

Тројка из „Јаи-до“ (јапанска борилачка вештина употребе катане самурајског мача) из клуба „ЗенШин“ задиви присутне по питању

ВОДИТЕЉ ВЕЧЕРИ ГОРАН МИЛЕНКОВИЋ У БОРБИ ПРОТИВ ТРОЈИЦЕ ПРОТИВНИКА НАОРУЖАНИХ ПАЛИЦАМА

РАЗЛИКЕ „СИСТЕМЕ“ ОД ОСТАЛИХ ВЕШТИНА

Настала у руским манастирима

По речима оних који је „упражњавају“, руска „Система“ представља право решење за изазове које намеће модерно доба. Њени корени датирају из десетог века, а база „Системе“ долази из православног хришћанства јер је овај стил настао у руским манастирима као средство самоодбране од бројних завојевача, од Викинга до Џингис Канових хорди. Као резултат свих ових фактора руски ратници су створили стил који је комбинован са јаким духом, иновативном и свестраном тактиком, истовремено природан, смртоносан и ефикасан против било ког типа непријатеља, у свим условима.

Стил је природан и слободан, без стриктних правила, ригидних ставова и структуре или ограничења (сем моралних), а сва тактика је базирана на инстинктивним реакцијама, индивидуалној снази и карактеристикама, а сама вештина је у функцији брзог савлађивања противника.

Када су комунисти дошли на власт 1917. године, потискујући све националне традиције, почели су сурово да кажњавају а оне који су тренирали овај вековима стар народни стил борења. Ипак, „црвене“ власти су брзо схватиле потенцијал и квалитет ове борилачке вештине и од тада њено тренирање и упражњавање постаје ексклузивитет елитних јединица руске војске - „Спецназ“.

Као и многе борилачке вештине и „Система“ укључује ударце (рукама и ногама), обарања, манипулацију зглобовима, технике контроле и обуздавања, одбрану на земљи, борбу оружјем и одбрану од њега. Оно у чему се „Система“ разликује је следеће: здравље испред ефикасности, не постоје технике (предност се даје инстинктивним реакцијама) и спретност се цени више од појединачних вештина и агресивности, односно увежбава се „окретност“ којој се у „Системи“ не приступа као урођеној способности.

СПОЈ ПРАВОСЛАВНОГ МОНАШТВА И КГБ ТЕХНОЛОГИЈЕ - РУСКА „СИСТЕМА“

ДЕМОНСТРАЦИЈЕ ВЕШТИНА ЧЛАНОВА РВАЧКИХ КЛУБОВА „КРАГУЈЕВАЦ“ И „РАДНИЧКИ“

ове вештине древног истока, која захтева јединствени дух и ек-

стремну концентрацију и вештину, за коју се сматрало да ратник њеним вежбањем може да одбаци илузије и јасније сагледа истину.

Уз „лимене трубе“ и „милозвук совјетије“ први пут у граду, а и шире, наступише момци у црним мајицама са православним крстовима - вежбачи руске „Системе“ коју су почели да упражњавају од августа ове године (када је и одржан први семинар ове вештине у Крагујевцу) при овдашњој секцији Соколског друштва.

На нашем „Господари змајева“, а на јапанском „Рујџин“, чланови овог кендо клуба са гостима и пријатељима из братског Кендо клуба „Катори“ мачевима и бодежима демонстрираше лепоте вештине јапанског мачевања и технику сечења („тамешигири“) и све то на далекоисточним асурама и овдашњим тиквама.

За крај екипа из Кендо (пут мача) дођоа „ЗенШинКан“ под вођством Драгана Миленковића (мајстора кендоа 4. дан), који је више пута боравио у Јапану на стручним кендо усавршавањима вежбајући у најчувенијим јапанским дођоима, уведе нас у тајне технике борбе мача од бамбуса, а сам Миленковић приказа спаринг борбу против четворице „непријатељских“ мачевалаца. Звук бамбуса који удара по кациги противника распрши се халом.

И то би за „Вече борилачких вештина“. Далеко да се немамо чиме подичити и приказати на пољу племенитих вештина, а наредне године, по речима организатора, биће засигурно и још више.

Зоран МИШИЋ

IN MEMORIAM

МИЛАН ПУРИЋ – ПУРА (1951 – 2012)

Жив је његов КГ дух

Планирао је да следеће године изда књигу, радни наслов је био „Крагујевачки дух“, баш како се звала и ауторска рубрика у овим новинама која је „ишла“ скоро три године. Уредно је архивирао све текстове, радио селекцију, припремао пропратне коментаре, смислио графичку опрему... Међутим...

Милан Пурић је Крагујевчанима, наравно, пре свега познат као спортиста, атлетичар – бацач кладива и истакнути спортски радник. Два пута је био државни првак Југославије (1968. и 1970. године), пре тога поставио је државни рекорд за јуниоре у дисциплини бацања кладива, био је атлетски државни репрезентативац.

Потом је од 1979. до 2003. обављао функцију председника Атлетског клуба „Раднички“, међутим последњих година променио је „животни курс“, латио се пера и почео да се бави публицистиком. Био је стални сарадник часописа „Нова српска политичка мисао“.

У „Крагујевачке“ новине доспео је као – локалпатриота. Баш тако и у најпозитивнијем значењу те речи. Новине су тек хватале корене, ишло је двадесетак бројева, када је Пура позвао редакцију и предложио да у континуитету припрема рубрику о „крагујевачком духу“. Да би отклонио све сумње у своје намере прва реченица била му је: „Не тражим хонорар, нити било какву другу надоканду“.

Недоумице је, међутим, било на другој страни, редакцијској: о „крагујевачком духу“ – шта, како, за кога?

Пурино објашњење било је јасно и уверљиво. Као стари Крагујевчанин, што би се рекло, „чаршијанац“ и „калдрмаш“, желео је да кроз живе и непосредне разговоре са суграђанима подсети на специфичан градски дух, који је деценијама красио Крагујевац, да утврди има ли га још и колико, или је кроз године друштвених криза и људског отуђења ишчезао, да ли смо као „варошани“ Крагујевца успели да сачувамо препознатљиву дружељубивост, отвореност, хуманост.

Пура је, уз то, искрено рекао да није новинар, по образовању је дипломирани економиста, али да његов „дух“ и нема претензије да буде „новински професионализам“, већ серија хаскања са Крагујевчанима које ће сам бирати.

Договор је одмах „пао“, онолико колико је потребно да се попије по пиће за „Пуриним столом“, оним првим у башти „Зеленгоре“ за којим је редовно седео и – осматрао.

Кроз „КГ дух“ прошло је више од стотину Крагујевчана, најразличитијих профила. И младих и старих, и јавно познатих и скоро анонимних, и мушких и женских, и овде рођених и овде досељених, и високо образованих и оних које је шлифовала улица. Свакога од њих Пура је „тестирао“ на задату тему: има ли данас Крагујевац оног духа који га је некада красио, где је он, да ли негде сакривен или бледи и нестаје. Једноставно, он је питао, а пробрани саговорници одговарали. Добијена је веома широка лепеза мишљења и гледања, при чему се аутор клонио извођења личних закључака или коначних оцена.

Посебна вредност Пуриног „КГ духа“ била је у томе што су његови сабеседници оживели сећања на многе, можда и заборављене, градске ликове и легенде, на догађаје који су граду давали специфичан „шмек“, на анегдоте и догодовштине, старе кафане, забаве, игранке, градска састајалишта или „ћошкове“ којих више нема.

Хвала Милану Пурићу што је кроз ове новине афирмирао један и важан и занимљив сегмент градског, урбаног живота, коме је и сам припадао. Телом – а посебно духом.

НОВИ ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ ЦРКВЕ У ДОЊИМ ГРБИЦАМА

Старија још најмање деценију

Познато је да заљубљеници у неку истраживачку и научну област умеју да „ископају” битан и значајан податак који је промакао или није заинтересовао професионалце и људе од струке. Једном таквом чињеницом, валидном и потврђеном, обрадовао нас је недавно Живомир Петрићевић (65), који је у овдашњем Историјском архиву „први сазнао” да је црква у Доњим Грбницама, посвећена Светом Илији, најмање још десет година старија него што бележи њена официјелна историја. Иначе, Петрићевић, рођен у Поскурицама, данас житељ Београда, пре две године присуствовао је свечаности поводом прославе 120 година од оснивања цркве. У међувремену, из помно испитиване историјске грађе и рада по документацији, фондovima и архивима, „изронио” је овај податак.

Петрићевић, по образовању економиста, сада пензионер, већ више од четири деценије сакупља историјску грађу свог родног села и околине. Тој пасији кумовао је матурски рад у крагујевачкој гимназији код легендарног професора географије Милана С. Карића. Тема је била Индија, па је млади Петрићевић, пун ентусиазма, по материјале ишао у њихову амбасаду у Београду.

Приликом одбране матурског рада професор Карић ми је (за)дао као аманет да када сам тако добро проучио Индију почнем да сакупљам податке о свом родном селу, нагласивши да су Поскурице једно од најстаријих села у овом делу Србије, присећа се Петрићевић.

■ Од Лазареве повеље до Орфелинове азбуке

Он је тај науч примом к знању и од тада почиње, уз његову сталну професију, и његов истраживачки рад на пољу завичајне историографије.

Између осталог, дошао је у посед копије повеље кнеза Лазара, која код нас није постојала у интегралној верзији, а чији су фрагменти сачувани делом у Болоњи, делом у Будимпешти. Признања која је том приликом добио од чланова САНУ, посебно нашег академика Срејовића, „осладила” су му се и он је наставио да „ровари”, пронашавши у сопственој породици докуменат под називом „Читуља” из 1840. године, са азбуком чија му сва слова нису била позната.

Моја супруга, која је професор наше књижевности, одгонетнула ми је да је у реч о Орфелиновој азбуци, која је имала 36 слова. У

ЦРКВА У ГРБИЦАМА

ПРОТОКОЛ ИЗ КЊИГЕ ВЕНЧАНИХ МАНАСТИРА ДРАЧА, У КОЈЕМ ЈЕ ПЕТРИЋЕВИЋ ПРОНАШАО ДРАГОЦЕНИ ПОДАТАК

кључка да се настанак овог документа везује за тридесете године претпрошлог века, читање и препис „Хатишерифа” и рад већ постојеће школе у Драчи, као и да је неки Србин, коме је била позната Орфелинова азбука, сачинио оригинал тог записа.

По Петрићевићу, ово је једини комплетни запис овог писма, сем оних који се налазе у Богословији из Сремских Карловаца и Кијевске лавре, где се Орфелин школовао.

■ Турски тефтери и Обреновићеви пописи

Временом је сакупљао све више грађе и ширио своју делатност интересовања и проучавања, а када је један од својих рукописа однео на

рецензију у САНУ тамо су му предложили да се лати обимног посла и уради родослов сваке фамилије и куће из свог села.

Прихватио сам то, доста олако, јер када сам почео људе да „пропитујем” схватио сам да нико од прадеде не зна ништа о својим прецима. Кренуо сам да у Државном архиву проучавам турске тефтере и месецима изучавао све податке који су у њима пажљиво бележени: фамилије, спахијске приходе, списак харача... Попис из 1829/30. године веома је темељно урађен и у њему су уписане све мушке главе и њихове године старости, по чему сам установио године рођења неопходне за родослове које сам радио.

Изненадило ме је да су и жене уписане у турски тефтер, додуше, не све, првенствено удовице али захваљујући тим подацима реконструисао сам женску страну родословља, наводи он, додајући да су му од највеће помоћи били чланови породица који сада носе презимена Богосављевић, Живановић, Живадиновић и Миладиновић.

Склапајући „мозаик родослова” поскуричких фамилија, користио је и попис из времена кнеза Михаила, рађен 1863. године, где је уписан сваки члан породице, где и када је рођен, са комплетном имовином, колико има кућа, објеката, њива, ливада, шуме, воденица и проценом колико та имовина вреди... Имовина његове фамилије Петрићевић процењена је, рецимо, на 260 аустријских „цесарских” дуката и од привреде „у стоци” приход од 12 талира

ЖИВОМИР ПЕТРИЋЕВИЋ СА КОПИЈОМ ДОКУМЕНТА ИЗ МАНАСТИРА ДРАЧИ

месечно. У документу из 1859. године „Српски попис стоке” такође је пронашао занимљиве податке и чињенице о том периоду.

Занимљив је податак да је у то време у Поскурицама било чак 255 вепрова, а данас их нема ни десетак, као и да су сељаци из околних села држали сву врсту стоке, сем коза које су се сматрале за знак крајње беде, истиче он.

Већ у пописима, као што је помињани из 1863. године, равноправно је уписана сва женска чељад, а он истиче да су и на поскуричком гробљу најстарији очувани споменици баш они подигнути женама (попут Станице Гавриловој - Гавриловој жени), чији је тачан датум смрти проверио у Књизи умрлих манастира Драча. И у још раније сачињеној „Читуљи” његове породице побројани су сви женски чланови фамилије.

■ Откриће значајно за нашу Епархију

До сада је прелистао све књиге венчаних, рођених и умрлих из манастира Драча, Старе крагујевачке цркве, цркве у Дивостину, Нове крагујевачке цркве и грбичке цркве, закључно са 1907. годином.

У „Протоколу венчаних” из манастира Драча пронашао је податак

да се 1880. године, 13. новембра, Коста Тодоровић из Доњих Грбница, стар 23 године, венчава са Крстином, кћерком Ристе Малеровића из Поскурица, старом 20 година. Венчање је обављено у Доњим Грбницама, венчао их је јеромонах Теодосије, а кум био Антоније Петровић из Пајазитова.

Тог момента сам застао, јер сам пре две године био на прослави 120 година постојања цркве у Грбницама. Са овом књигом отишао сам код директора Архива, Предрага Илића, који ми је потврдио да је овај податак валидан и рекао ми да сам пронашао да је црква старија десет година, као и да је то значајан податак за СПЦ, а посебно за нашу Епархију, препричава Петрићевић своје прошлогодње откриће, које је тек сада решио да јавно презентује у нашим новинама.

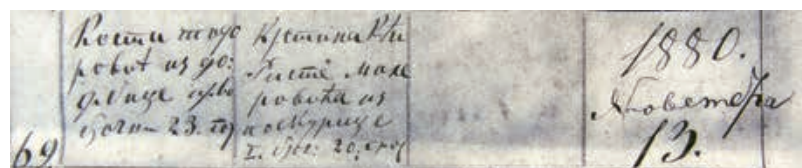
Увидом у попис из 1863. године проверио је и тачан датум рођења Крстине (кума на крштењу јој је била Милева Гавриловић, садашња фамилија Радосављевић - Русулић).

Њено презиме није било Молеровић, већ Манојловић, а свештеника је вероватно „повукло” занимање младине породице, где су сви били генерацијама мајстори, дунђери, дрводеље, зидари... Она се негде помиње чак и само као Христина, ћерка Ристе Зидара, појашњава наш саговорник.

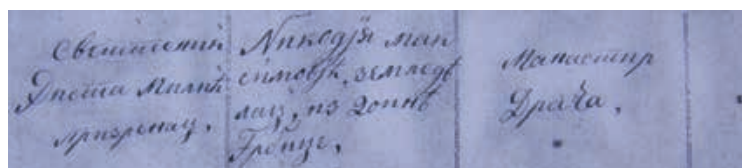
Наставио је са даљим истраживањима и новооткривену чињеницу потврдио подацима да су се у тој цркви и наредних година (1881. и 1882.) венчавали брачни парови и то из суседних села.

На питање због чега је до сада чекао да обелодани ово откриће, скромно и искусно одговара да увек постоји доза „опреза” када неко нешто открије ван своје струке, а иначе се то одмах обелодани „на сва звона”. У његовом случају „звона” су изостала, али ће морати да се ревидира историја парохијског храма којем данас припадају села Грбнице (Доње и Горње), Шљивовац и Поскурице.

Зоран МИШИЋ

ДЕТАЉ У ОДЕЉКУ 69. ПОТВРЂУЈЕ ДА СУ СЕ РИСТА И КРСТИНА (ХРИСТИНА) ВЕНЧАЛИ 1880. ГОДИНЕ У Д. ГРБИЦАМА

САНУ, са чијим сам стручњацима стално сарађивао и консултовао се, упутили су ме на Народну библиотеку и слависту светског гласа, професора Александра Младеновића, који ми је отворено признао: „Да сте нашли једно слово из Орфелинове азбуке, мени непознато јужно од Саве и Дунава, био би успех, а ви сте нашли читав препис из оригинала”, наставља наш саговорник.

Консултујући се са Младеновићем, дошао је до заједничког за-

ОФИЦИЈЕЛНА ИСТОРИЈА ГРБИЧКЕ ЦРКВЕ

На средњовековним темељима

По досадашњим званичним подацима црква у Светог Илије у Доњим Грбницама подигнута је и осветлана 1890. године, на темељима и зидинама старе средњовековне цркве. Изграђена је у духу моравског градитељства, триконхалне основе. Издуженог је наоса, а централна и бочне апсиде су полукружне. Над централним делом уздиже се ваљкасти тамбур и купола. Фасаде су мирне, без

декорације, осим профилисаног венца у камену. Северно од улаза у цркву је камен звоник из 1896. године. Овај храм је, попут многих из тог периода, остао лишен живописа. Иконостас је дрвени, без профилирације, са устаљеним редом икона и дверима, осликаним од стране непознатог аутора.

Ова црква је, по мишљењу стручњака, значајна као карактеристичан пример надградње средњовековних цркава, што је била масовна појава у 19. веку широм Србије. Грбичка црква, одлуком Владе Србије 1994. године, утврђена је за споменик културе.

ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ ЗАВОДА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ У КРАГУЈЕВЦУ

Неизбрисива епоха КГ дрим тима

Према „бројању“ које је сада званично прихваћено, крагујевачки Завод за стоматологију има само 14 година. С намером да оспори податак да ова установа постоји од 1998, већ да сеже знатно даље у прошлост, познати стоматолог и руководилац ове службе др Раденко Петронијевић написао је текст у коме подсећа на почетке и развој ове здравствене гране од средине шездесетих година прошлог века па надаље. „Крагујевачке“ ће овај прилог за историју, како га је сам аутор назвао, објавити у неколико наредних бројева

Пише: примаријус др Раденко Петронијевић, стоматолог у пензији

Крајем јула прошле године обрадовао ме је телефонски позив да дођем у хотел „Крагујевац“ на прославу новоустановљеног дана Завода за стоматологију. Уз то, најављено ми је да ћу бити један од добитника признања - захвалнице и да организатори очекују да ћу у име добитника ја узети уобичајену реч захвалности.

Пред препуном салом бројних угледних гостију, између осталих председника градске Скупштине г. Саше Миленића, декана Медицинског факултета г. проф. др Небојше Арсенијевића, садашњих и бивших радника Завода, пошто сам са сигурношћу знао да наведена година није година оснивања Завода, да бих у обраћању избегао могући инцидент, похвалио сам напоре организатора скупа и сакупљање података за историјат установе, али и на врло суптилан начин саопштио да ја имам и нека друга сазнања о години оснивања него што је то наведено у програму прославе. Позвао сам приређиваче да то још треба истраживати.

Иако преко десет година у пензији, покушао сам да освежим сећања на то време, али и да прикупим врло валидну документацију и још истог лета дао је колеги за кога сам знао да је главни актер на том пројекту. Овога лета очекивао сам да ћемо славити праву годишњицу Завода. Међутим, поново средином јула, овога пута поштом, стигла ми је лепо дизајнирана позивница за свечано обележавање 14 година од оснивања Завода за стоматологију, и овог пута у хотелу „Крагујевац“.

Несхватљиво ми је, и сада не могу чудом да се начудим, коме је и зашто стало да годишњицу оснивања Завода лоцира у 1998. годину када нам је у то време све ишло некако наопако. Били смо под санкцијама, у тешким политичким приликама, пуцало се на Косову, а економски и финансијски исцрпљени. Очекивали смо бомбе изнад глава, што су нам бивши савезници и приредили неколико месеци после тога. Поуздано се сећам да се и наш Завод урушавао и у тој

од неколико цикличних криза кроз које је здравство пролазило. Недостатак средстава и смањен обим рада довео је до тога да неколико врло значајних стоматолога специјалиста напусти службу и оде у приватну праксу.

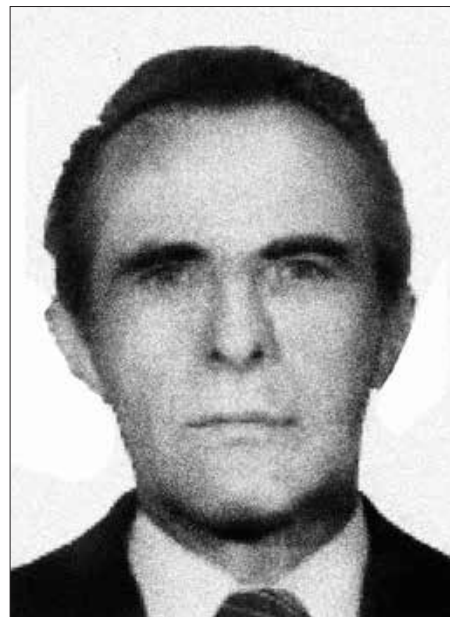
По мојем сазнању, претходну 21 годину постојања Завода, када је струка имала златна времена, чак и звездане тренутке, изгледа као да су појели скакавци, или, што кажу деца - појела маца. Ако се већ славило, ове године требало је прославити 35 година од оснивања.

Недавно, на лекарској слави Св. Врача, актуелни директор Завода се интересовао, ако још прикупљам податке, да их стављам на папир. Обећао сам. Као врло ангажовани учесник тих догађања немам право да ћутим. Ово што сада пишем - МОРАМ да пишем. Могу то да поклоним или посветим актуелном менаџменту. Уосталом, за њих ово није ништа ново. Пре годину дана скоро у потпуности ово им је писано и дато. Можда је још увек то негде по фиокама, или је не дај боже, завршило у некој корпи за отпатке. Држаћу се оне дрвене - волим Платона али ми је истина дража.

Оно што ћу писати сматрам да може да буде интересантно не само здравственим радницима, грађанима - нашим пацијентима, већ и некоме ко буде изучавао социолошке прилике тог времена или прикупљао грађу за писање монографије или историје о ванболничкој здравственој заштити у Крагујевцу.

■ Пионирски дани стоматолошке заштите

По оснивању Стоматолошког факултета у Београду 1948. године, први дипломирани стоматолози почетком друге половине педесетих, планском расподелом Ми-

Др МОМИР СОКОЛОВИЋ, ПИОНИР СТОМАТОЛОГИЈЕ У КРАГУЈЕВЦУ

ЗУБНА ПОЛИКЛИНИКА, ОСНОВАНА 1959. ГОДИНЕ, БИЛА ЈЕ СМЕШТЕНА У ЗГРАДИ УРЕДА

нистарства здравља, распоређивани су широм Србије. Новоосновани факултет, школа која је још увек тражила себе и статусно и доктринарно, слао је младе стоматологе у велику неизвесност, без могућности да прати њихову даљу судбину. Планом расподеле махом нису одлазили у родни крај.

Стоматолошка здравствена заштита стихички се развијала, без одређеног плана. У тадашњим развојно - планским документима, са садашњег становишта ако тако могу да се назову, у оквиру основне здравствене заштите област стоматолозије сводила се, најчешће, на неколико стереотипних реченица и евентуално на неку табелу. У тим пословима стоматолози нису учествовали. Нису били заступљени у Министарству здравља, а у Хигијенском заводу Србије (сада Републичком заводу за здравствену заштиту) постојало је место саветника на коме је једна времешна докторка сакупљала године за пензију.

Пре доласка дипломираних стоматолога кадар су чинили малобројни лекари који су едуковани за ову струку после студија медицине и нешто бројнији зубари - дентисти, од којих су неки имали више образовање, а било их је и са средњом стручном школом. Техничари су едуковани као приучене занатлије, а асистенткиње кроз курсеве или уз практични рад у зубним ординацијама.

У срединама у које су дипломирани стоматолози долазили увелико су постојале спреге постојећих зубара и техничара, махом без школе. Везивао их је обострани интерес - што више извађених зуба, то више направљених протеза у приватним ординацијама. Ни месне власти, махом партизански кадар, које су биле оснивачи здравствених установа, нису биле претерано благонаклоне према стоматолозима. Мрштите су се јер новоприспели стручњаци тражили савремену опрему и скупе материјале за своју делатност. Што је најтрагичније, највише и најчешће имали су муке са руководиоцима унутар куће.

У таквим условима придошли стоматолози, набијени теоретским знањем, али без великог практичног искуства, тешко су опстајали. То се десило и придошлом др Андри Ташковићу, првом стоматологу у Крагујевцу. Недуго по доласку напустио је Крагујевац и наставио каријеру у Немачкој. После др Соколовића долази др Момир Соколовић, касније врло угледни професор Оралне хирургије на Стоматолошком факултету у Београду. Вредни Пироћанац брзо се афирмисао као изванредан радник и стручњак. Међутим, тензије унутар куће су се још више повећале и др Соколовићу није остало ништа друго но да затражи пријем код месних моћника и да изјави, уколико не дозволе да се стоматолошка служба осамостали, спреман је да скине мантил и одмах напусти Крагујевац. Тако је, ипак, настала Зубна поликлиника у Крагујевцу, почетком 1958. као потпуно самостална здравствена установа.

■ Зубна поликлиника

Формирање Зубне поликлинике, по мојој оцени, је најзначајнији догађај у читавој историји настанка и развоја стоматолошке заштите у Крагујевцу. Најзад су постали своји. Нису зависили од преосталих мрвица са софре у сопственој кући и врло често од несхватљивог маћехинског понашања руководиоца установе. Што је најважније, у оквиру увек скромних финансија сами су одређивали приоритете са увек присутним геслом да се примене најновије тековине струке и врхунски стручни рад.

По дипломирању на Стоматолошком факултету у Београду, септембра 1962. године као среског стипендисту и Гужанина упутили су ме у дом здравља Кнић. Тамо сам, међутим, добио написмено да немају потребе за кадром тог профила. Вративши се у Крагујевац, упутили су ме у Школски диспансер, где сам и примљен.

Стоматолошка ординација Школског диспанзера налазила се у једној приземној породичној кући у Улици Светозара Марковића. Улазило се кроз наменски пробијена врата из дворишта данашњег Диспанзера за жене. У врло скућеном простору, у са делом предсобља као чекаоницом и још једном просторијом, свеукупно мање од 20

квадрата, била су два радна места, без текуће воде и тоалета. Ту су били запослени зубарка Пандора Кебер и такође тек примљени стоматолог др Миљивоје Јовичић, родом из Бошњана код Раче. Ово истичем одакле је, јер и за њим није постојала потреба у родној Рачи.

Део стажа обавио сам у Зубној поликлиници и пред полазак у војску пошао сам из Крагујевца са два врло снажна утиска. Први је био горак, који је у мени родио жељу да се на сваки могући начин не вратим у Крагујевац, јер од свих послова у стоматолозији најмање сам желео да радим са децом, поготову не у таквим условима. У Београду је могао да се нађе посао, а Швајцарска, Немачка и Шведска масовно су примале наше стоматологе. Узгред, стоматолози београдске школе у Европи већ су били афирмисани и цењени, нарочито у земљи која је прва у свету започела организовану наставу за зубарство (Цирих, 1861, Билетер, Билрот).

Друга, снажнија и лепша импресија, била је да су ме просто опчиниле колеге које су радиле у Зубној поликлиници. Стручни рад је био на клиничком нивоу, обогаћен међусобним консултацијама, којих и није било премного на клиникама. Примењивана је доследна поликлиничка подела рада, тачно се знало где се из струке шта ради и ко то ради.

Од 1959. управник Поликлинике био је др Светислав Тричковић, још један Пироћанац. Дошао је из Трстеника по препоруци др Соколовића. Тих, смирен, др Тричковић је свакодневно спретно вадио заостало коренје из вилица, кад кад из синуса, код неуспешних интервенција са ширег подручја, радио ресекције корена зуба за протетске потребе, оперисао цисте и збрињавао трауматске повреде лица и преломе вилица. Сасвим завидан ниво за провинцијског практичара без специјализације. Протетиком су се бавили др Јанко Јанковић и др Драгољуб Гане Михајловић. Најмлађи из те четворке, енергични др Миладин Мачужић, популарни Мачак, у то време вероватно је био први лекар јужно од Београда који се врло успешно бавио ортодонцијом. Та четворка чинила је „дрим тим“, како би се данас рекло, крагујевачке стоматолозије.

Насијавиће се

УКРАТКО

Титаник
у Раковици

Књажевско-српски театар наступио је на 5. „Театар фесту“ у Раковици са представом „Ноћ у кафани Титаник“, коју је по мотивима приповедака Иве Андрића драматизовао и режирао Небојша Брадић.

Раковички „Театар фест“ замишљен је и конципиран као фестивал награђених позоришних представа из читаве Србије. Овогодишњи фестивал трајао је само четири дана и одвијао се под слоганом „Цела Србија у Београду - цео Београд у Раковици“. Фестивал је отворен изложбом „Пољски позоришни плакат“ коју су званично отворили аташе за културу Амбасадe Пољске Дагмара Луковић и театролог Јован Ђирилов.

Сем крагујевачке, на овој позоришној смотри учествовали су још и представе Позоришта младих из Новог Сада, зајечарског позоришта „Зоран Радмилковић“, Крушевачког народног позоришта, а извођење представе Народног позоришта из Ниша је отказано. Због беспарице, организатори фестивала били су принуђени да трајање фестивала скрате за један дан.

Само новогодишње
представе

Крагујевачко Позориште за децу синоћ је одиграло последњу представу са репертоару у овој години. Од вечерас, 20. децембра, па све до Нове године за крагујевачке малишане играће се новогодишње представе.

Нови број
Читалишта

У галерији Народне библиотеке, у понедељак, 24. децембра, биће представљен нови број часописа „Крагујевачко читалиште“. Промоција је заказана у 12 часова.

„Крагујевачко читалиште“ је информативни лист Народне библиотеке „Вук Караџић“. Почео је да излази 1995. године, а објављује прилоге из културне историје, књижевности, језика, уметности, а део сваког броја посвећен је акцијама и пројектима који се реализују у Библиотеци, као и стручним радовима намењеним унапређењу библио-течке делатности.

Награде
Абрашевића

Центар за неговање традиционалне културе „Абрашевић“, завршним годишњим концертном, обележио 107 година постојања, те наградио најистакнутије чланове у години на израмаку. Признање „Чувар традиције“ добили су Зоран Исаиловић Иса и Живојин Миљковић Пашко, уредници музичког и сценског програма, а награду „Шумадијски вез“ Милица Савић.

„Златни грб“ добио је књижевник Слободан Павићевић, а признање „Почасни члан“ ове године су добили градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић, палестински конзул Талал Елзик и овдашњи привредник Миленко Марјановић.

ПРАЗНИЦИ У „СИНЕПЛЕКСУ“

Филмови за целу породицу

Поред најновијих филмских хитова, планирана је и „Божићна авантура“, 5. јануара, када ће сви програми бити прилагођени деци, али и целој породици. Тренутно највећи хитови су „Хобити“ и „Пијев живот“, а крагујевачку публику очекују и нови блокбастери

Тренутно највећи хит у биоскопу „Синелекс“ је ново оstarење Питера Џексона „Хобит“. Једно од најочекиванијих оstarења ове године, први је од три филма чувене приче о Хобитима Џона Роналда Руела Толкина. Након филма „Хобит: Неочекивано путовање“, следи наставак „Шмаугова пустошења“, а крај авантуре „Тамо и поново назад“ требало би да стигне у биоскопе 2014. године. Радња филма смештена је у Средњу земљу, шездесет година пре приче из трилогије „Господар прстенова“. Билбо креће у узбуђив подухват, да поврати изгубљено краљевство Патуљака, Еребор, из канци страшног змаја Шмауга. Уз чаробњака Гандалфа Сивог придружује се дружини од 13 Патуљака, предвођених легендарним ратником Ториним Храстоштитом. Пут ће их одвести у Дивљину, кроз опустошене земље које су разорили Гоблини и Орци. Главне улоге тумаче Мартин Фримен, Кејт Бланчет, Бенедикт Камбербеч, Илајџа Вуд, Кристофер Ли, Орландо Блум, Јан Мек Келен.

До краја година крагујевачку публику очекује још узбуђивих наслова, открива нам Душан Јевремовић из „Синелекса“. Тако ће од великих блокбастера на биоскопски репертоар стићи и филм „Звончица и тајна крила“. У спектакуларном филму Дизни с поносом позива публику на путовање са Звончицом, једним од највољени-

„АЛНАРИ“ НАГРАЂУЈЕ
Одбачени
ратник

Два најбржа читаоца „Крагујевачких“ биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов издавачке куће „Алнари“. Потребно је да у петак, 21. децембра, позовете 034 333 111, после 10 часова и добићете роман „Осматрач мртвих“, ауторке Ц. В. Џоун. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан“ у Рода центру.

Четврти део величанствене епске саге „Мач сенки“, „Осматрач мртвих“ оживљава величанствени свет у којем отпочиње последња битка бескомпромисне борбе за опстанак.

У огољеним, пустим северним пределима, Раиф Севранс, Осматрач мртвих, прошао је кроз многе недаће како би се изборио за чувени мач познат као Губитник. Али жртва коју захтева поседовање легендарног мача превелика је и Раиф није сигуран да ли заиста жели да је поднесе. Еш Март, Кћи Сула, и даље покушава да прихвати своје наслеђе и чињеницу да је Осматрач, наоружан Губитником, онај који ће спасти Суле – или их окончати. Рајна Блекхејл, удовица убијеног владара и жена његовог немилосрдног наследника, доживела је да види клан осрамоћеним и морала је сама да огрне одору поглавице. Непријатељ вреба ван њених вратаница, али и унутар њих. А у мутним мочварама Мирне воде двоје деце сазнаће тајне клана Март. Тајне толико старе да могу да униште све.

Одбачени ратник, нежељена жена којој је ускраћена моћ, удовица убијеног поглавице жељна освете: то су јунаци који ће се уздићи да захтевају оно што им је отето – јунаци који ће потпуно изменити постојећи свет.

„ХОБИТ: НЕОЧЕКИВАНО ПУТОВАЊЕ“, ПРВИ ЈЕ ОД ТРИ ФИЛМА ЧУВЕНЕ ПРИЧЕ О ХОБИТИМА ЏОНА РОНАЛДА РУЕЛА ТОЛКИНА

јих и најпрепознатљивијих ликова на свету, у задивљујући забрањени свет који ће јој донети фантастична открића о њеном животу.

Такође, пред Нову годину на велико платно стиже и наставак популарног анимираног филма „Семијева велика авантура“, прича о малој корњачи на великом путовању кроз океане. У новој авантури

Семи ће завршити у акваријум шоу за туристе у Дубају, одакле ће морати да побегне заједно са својим морским пријатељима.

Поред најновијих филмских хитова, планирана је и „Божићна авантура“, 5. јануара, када ће сви програми бити прилагођени деци, али и целој породици. Планиране су представе за децу, пригодни

НОВИ БЛОКБАСТЕР

„Пијев живот“

Први 3Д филм Анга Лија „Пијев живот“ премијерно је приказан ове недеље у „Синелексу“. Филм је заснован на истоименом роману познатог канадског писца Јана Мартела и прати авантуру Пија, младића из Индије.

Породица младог Индијца Пија, чији отац држи зоолошки врт, одлучује да се пресели у Канаду, носећи са собом све животиње. Међутим, трагичан бродолом уништиће животе већине људи и животиња на том путовању.

Током олује на броду Пи успева да се поине на чамац у коме се налазе бенгалски тигар и зебра. Филм прати неколико месеци током којих се Пи бори за опстанак на океану, суочен са ди-

вљом животињом и непрегледним воденим просторством. „Пијев живот“ је узбудљива авантура која говори о великим идејама – о вери, нади и борби за опстанак.

Ову магичну авантуру критичари и медији већ сврставају међу главне фаворите за предстојећу доделу Оскара. Џејмс Камерон је филм оценио као ремек-дело, које осим сјајне филмске вештине краси и одлична употреба треће димензије.

Пија Патела игра дебитант, седамнаестогодишњи Сурај Шарма, кога је Анг Ли изабрао на аудицији међу 3.000 пријављених кандидата. Осим Шарме, у филму играју и Жерар Депардје, Табу и Адил Хусеин. Одраслог Пија игра Ирфан Кан, познат по улози полицијског инспектора у филму „Милционер из блата“.

„ЦА ИЛИ БУ“ У СКЦ-У

Нови албум и стари хитови

У склопу велике промотивне турнеје поводом 25 година бенда, „Ца или бу“ наступиће у Крагујевцу, односно у СКЦ-у, у петак, 21. децембра. Посетиоци овог концерта имаће прилике да чују по први пут овај бенд са две гитаре, да премијерно чују неколико песама са новог албума, а окосницу концерта представљаће пресек највећих хитова са претходних шест албума. Недавно је завршен албум „Куково лето“, а песма „Вип“ већ се налази на топ листама радио станица.

поклони, нови дечји филмови, а за поједине пројекције цена карте ће бити иста и за родитеље и за децу, наравно са попустима, најављује Душан Јевремовић.

Од аутора бестселера Лија Чајлда стиже херој кога је тешко савладати – бивши војни иследник Џек Ричер (Том Круз). Кад наоружани нападач убије пет особа са шест хитаца, сви докази ће указати на то да је кривац осумњичени у притвору. Приликом саслушања, осумњичени ће рећи само једну реченицу: „Нађите Џека Ричера!“. Тиме ће почети невероватна потрага за истином, а Џек Ричер ће морати да се бори против неочекиваног противника и да употреби силу не би ли сачувао своју тајну.

Стиже још један хит, од креативног генија Тима Бартона („Алиса у земљи чуда“, „Ноћна мора пре Божића“) – „Франкенвини“, дирљива прича о дечаку и његовом псу. Кад изненада изгуби свог вољеног пса Спаркија, млади Виктор ће уз помоћ науке успети да оживи

„СЕМИЈЕВА ВЕЛИКА АВАНТУРА“

свог најбољег пријатеља – уз само неке мале преправке. Покушаће да сакрије своју ручно направљену креацију, али кад Спарки побегне, Викторови школски другари, наставници и цео град схватиће да нови „живот на повоцу“ може да буде монструозан. „Стоп моушн“ анимиран филм, „Франкенвини“ биће црно-бели и рендерован у 3Д-у, што ће подићи ову класичну причу на потпуно нови ниво.

У „Синелексу“ препоручују и филмове: „Седам дана у Хавани“, „Хаос у кући – моторци долазе“, „Цезар мора умрети“ и Тарантинов нови филм „Ђангова освета“.

Бенд „Ца или бу“ основан је 1987. године у Београду и до сада је снимео шест студијских албума. Бенд чине Небојша Симеуновић Сабљар - вокал, Игор Панић Зигу - гитара, Владан Васиљевић Васкез - гитара, Владимир Маркош – бас и Дејан Милојевић Кид - бубањ.

Карте за концерт бенда „Ца или бу“ могу се набавити у СКЦ-у, по цени од 300 динара.

Након серије концерата у новембру и децембру, клупски музички програм Дома омладине завршава се за ову годину у суботу, 22. децембра, наступом крагујевачког бенда „Метек“.

Да подсетимо, у последња два месеца у Дому је наступио „Краљевски апарتمان“, „Блок аут“, Никола Чутурило Чутура, „Боуард“, „90. минут“... Свирка групе „Метек“ почиње у 22 часа, а улазнице се могу набавити на дан концерта у Дому омладине.

НОВЕ КЊИГЕ

Да, заточеник парадокса

„Да, али немој се плашити“, песме Ане Марије Грбић у издању СКЦ-а

Пише Радован Шаренац

Дуже од деценије СКЦ из Крагујевца истражува на вредном издавачком подухвату „Првенац“, њиме се стимулишу најталентованији млади песници и прозаисти. Овогодишњи конкурс (XI коло) донео је мали преседан: сва три награђена текста, вероватно захваљујући наглој експанзији „женског писма“, дела су поетеса: Ане Марковић (1988), Мине Глигорић (1989), о којима збиркама ћемо писати у следећим бројевима, као и Ане Марије Грбић.

Сам назив књиге песама Ане Марије Грбић (1987) „Да, али немој се плашити“ намах нуди лаку прокативност и иронизирајуће набоје. Али кад се ова збирка, сачињена од шест вешто укомпонованих

циклуса, ишчита од корице до корице, свеprisутно и на/свеprisутно, афирмацијско „ДА“ се намножи и обезличи, постаје антитеза практикованог лиризма: разређивач луцидности, пристанак на апоетичност поретка ствари – тапија свих рана.

Формално збирка, уз извесне ограде кад су у питању неки сегменти три завршна циклуса, представља савремени меланж лирских песама слободног (белог) стиха и песама у прози. Уводне песме-мотои циклусима су мање-више прозног карактера, чак и фразно краћи мотои пре личе на прозне творевине. С друге стране, обилато коришћена опкорачења свих врста и учесталост стилско-лексичких фигура понављања („опетовања“, по Шкловском) која се, поред фамозног „ДА“, користе и у именовану свих песама првог циклуса (анафора, анадиплоза и комбинације, лексички палиндроми, упр. М. Павловић „Сонет II“), свакако да су ближе поетском језику и поступку.

Сматрам да за овако конципирану књигу питање тематске доминантности није од нарочитог значаја, оно се губи у моногостукостима и испреплетаностима подтематика циклуса. (Чак сам склон да главну тему означим са – не/могућност певања!) Далеко важнијим за разумевање ових песама ми се чине стилистичко-семантички планови. У првом реду комбиновање лапидарног, огољеног и експликативног значења. Све се то опет, по неком ауторски обојеном принципу измеђе у епитафску врцавост и краткоћу: то ову лирику чини несвакидашњом, често значенски неочекиваном и аутентичном. Уз ирониске и покад-кад саркастичне призивке, уз не-надне обрте ка тзв. фигурама хармоничног противуречја (парадокс, антитеза), Грбовићева залази у тамне вилајете духовитости, помало црнохуморне оријентације. Додају ли се томе и самоиронични уздаси и бунтовност ојађеника изреволтираношћу, псовачко-гном-

ска и афористичарска жаљења и делићи који су по неспутаној асоцијативности реминисценција на ток свести, поетски поступак се усложњава а нарочито ако се додатно оптерети повременим глорификованем Јаства. У овој лирици комплексност и једноставност иду руку под руку, оне су нераскидиво везане и део су унутрашњег искуства преображаја: „ДА“ у бол.

Мотои:
 Да, срећа се њодрозумева //
 Да, њо нама никад није у нама //
 Да, боравиши је страшније нећо ошћи //
 Да, будућности се њрећвара да је сећање //

НОВ КЊИГЕ

Фешта у књижари

Издавачка кућа „Лагуна“ и књижарски ланац „Делфи“ седми пут организују културну манифестацију „Ноћ књиге“ у петак, 21. децембар, у свим градовима где постоје клубови читалаца.

Овај својерстан фестивал књиге, који се одржава под слоганом „Будни уз књигу“, поред куповине по изузетним условима, посетиоцима нуди и друге занимљиве садржаје као што су квизови и сусрети с писцима и медијским личностима, а сваки купац добија и по неки поклон.

„Лагуна“ ће, како је најављено, понудити своје књиге уз попусте који се крећу од 20 до 90 одсто, па су најјефтиније књиге само 100 динара, а манифестацији се прикључио и значајан број других издавача чије се књиге могу наћи у књижарама ланца „Делфи“. Међу угледним именима, од тридесетак колико је одобрило попусте за своја издања су, „Клио“, „Стубови културе“, „Геопоетика“, „Алнари“, „Моно и Мањана“, „Сезам бук“, „Ренде“, али и јавна предузећа „Службени гласник“ и Завод за уџбенике.

Такође, постоји могућност куповине књига путем сајта за који важе исти услови као и за оне који дођу у продајна места, чак имају право и на поклоне. Занимљиво је да ће купци уз сваку купљену књигу добити и поклон, да се за пет наслова повећава попуст, али и број поклона, а да су посебна изненађења припремљена за оне који купе десет наслова. У свим књижарама наставиће се и акција прикупљања старих књига за деције библиотеке по болницама, које се могу одложити у кућије на санкама Деда Мраза.

Овогодишња „Ноћ књиге“ одржаће се у књижарама „Делфи“ у Београду, Крагујевцу, Панчеву, Новом Саду, Суботици, Сремској Митровици, Краљеву, Ваљеву, Чачку и Нишу, као и клубовима читалаца у Шапцу, Јагодини, Зајечару, Лозници, Пироту, Вршцу, Пожаревцу и Лесковцу.

ИЗЛОЖБА У „МОСТОВИМА БАЛКАНА“

Цртежи Слободана Стефановића

У галерији „Мостови Балкана“ отворена је изложба цртежа младог крагујевачког уметника Слободана Стефановића. Ово је пета самостална изложба овог уметника, а до сада је излагао и у Трстенику, Панчеву и Словенији.

У каталогу изложбе Михаило Кандић, историчар уметности, навео да оно што сублимира ове цртеже, што их издваја од иначе пауперизоване стварности у којој настају, и околне, нарочито искључиве постмодерне праксе, која упорно заговара ту пауперизацију, била би њихова класична лепота. Будући да су апстрактни, ови цртежи нису фигуративни, нису миметички у оном традиционалном значењу, али су зато хармонични репрезенти једног кон-

цепта, самог по себи већ лепог као идеја о испољавању већ деценијама запостављене лепоте. Лепоте по себи, не само као концепта лепог, и у својој апстрактној појавности, као немиметичка стратегија, доследно и убедљиво елаборирани.

Кандић наводи да је управо у томе и њихова надмоћ над концептом коме је процесуално задовољавајуће својство, како би рекао Женет. У цртежима Стефановића реч је о својству на квадрат, о настојању да се усмеравањем на један медиј, цртеж, сачува достојанство креативне мануелне надарености у ери концептуалног стрепја.

Слободан Стефановић рођен је 1980. године у Крагујевцу, а

дипломирао је 2007. године на Факултету ликовних уметности, у Приштини (Звечан), на одсеку сликарство у класи професора Зорана Фуруновића. Од 2007. до 2009. године радио је као ликовни уредник Галерије Дома омладине, а од 2008. године ради као наставник на предметима цртање и сликање, теорија форме са цртањем и ликовна култура у Другој техничкој школи. Члан је и један од оснивача уметничке групе „Енцикло“. Групно је излагао на више од 35 изложби у земљи и иностранству, а учествовао је у раду појединих домаћих и иностраних ликовних колонија. Добитник је треће награде „Међународна изложба минијатуре 2011.“, београдске галерије „Траг“.

НОВИ БРОЈ „КОРАКА“

Темат посвећен великом Пазолинију

Недавно је из штампе изашао последњи овогодишњи троброј часописа „Кораци“, који се у рубрици „Мердијани и паралеле“ бави стваралаштвом Пјера Паола Пазолинија, италијанског редитеља, писника и писца. Темат се састоји из неколико, по први пут преведених, Пазолинијевих есеја, уводног текста Ђулијане Бруно о његовој семиотици и текста Александра Костића у којем се налази кратак осврт на већину преведених текстова и њихову везу са садашњим тренутком, као и питање реактуелизације тема које Пазолини покреће. Преведени текстови припадају последњој фази Пазолинијевог стваралаштва и снажно су обележени његовим полемичким, ангажованим тоном.

Ту спада наративна песма КПИ младима у којој се Пазолини у форми манифеста осврће на сукоб студената и полиције, стајући на страну ових других. „Говор косе“ је есеј у коме се Пазолини бави идеологијом „дуге косе“, заштитним знаком хипи покрета, раскринкавајући њен неумишљени говор и све недоследности, конвенционалности и контрадикције које један такав невербални језик у себи крије, док је „Анализа једног слагана“ текст о механизима потрошачког друштва и логике нове профане „религије“ – конзумеризма. У есеју

„Акултурација и акултурација“ Пазолини говори о томе како су не-реалне и неискрене тежње за очувањем периферије од стране центра који ју је сам и прогутао и обезвредио, доводећи живот на њој на ивицу егзистенције.

Осим ових текстова, које је превео сам Александар Костић, ту су и „Одрицање од трилогије живота“ и „Птице и птичурине“, у преводу Тамаре Шушкић, који говоре о социјалним неједнакостима, као и одрицању од потребе за искре-

ношћу, у једном тренутку злоупотребљеној, чија је основна идеја извитоперена и изманипулисана.

У првој рубрици „Међу јавом и мед сном“ заступљена је поезија и проза Нине Живанчевић, Дејана Илића, Бојана Јовановића, Бориса Лазића, те Нике Душанова, Бошка Сувајића и Драгољуба Станковића. „Екс-Атлантида“ представља овога пута ауторе из Босне и Херцеговине (Дарко Цвијетић), Хрватске (Лана Басташић) и Словеније (Вид Сагадин, у преводу Ане Ристовић). У рубрици „Окулар“, поред есеја Маје Медан, Јелене Марићевић и Јоване Павићевић, можете читати есеј Милоша Јоцића „Комуникејшн брејкдаун“ о постмодерним елементима у роману „Објава 49“ Томаса Пинчона. „Теразије“, као и увек, доносе критику текуће књижевне продукције, како до-маће, тако и преведене.

Илустрације у новом броју „Корак“ чине фотографије Антонија Масотија са једне инсталације-перформанса изведеног 1975. године, у Болоњи, где је главни актер био сам Пазолини на чијем се телу (платну) пројектовао филм „Јеванђеље по Матеју“, класик који следи за ремек дело филмске уметности.

И овај број „Корак“ доступан је у електронској верзији на адреси www.koracicasopis.com.

КОНКУРСИ

Награда Биљана Јовановић

Српско књижевно друштво расписало је конкурс за награду „Биљана Јовановић“ за прозна, песничка и драмска дела први пут објављена ове године. Књиге (у три примерка, са назнаком: за награду „Биљана Јовановић“) треба послати најкасније до 15. јануара 2013. године на адресу: Српско књижевно друштво, Београд, Француска 7.

Име добитника награде биће објављено средином марта. Жири ће радити у саставу: Јелена Ленголд (председница), Јасмина Врбавац и Ален Бешић.

Награда „Биљана Јовановић“ установљена је 2005. године, а додељује се уз континуирану финансијску подршку Министарства културе Србије. Досадашњи добитници су, између осталих, Срђан Валаревић за књигу „Дневник друге зиме“ (за 2005. годину), Немања Ми-тровић за књигу „Бајке са Венере“ и Угљеша Шајтинац за књигу „Вок он!“ (за 2007. годину), Јелена Ленголд за књигу прича „Вашарски мађионичар“ (за 2008. годину), Срђан Срдих за збирку прича „Еспирандо“ (за 2011. годину).

Пријем нових чланова

Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС) расписало је конкурс за пријем нових чланова, који је отворен до 31. децембра. Члан овог удружења може постати сваки грађанин Србије који се професионално и активно бави ликовним стваралаштвом у области примењених уметности и дизајна и испуњава услове утврђене посебним условима правилника и статута УЛУ-ПУДС-а. Обавештење о поступку пријема у чланство може се наћи на сајту овог удружења.

За самосталне изложбе

Галерија „Траг“ у Београду расписала је конкурс за излагање у слободним терминима у 2013. години. Конкурс за самосталне изложбе отворен је за све ликовне и примењене уметнике, а приликом пријављивања, галерији „Траг“ треба доставити захтев за излагање, биографију, најмање пет радова или ЦД са фотографијама радова (300dpi) и описом технике и формата радова који ће бити изложени, каталоге или пропратни материјал са претходних изложби, као и контакт телефон и адресу аутора.

Конкурс је отворен до 1. јануара 2013. године. Захтеве за излагање треба доставити на адресу: галерија Траг, Дворжакова 2, 11253 Сремчица, Београд, Србија.

Дитијални караван

Удружење „ЛимАрт“ из Пријепоља расписало је конкурс за филмове за ревију документарног филма „Дигитални караван“, на тему различитости у култури, а отворен је до 15. јануара 2013. године. Конкурс је расписан у оквиру пројекта „Ми и Други“ који се реализује у сарадњи са Матичном библиотеком „Вук Караџић“ у Пријепољу, а финансирају га Европска унија и Влада Швајцарске преко програма европског партнерства с општинама – ЕУ Прогрес.

О свим условима конкурса заинтересовани се могу информисати на сајту www.limartprijepece.com.

ШУМАДИЈА И КРАГУЈЕВАЦ ОД 1914. ДО 1941. ГОДИНЕ (3)
ОДЕВАЊЕ СРПСКЕ ВОЈСКЕ ИЗ ПЕРИОДА 1912 – 1918.

Униформа подиже војнички углед

Пред улазак у Балканске ратове, други позив српске војске носио је ранију плаву униформу, а трећи позив сељачко одело и, као у доба књаза Милоша, од државе је добијао капу и шињел. Генералску униформу чинио је бели калпак, тј. конусна капа и црвени мундир, коме су одговарале испуске и крагна светлоплаве боје, прекривена златним ширитом

Пише: Маријана Јовелић Кустос
Војног музеја у Београду

Збирка одеће и униформи Војног музеја похрањује два интересантна комада војног одела. У питању су блуза и чакшире, делови походне униформе генерала из периода 1912-1918. године. Ова два предмета, односно првенствено врста материјала од којих су прављени и боја испуски на чакширама, указују на специфичности поменутих делова униформе, установљене 1908. године. Код оба одева предмета доминира сивомаслинаста боја, која је то време све више потискивала сјајно декорисану униформу, што је било инспирисано појавом масовних армија, рововске војне, бездимног барута и вишеметки.

Нови изглед војника и официра био је саображенији променењем, савременим условима војевања. Указом из 1908. године уводи се за генерале сивомаслинаста походна блуза која се изнутра копчала помоћу кошчатих дугмади. Имала је четири усечена цепа са трокраким преклопцима у висини груди и струка, тврду, усправну, светлоплаву јаку и светлоплаве испуске на нарукављу. Чакшире су биле од истог материјала као и блуза, с тим што су имале црвене лампазе на шавовима.

Поменути униформа из фондова Војног музеја по кроју и облику задовољава стандарде војног одела утврђене Указом из 1908. године, али налазимо одређене атипичности у материјалу блузе и чакшира, који је помало груб за појмове генералске, односно fine официрске чојане униформе, а чакшире немају уобичајене црвене, него лампазе боје малине. Једино еполетушке -плетенице одговарају одредбама поменутог Указа. Будући да је реч о генералској униформи, можемо себи допустити извесну слободу у покушају да поткрепимо претпоставку да наведени предмети Војног музеја можда не представљају одступање од правила или последицу присуства великог броја произвођача и лифераната са различитим атипичним верзијама материјала који је испоручиван.

■ Лиферанти повећавају шароликост

У току ратова 1912-1918. године парадна униформа генерала је остала иста као у периоду Обреновића. Чинио ју је бели калпак, тј. конусна капа и црвени мундир са седам дугмади, сличан оном из 1882. године. Овом мундиру одговарале су испуске и крагна светлоплаве боје, прекривена златним ширитом. Чакшире и панталоне генерала имале су златне лампазе, а између њих црвену испуску.

Пропис из 1896. године одредио је да војска носи једноставну блузу - копоран руског типа, укључујући и гардисте као елитни род војске који је увек носио гиздаво и раскошно одело. Реч је била о угледаљу на руско царско самодржавање и ширење словенских веза између два народа. Опет је психолошки фактор кохезије показао своје ли-

це. Владару је била потребна јака војска као ослонац у унутрашњој и спољној политици. Овакви случајеви су запамћени у Уредби о одећи српске војске из 1911. године, којим је предвиђено да се одећа за краљеву гарду одреди посебним прописом, али изгледа да он није тада ни донет. Више је речено о музици Краљеве гарде. Овде је можда реч о извесној унификацији униформе. Наиме, војни музичари Краљеве гарде носе одело као подофицири, тј. редови чете Краљеве гарде.

Што се тиче варијетета који је постојао у униформи уочи Балканских ратова, требало би напоменути да су у делатности Официрске задруге искрсли проблеми увођењем униформе М.1908. Иако су њени делови били знатно јефтинији него за ранију униформу, због замене материјала њено увођење је оптеретило и чланство и задругу. Делови раније униформе, уколико су били употребљиви, преправљани су или фарбани у сивомаслинасту боју. Зато је и рок за набавку нове униформе померен за 1. септембар 1911. године, а до тада ношене су старе, преправљене или неправилно направљене, упоредо са новим. Владала је општа шароликост.

Ратови 1912-1918. године угасили су пословање Официрске задруге, те ступају на снагу многобројни приватни предузетници и лиферанти, који су још више допринесли шароликости на пољу униформисања. Током ратова пешадија је носила опанке државне производње добијене путем лиферације. Само одело је било изврсног квалитета, а према једном извору, чоја је израђивана у Енглеској. Због тога чуди грубост чоје од које су израђени предмети Војног музеја о којима је реч. Интересантно је напоменути да се уласком Србије у вртлог ратних збивања 1912. године, униформа Краљеве гарде није мењала, а то поткрепљују и фотографије. Сивомаслинаста униформа је уведена за целу војску, осим за Гарду.

Године 1911, пред сам улазак у Балканске ратове, други позив српске војске носио је ранију плаву униформу, а трећи позив сељачко одело и као у доба књаза Милоша од државе је добијао капу и шињел. Сивозелена ратна униформа постаје симбол ослободилачких ратова вођених 1912-1918. године.

Драгоцен за изучавање је колекција Душана Бапца која прецизно показује изглед српског пешадијског каплара у сивозеленој ратној униформи као и ниже официре српске пољске батерије у марту 1915. Године. Да је постојао евентуални процес изједначавања спољњег изгледа, који није био само случајан него можда и намеран потез, говори чињеница да су официри осим шињела, раније плаве, а затим и сивомаслинасте боје, имали и тзв. мекинтош, истога кроја, али без испуска које, саме по себи, представљају официрску инсигнију. Официрски шињел је од 1845. године по кроју постао сличан војничком.

Да се радило на мотивационо-психолошком уздицању војске го-

вори и чињеница да је парадни мундир пешадије до 1911. године био голубије боје, сличан мундиру аустријских генерала, чиме се овом роду војске желео подићи углед. Можда је уистину било интервенција државе у смислу унификације војног одела, јер је познато да је држава одобравала да се укус појединца меша у формални, прописом одређени систем одевања. Наиме, Службени војни лист из 1924. године садржи оглас за официре, који се односи на набављача и израђивача униформе Стојана Симића и брата.

Ту се прецизира да је међу услугама овог произвођача, између осталог, и израда свих врста капа највећег квалитета, парадних и службених. Те капе су биле прописног „фазона“, или по жељи појединца, модерног „фазона“.

Да није било већих разлика у материјалу и изради појединих делова униформе сведочи и оглас за официре набављача и израђивача униформе Стојана Симића и брата, садржаног у Службеном војном листу из 1924. године. У оквиру огласа истакнут је ценовник штофова и прибора за униформе. Поменути ценовник показује да није било велике разлике у цени шајкаче за ниже и више официре, као и између погодне шајкаче и парадне шапке. Такође, није била велика разлика у цени металних еполетушки ујемачке израде код виших и нижих официра.

■ Увек присутан национални понос

Такође, угледање на највеће европске узорне могло је довести до одређене унификације војног одела, те самим тим и психолошког дејства на јединственост војске. Наиме, у Службеном војном листу из 1922. године истакнут је оглас униформног завода Ј. Петровић, Ламберт и Стаменковић, који нуди израду свих врста официрског одела израђених од најбољег енглеског штофа и то за све војне рангове појединачно и истовремено. Традиција као важан психолошки фактор уједињења утицала је на униформу. То потврђује још један оглас униформног завода Ј. Петровић, Ламберт и Стаменковић, упућен официрима и војним чиновницима. У њему се, између осталог, нуде и металне еполетушке предратног квалитета. То значи да су старе и осведочене традицијске вредности играле важну улогу у униформи као фактору унутрашњег јединства војске и у новоформираној Краљевини СХС.

Године 1911. за пешадију је уведен црни мундир, а парадна капа је била слична гардијском калпаку. Процес уједначавања изгледа војног одела у неким сегментима није толико неочигледан, будући да војници са копораном руског облика добијају и шубаре од јагњеће коже са теменом у боји копорана, што је било у складу са униформом официра. Што се тиче униформе на Солунском фронту, то је била у-

главном француска „каки“ униформа, али неретко су се појављивали француски шлем повезан са српским војним оделом. Дакле, очигледно је присуство рационализма, помиреног са стално присутним националним поносом. Осећање националне посебности и припадности представља својеврстан интегративни, психолошки, морални фактор који уједињава људе у ратним окршајима.

Сасвим је оправдано претпоставити да је уједначавање униформе било одиста и оправдано дизањем моралних снага и психолошког утицаја на унутрашње јединство војске. Велико упливисање елемента

та традиције очито је у Уредби за одећу југословенске војске, којом су предвиђене исте боје еполетушки за све родове војске уочи рата 1939. године.

О могућем уједначавању изгледа српске војске говори Уредба о одећи српске војске коју је потписао регент Александар први Карађорђевић 4. фебруара 1911. године. Тада су одређене боје родова и струка, а генералштабни официри имали су црвене испуске на униформи као и пешадијски официри.

Према пропису из 1911. године, део свечане униформе официра представљао је калпак са кокардом који је карактеристичан за гарду. Опет се, унеколико, поистовећује изглед гарде и остале војске. То би се можда могло објаснити тенденцијом власти да унифицирањем изгледа различитих родова војске постигну већу унутрашњу хомогеност и снагу, потребну пред престојеће ратне сукобе. Сличан случај је и са акселбендерима које, поред краљевих ађутаната, по овом пропису сада носе и генерали и генералштабни официри. Надаље, познато је да се у то време летња униформа слободно комбиновала са деловима празничног и свечаног једнообразног војног одела.

Кад је у питању војно одело подофицира 1911. године, наредници и поднаредници су изван строја носили сивозелене шапке, а познато је да су ова оглаваља носили виши и нижи официри као део празничне униформе. Опет наслућујемо евентуални процес уједначавања на нивоу војних рангова у укупној војној хијерархији, која можда упућује на потребу да се постигне унутрашња чврстина и јачина војске. Пре појаве официрске задруге у чврстио се обичај да нижи официри нису имали, сходно правилима, сиве поставе унутар шињела, него црвене по угледу на више старешине. Будући да је на тај поступак било највише пријава, значи да је постао редовна појава. То се може довести у везу са евентуалном намерном жељом власти да изврши унутрашње уједначавање војске и, барем путем одела, подигне борбене снаге војске.

Службени војни лист из 1937. године садржи оглас у коме се налази нов ценовник одела официрске задруге за јесен и зиму 1937-1938. године. Реч је о снижењу цена шињела и доламица. Наиме, за генералску доламицу плаћала се знатно мања разлика у односу на официрску. Латице тј. нашивке од златне срме, као основна генералска ознака, плаћале су се само 18 динара. Тиме се стиче утисак да је дошло до могуће нивелације и одређеног уједначавања спољњег изгледа доламице виших официра и генерала, тј. хомогенизације изгледа на нивоу војних рангова. Такође, незнатне су разлике у цени блузе са чојаном крајном од сивомаслинастог камгарна и блузе авијатичарске од камгарна, иако је познато да је авијатичарски род био елитни и носио униформу која је по кроју и облику слична униформи Краљевског ваздухопловства Велике Британије.

ШУМАДИЈСКЕ
ПРИЧЕ

Владимир Јаџлич

Ошугана

Убанци, ред. Нове странке стално пристижу, а забрађена у црно старица не помера се са шалтера. Њена марама је повезана онако како то чине Албанке и Црногорке, више личи на капе које носе поједине владике. Да је Црногорка одају је шарени везови на црној постави испод прслучета. Тамо је, како се чини, упрошћена слика Ловћена. Она је ту са двојцом синова и мужем. Један син је поред ње, други стоји подале, иза реда, а муж је сео са стране, на столицу за клијенте. Он и његова супруга имају преко седамдесет година.

Гужва се ствара зато што је Црногорка неписмена. Треба да подигне новац, али не зна да се потпише. Због тога је и радница за шалтером помало нервозна. Говори одсечне, неразумљиве речи које се, мада наоко пријатне, своде на негодовање. Стално потура пред њу

хартије и јастуче за печате. Баба не схвата шта траже од ње. Њен син, напоскон, узима мајчин палац, натапа га о јастуче печат и оставља њима траг на потуреној хартији. Потом, испод мајчиног отиска, потписује своје, овлашћено име. Иза њих се створи и Црногоркин муж. Његово лице је још уморније.

- Није се то описменило - објашњава службеници.

Службеница са олакшањем узима формулар. Син, седокоси педесетогодишњак, осмежује се кисело: он би да се све ово што пре заврши и утекну одавде где су се тако избрукали.

Старица се, одједном, одбија од њих двојице, они остају за шалтером сами. Она се повлачи корак-два уназад, као да жели да се наслони на средишњи стуб који држи халу. Стуб

је испуњен оним бодљивим цементом који одаје утисак надреалистичке шаре. Она се, међутим, не наслања на стуб о стуб ослања палац и махнито трља њиме, покушавајући да скине плаву фарбу. Неколико тренутака трља прстом, а онда зури у палац, љутито: прст је и даље плав, само се део мастила отро и на стуб. Њен бес је сада видљив, преноси се на

друге. Неки негодују што их задржавају у реду.

Њен син и муж узимају новац, изгледају напоскон задовољни и важни. Прозлазећи поред чекача у редовима, она се незадовољно правда, тек сада схвативши да су они све време гледали њену борбу са жигом:

- Ка да сам ошугана!

Ослонац

Седео је на клупи. Август је топао, клупа је пружала угодно гостопримство. Ноћас га нико није будио, или се он не сећа да га је ко дрмусо. Све у свему, живети је понекад пријатно.

Ипак, кад је устао, затетурао се. Мутно се присети да је морао да седне на клупу, како не би пао. До пијаци је двадесетак корака, тешко их је начинити. Беспомоћно подиже обријану главу. Погледа иза себе - клупе више нема. Нешто се, очито, у међувремену догодило с њом.

Прогуравши се између два киоска с брзом храном, од којих је један пржио рибу и надалеко воњао, осети да му се повраћа. Заправо, из њега је већ куљало. На све отворе. На углу ситничарнице која је сељацима продавала безвредну кинеску робу, он се челом ослони на зид, сети се да треба да раскопча шлиц и помокри се на самој улици, верујући да га не види нико, не примећујући ужурбане пролазнике око себе. Мокраћа је текла споро, али обилно, засипајући суви зид поред застакљеног излога иза кога се крстила једна продавачица, покажујући другој прстом на њега. Скоро и забравивши шта ради, он се присети и, покушавајући да закопча шлиц, занесе се и паде на леђа. Устајао је исто онолико дуго колико је и мокрио. Хтео је да се дочепа скута неког пролазећег капута или сукње, али су се они, ругајући се, измицали и он се држао још једино за ваздух. Ослонац, ето шта му је тако очајнички било потребно.

Покуша да завуче руку у унутрашњи џеп танког прашином ушљисканог мантила, али и тамо га дочека празнина. Редак је био дан, ма у каквој беспарици био, да у џепу нема стаклену боцу. Никада је не би допио до краја, јер

је преостатак био какав-такав ослонац. Али, сада боце није било. И она га је напустила. Учинило му се, ако би се машио ње, да би - не устао, него поскочио и закорачао некуда, у плаву магличасту даљину. Само тако, у клобуцима плаве магле, могло се за нешто држати, одморити се, потегнути гуљај или два и ићи даље, а куда, зар је то важно. Па сви некуда иду: ево, ови капут и хаљине око њега, зар се нису запутили у неком њему непознатом правцу? Куда иде он - њима ће остати заједно непознато. Они су, напоскон, једнаки, само је разлика у томе што они могу да корачају, имају на шта да се ослоне, а он је изгубио и последњи ослонац.

Понекад је седео на клупи са Радостином и Глувим. Каткад би им се придружила и Лепа. Она је била скоро без носа, нос јој је појела нека гадна болест. И треба, јер је безосећајна кучка, та никада ништа не би поделила, све што нађе у контејнеру појела би сама. А Радостин и Глуви су га терали да ради. Радостин је био незванични шеф њихове групе, умео је да распореди војску и да уведе правила. Званични шеф био је Глуви, јер је био најјачи и све их је понекад млатио, с разлогом, још чешће без. Али, сви су знали да је Глуви глуп и неспособан економиста.

Радостин би свакоме човеку на улици умео да приђе и да га освоји са „brate“, како се данас ослонцавају прави Срби. И увек би ижицао за хамбургер, за цигаре, за пиће. Делио би, макар и неправично, како би га опуживао Глуви, јер Глуви уопште није био глуп, Глуви није имао једно уво које му је одгризао покојни Ламза, у једној од туча какве се воде на периферији града, под мостом у напуштеним вагонима. Делио би, и био је неуморан, све док га пиће не би толико свладало да је постајао некористан, а онда би га Глуви млатио све док Радостину не би потекла крв.

же да прода понеку непотребну ствар. Тридесет година га познају улице. Испратио је генерације средњошколца које су га чашћавале пивом, сахранио старице генерације у које и сам спада, јер му је сигурно близу седамдесет. Али, Мића Чешаљ као да не стари, само се полако претвара у споменик, ако он умре, на овим улицама неће више бити никога да вам непотребне ствари нуди на продају, ко ће вам такву ствар утрпати у ташну, без наметљивости, чистим талентом циганске враџбине. Мића Чешаљ може да прода и ваздух.

- Брчко, брчко - зауставља ме, док се трудим да га заобиђем. Први пут сам га видео пре четрдесет година, само што тада нисам имао брчке. Тад ме освојио са:

- Дечко, дечко!
Да ми је рекао „дечко, дечко“, купио бих тај ваздух од њега.

И пошто види да га љутито заобилазном, жури да ми повери нешто важно:

- Сад ћу ја, брчко, мало у горњи крај - и показује прстом према Горњем парку и Ердogliји. - Јер, тамо нисам био...

Чекам зелено светло на семафору, Мића Чешаљ ми прилази и говори у моје неосетљиво раме:

- Дobar сам живот имао, добар!

Наћулих уво. Да се то Мића Чешаљ не опрашта у овом немилосном граду где је управо поред мене прошло седморо који ми се не јављају: сликар кича, новинар удворица, новинарка шмизлица, правница безвезнаковићка, мамлаз поштар и онај чиновник, шатро сатиричар и квази песник. И још она адвоката-

тица, која ми је, ако добро памтим, неко време била, ах! - боље што не памтим. Сви су ме видели, скоро крзнули раменом и - нико да се јави, иако је то једино што годинама упорно опстаје међу нама. Некада су ме докивали преко улице. А сад је улица, одједном, тесна за све нас, постали смо невидљиви; ко зна, можда ја не постојим и безуспешно глумим да сам жив.

- Две сам Циганке саранио - каже Мића мом рамену. - И десет деца сам са њима имо. Сви су, фала Богу, живи. И то је добро. А сад имам трећу Циганку, овака је (шири руке да покаже колико је друсна) и то је добро, а посебно зими, да се са сису покријеш. Ама једна ствар не ваља: та трећа ће мене да сарани.“

Завлачи руке у свој подерани ранац, као да се ослања на њега и тако, са руком све у ранцу, одмиче се и прелази улицу, десно од мене, према Горњем парку, тамо где се упалио зелени семафор. Мој семафор се опет учрвнио - слушајући Мићу Чешаљу пропустио сам да кренем према Цркви, на зелено.

Продавац непотребних ствари

Поред клупе пролази Мића Чешаљ. Примећује човека који седи на клупи, човека који је пронашао ослонац. Он више одавно није човек и Мића Чешаљ то зна. Мића само каже:

- Јаооооо! Јаооооо! Ала си се... Јаооооо! Опеет! Ти си, бато, најебо и горе него ја! А нисам верово!

Мића Чешаљ сажалева сваког човека коме не може нешто да прода. Данас продаје паковања жилета и бријаче. На саборима, на вашарима, и у време дербија на стадиону у Горњем парку, он продаје махом чешљеве и семенке. Мића Чешаљ има једну од најлепших циганских фризура у граду. Густу, зифт-црну коју само јак коштани чешаљ може да рашчешља.

Сув, црнпураст и увек расположен, Мића Чешаљ воли да прича. Са сваким и свакоме мо-

megabelt OR
Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radio vreme od 7h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-v P1/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultusi...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)
Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

САТИРА

Проблем глади

Ванредни састанак Владе је отворио лично Премијер.

- Господо, хитно сам вас позвао јер је ситуација критична. Дакле, из мојих добро обавештених извора, после дугог и темељног оперативног рада, добио сам поуздану информацију. Господо, наш народ је гладан!

На лицима министара могла се прочитати зграутост и изненађење.

- Да, да, господо. Наш премудри српски народ сада је гладан, и ја сам вас овде позвао да хитно нешто предузмете!

Зачуо се узбуђени жагор са свих страна.

- Дакле, драге колеге, молио бих вас да размислите, што до сада од вас нисам никада тражио, и да дате предлоге за решење овог огромног проблема.

Први се за реч јавио Министар економије.

- Па ако је већ дотле дошло, и ако је народ баш много гладан, ја предлагам кинеску храну!

- Нисам вас разумео колега - прекинуо га је Премијер. - Морате дати неки конкретнији предлог.

Министар економије је почео да претурати по џеповима.

- А-ха! Нашао сам! - озарио се. - Ево, можете да напишете број 2546-382!

Премијер је био потпуно збуњен.

- Извините колега, ја вас баш ништа не разумем! Можете ли бити мало конкретнији?

- Ја не знам шта није јасно - љутнуо се Министар економије. - Дакле ако је народ гладан, нека позове

■ Штета је што се не бавим политиком. Добро лажем од како знам за себе!

■ Пред законом смо сви једнаки, али не можемо сви да плаћамо адвокате!

■ Држимо до себе. На ултиматум пристајемо само када је у питању велика сила!

Милан Р. СИМИЋ

■ Једем кад имам. Прешло ми у навику!

■ Најлакше је упрегнути оне који трче пред руду!

Раде ЂЕРГОВИЋ

■ На нашем сајму технике почасно место заузимају штап и канап.

■ Најбоља одећа носе они који често преврћу ћурак наопако.

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

Карикашура: Горан МИЛЕНКОВИЋ

2546-382. То је одличан кинески ресотран са кућном доставом!

- Не могу да верујем шта ви причате! - умешао се Министар инфраструктуре. - Наш народ је гладан, а ви му нудите кинеску храну! Нечувено! То је брџе наш народ! Наш народ треба да једе роштиљ! Дакле, нека позову код Момчила, број 2975-453 и нека наруче шта год желе. Све има!

Премијер није крио незадовољство.

- Молим вас, господо, какав је то начин! Ја сам од вас тражио на-

јбрже решење јер је народ тренутно гладан, а шта ми ви нудите?! Кинеску храну, роштиљ... Нема народ времена за то! Њема треба најбрже могуће решење!

Државни дневник ускоро је објавио најважнију вест:

"На данашњој ванредној седници владе после дуге и конструктивне расправе, усвојен је предлог Премијера о решавању проблема глади у народу.

Од данас, ко је гладан, треба само да окрене број 2456-785, и наручи пицу!"

Слободан СИМИЋ

ВИЦ НЕДЕЉЕ
КОНОБАРА
ЈАНКА

Шест чуда социјализма

1. Свако је био запослен
2. Иако су сви били запослени, нико ништа није радио
3. Иако нико ништа није радио, планове смо испуњавали 100%
4. Иако су планови испуњавани 100%, трговине су биле празне
5. Иако су трговине биле празне, сви су имали све
6. Иако су сви крали, никад ништа није фалило!

Има и горих од нас, али они не воле да се експонирају!

Милан Р. СИМИЋ

Радо Србин иде у војнике. Леп пример надреализма у нашој поезији!

Александар ЧОТРИЋ

ПРЕФЕРАНС

Резултати градске лиге после 12 одиграних кола

	презиме и име	Бод	Супе	сто
1	Богдановић Мирослав Крапа	44,0	2964	1
2	Туцаковић Бранко Туца	43,5	4090	1
3	Данас Иван Грк	42,0	5990	1
4	Станић Радован Рака	41,5	3438	2
5	Ђорђевић Раде Ђерка	37,5	4752	2
6	Лазаревић Славољуб Лаза	37,5	2930	2
7	Ивановић Горан Чича	37,0	3438	3
8	Николић Драган Муша	36,5	1986	3
9	Јовановић Драган Дуца	36,0	2830	3
10	Раденковић Ненад Будјони	35,0	3305	4
11	Марковић Мирко Професор	34,0	1846	4
12	Милојевић Ненад Неца	34,0	1815	4
13	Николић Ненад Шоне	32,5	2657	5
14	Цветковић Небојша Цвеле	32,5	2392	5
15	Васиљевић Зоран Гуки	30,5	1856	5
16	Николић Небојша Ушке	30,0	818	6
17	Алексић Миленко Мика	29,5	1974	6
18	Вујисић Данило Дача	28,5	2494	6
19	Андрић Дејан	28,0	2146	7
20	Матијашевић Мирослав Маче	28,0	1699	7
21	Живковић Стефан	27,5	1284	7
22	Мартинковић Милорад Мића	27,0	814	8
23	Николић Србислав Срба	26,0	2488	8
24	Весовић Миодраг Веса	26,0	532	8
25	Филиповић Дарко	24,5	754	9
26	Гајић Марко	22,0	136	9
27	Петровић Милован	22,0	-1330	9
28	Мајсторовић Милош	19,5	-1334	10
29	Јеврић Милан Паки	17,5	-486	10
30	Милојевић Жељко	13,5	116	10
31	Милетић Раде	3,5	-844	
32	Милојевић Александар Лија	2,0	-82	
33	Миловановић Драгутин	2,0	-768	

Горан Миленковић

крагујевачке

Телефони
333-111
333-116

МАРКЕТИНГ

Разнода

ОДВАЈЕ

РАДМИЛА МАНОЈЛОВИЋ, певачица:
- За сада сам срећна у свом телу и не планирам ништа да радим када је реч о естетској хирургији, јер сам презадовољна својим одразом у огледалу. Задовољна сам и изнутра и споља.

МИЛУТИН МРКОЊИЋ, министар саобраћаја:
- Отворено тврдим да су путари спремно дочекали снег.

ИВИЦА ДАЧИЋ, премијер:
- Ако сам ја могао да се сретнем с Тачијем, можете и ви да очистите снег.

ЛЕПА БРЕНА, певачица:
- Боба и ја смо велика деца. Тек када нас питају за унучиће, схватимо да имамо три одрасла сина и да време заиста лети.

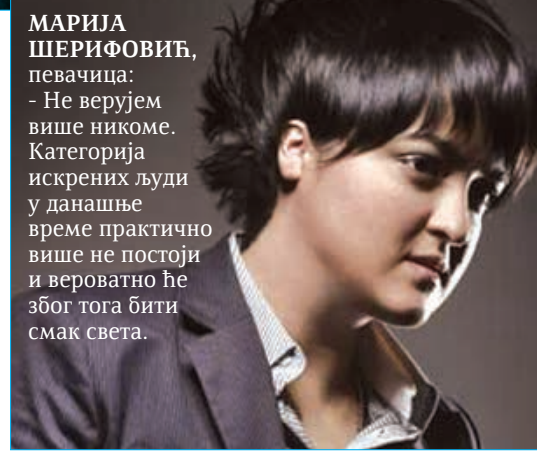
САЊА МАРИНКОВИЋ, водитељка ТВ „Пинк“:
- Имала сам понуду да се фотографишем за „Плејбој“, али нисам желела ни да је саслушам. Онај ко треба да ме види голу, тај ме и гледа.

БОЈАНА СТОЈКОВИЋ, манекенка, супруга голмана Владимира Стојковића:
- Оно што су медији у Владином и мом случају окарактерисали као кризу у већини бракова је легитиман однос партнера.

ВЕЛИМИР ИЛИЋ, министар грађевине:
- Сваког дана примам сто до двеста људи и нико није отишао незадовољан. Свима су решени проблеми.

МАРИЈА ШЕРИФОВИЋ, певачица:
- Не верујем више никоме. Категорија искрених људи у данашње време практично више не постоји и вероватно ће због тога бити смак света.

НЕВЕНА АЦЕМОВИЋ, певачица и народна посланица Нове Србије:
- Немам намеру да због злих људи, који по цео дан смишљају како да прикрију своја недела и штету коју су нанели грађанима, престати да се борим за бољу Србију.

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ од 20. до 26. децембра

Четвртак 20. децембар	Петак 21. децембар	Субота 22. децембар	Недеља 23. децембар	Понедељак 24. децембар	Уторак 25. децембар	Среда 26. децембар
СТАЊЕ СТВАРИ	ХРОНИКА 1	3 IRON	Cool type	СПОРТСКИ ПРЕГЛЕД	Јутарњи програм	КОМУНАЛНИ СЕРВИС
20.00 Стање ствари	19.00 Хроника 1	23.00 3 IRON	22.30 Култура	19.30 Спортски преглед	07.00 Јутарњи програм	20.00 Комунални сервис
07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм 10.00 Кухињца р. 10.30 Земља живих р. 11.00 Документарна серија 12.00 Вести 12.05 Кухињца 12.35 Кућица у цвећу р. 13.00 Музички програм 14.00 Кад кажете... Инвестиције р. 15.00 Цртани филм 15.30 Раскршћа р. 16.00 Вести 16.05 Обалска стража р. 17.00 Мозаик 18.00 РТК Путопис 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Стање ствари 21.00 Обалска стража 22.00 Хроника 2 22.30 Мегafon 23.30 Атлас 00.00 Вести 00.05 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кухињца р. 10.30 РТК Путопис р. 11.00 Документарна серија р. 12.00 Вести 12.05 Кухињца 12.35 АБС шоу 13.00 Музички програм 14.00 Стање ствари р. 15.00 Цртани филм 15.30 Атлас р. 16.00 Вести 16.05 Обалска стража р. 17.00 Моја Шумадија 18.00 Fashion Files р. 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Људи од 100 петљи р. 20.30 Акција р. 21.00 Хроника 1 21.30 Цртани филм 22.00 Лек из природе 22.30 Илузиониста 23.00 Концерт 23.30 Хроника 2 00.00 АБС шоу 00.05 Вести 00.05 Хит дана	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 Серија 10.00 Кухињца 11.00 Нокаут р. 11.30 Улови трофеј р. 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг Рудник р. 13.00 Кућица у цвећу 13.30 Fashion files 14.00 Shopping avantura 15.00 Документарни програм 16.00 Вести 16.05 Александра 18.00 Људи од 100 петљи р. 18.30 Акција р. 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Лек из природе 20.30 Илузиониста 21.00 Концерт 22.00 Хроника 2 22.30 АБС шоу 23.00 3 IRON 00.00 Вести 01.00 Хит дана	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 Најсмешније животиње р. 10.00 Биографије познатих 11.00 Кућица у цвећу 11.30 Лек из природе 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг 13.00 Агро дневник 14.00 Коперникус - Економца (мали фудбал, снимак) 16.00 Вести 16.05 Страх и трепет 18.00 Нокаут 18.30 Улови трофеј 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Стаклено звоно 20.30 Најсмешније животиње 21.00 Концерт 22.00 Хроника 2 22.30 Култура 23.00 Rent a kid 00.00 Вести 01.00 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кухињца р. 10.30 Кућица у цвећу р. 11.00 Кад кажете... Медији р. 12.00 Вести 12.05 Кухињца 12.35 Стаклено звоно р. 13.00 Музички програм 14.00 Shopping avantura р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 G.E.T. Report 16.00 Вести 16.05 Обалска стража р. 17.00 Мозаик 18.00 Србија коју волим 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Спортски преглед 20.00 Раднички - Цедевита (снимак кош. утакм.) 22.00 Хроника 2 22.30 Документарна серија 23.30 Нокаут 00.00 Вести 00.05 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кухињца р. 10.30 Србија коју волим р. 11.00 Документарна серија р. 12.00 Вести 12.05 Кухињца 12.35 Агро дневник р. 13.00 Музички програм 14.00 Раднички - Цедевита (снимак кош. утакм.) р. 16.00 Вести 16.05 G.E.T. Report 16.35 Илузиониста р. 17.00 Мозаик 18.00 Ноге на путу 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Здравље је лек 20.30 Суграђани 21.00 Обалска стража 21.00 Хроника 2 22.30 Документарна серија 23.30 Биографије познатих 00.00 Вести 00.35 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кухињца р. 10.30 Ноге на путу р. 11.00 Документарна серија р. 11.55 Хит дана 12.00 Вести 12.05 Кухињца 12.35 Култура р. 13.00 Музички програм 14.00 Здравље је лек р. 14.30 Суграђани р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 Супертехнолгија р. 16.00 Вести 16.05 Обалска стража р. 17.00 Мозаик 18.00 Земља живих 18.30 Мобил Е 18.40 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Комунални сервис 21.00 Обалска стража 22.00 Хроника 2 22.30 Документарна серија 23.30 Раскршћа 00.00 Вести 00.05 Хит дана

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

На основу члана 36, а у вези са чланом 34 Закона о хипотеци ("Службени гласник РС", број 115/2005) хипотекарни поверилац УниКредит Леасинг Србија д.о.о. Београд, Трешњиног Цвета 1, Београд - Нови Београд

ОГЛАШАВА

ПРОДАЈУ НЕПОКРЕТНОСТИ НЕПОСРЕДНОМ ПОГОДБОМ

Предмет продаје: грађевинско, експлоатационо и пољопривредно земљиште у Крагујевцу, насеља Јовановац и Корман, укупне површине 95.207 м², и то:

1. Катастарска општина Корман, број листа непокретности 742

КП	42/1	лепеница
КП	42/2	лепеница
КП	68/2	лепеница
КП	69/2	лепеница
КП	70	лепеница
КП	860/2	самар
КП	860/3	самар
КП	861	самар
КП	862	самар
КП	871	самар
КП	888	самар
КП	889	самар
КП	892	самар
КП	893	самар
КП	894	самар
КП	895/2	самар
КП	895/3	самар
КП	896	самар
КП	897	самар
КП	898	самар
КП	899	самар
КП	900	самар
КП	901	самар
КП	902	самар

2. Катастарска општина Јовановац, број листа непокретности 966

КП	1711	река
КП	1715/3	река
КП	1717/1	лепеница
КП	1717/3	лепеница
КП	1717/4	лепеница
КП	1717/5	лепеница
КП	1718	лепеница
КП	1719/1	лепеница
КП	1719/2	лепеница
КП	1719/3	лепеница
КП	1721/1	лепеница
КП	1721/2	лепеница
КП	1722	лепеница
КП	1727/1	река
КП	1727/2	река
КП	1797	лепеница
КП	1798/2	лепеница

Земљиште је изузетно атрактивно за делатност експлоатације камена и шљунка из корита реке Мораве, као и за употребу у пољопривредне сврхе (ратарско-повртарска производња) и поред тога је повезано или је у близини главне саобраћајнице. Парцеле у КО Јовановац се налазе са леве и десне стране асфалтиране саобраћајнице Крагујевац-Баточина. Предмет продаје могу бити појединачне парцеле или збирно одређене.

Контакт подаци: ради добијања више информација о условима продаје и ценама наведених парцела заинтересована лица могу контактирати хипотекарног повериоца UniCredit Leasing d.o.o. Београд на тел. 011/3093522, као и путем е-маила: legal@unicreditleasing.rs

„АУТОСАОБРАЋАЈ“ АД
у реструктурирању
објављује:

ОГЛАС

за прикупљање понуда

Прикупљају се понуде за израду и штампу карата – белица. Месечне потребе су до 2000 блокова (један блок 50 карата). Карте се израђују у копији на индигованом папиру, нумерисане су и са перфорацијом. У понуди поред цене назначити и рокове плаћања, испоруку робе, као и квалитет хартије на којој се израђују карте.

Понуде се примају до 27.12.2012. године.
Лице за контакт:
Живадин Филиповић,
контакт телефон 034 617 01 66.

Продаје се земљиште површине 59а 40м² у својини компаније „ЛУКОИЛ Србија“ АД. КО Крагујевац 4, потез Лепеница, број парцеле 10442/2.
Контакт телефон: 011-2220412

Дарко Кочовић

22.12.2011 – 22.12.2012.

С љубављу и тугом чуваћемо те у нашим срцима од сваког заборавља.

Твоји: мајка Злата, отац Мирослав, Анђела, Невена и Надица

Нашем драгом

Јовану Стевановићу Јови Попу

даваћемо шестомесечни помен у суботу, 22. децембра 2012. године, у 12.30 сати, у Саборној цркви у Крагујевцу.
Ожалостњена сестра Вера Грујовић са породицом

Марковић Драгослав Гане

22.12.2005 – 22.12.2012.

Највећи губитак и најтужније године без тебе.

Твоја Љубинка и деца твоја Лила и Мима

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине града Крагујевца, на основу члана 50. став 1. Закона о планирању и изградњи («Службени гласник РС» бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10 одлука УС и 24/11) и Извештаја Комисије за планове Скупштине Града Крагујевца- број: 060-422/12-1/02 од 13.12.2012. године, оглашава

ЈАВНИ УВИД У

- **НАЦРТ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ «КАМЕНОЛОМ НА ПОТЕСУ САМАР У НАСЕЉУ КОРМАН» У КРАГУЈЕВЦУ**

- **НАЦРТ ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ «МАТИЧНЕ ЛОКАЦИЈЕ ГРУПЕ ЗАСТАВА» У КРАГУЈЕВЦУ**

Јавни увид обавиће се у периоду од 21.12.2012. године, закључно са 21.01.2013. године, у просторијама Града Крагујевца, Градске управе за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељење за просторно планирање (V спрат), радним данима од 8,00 до 15,00 сати.

Заинтересованим физичким и правним лицима која врше увид у изложене планове, стручна служба Одељења за просторно планирање пружиће потребне информације и стручну помоћ приликом тумачења планског документа.

Примедбе на планска документа у току јавног увида могу се у писаној форми препорученом пошиљком упутити Градској управи за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељењу за просторно планирање (канцеларија 515) Трг слободе 3, 34000 Крагујевац, закључно са 21.01.2013. године до 15,00 сати.

Јавна седница Комисије за планове Скупштине Града Крагујевца, одржаће се у згради Градске управе града Крагујевца, Трг слободе 3 (сала 105), 24.01.2013.године у 11 часова. У току јавне седнице, сва присутна физичка и правна лица која су поднела примедбе у вези са Нацртом плана у писаном облику, могу образложити примедбе пред Комисијом за планове Скупштине града Крагујевца.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је носилац пројекта „Јавно предузеће Србијасад Нови Сад“, поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – Изградња градског гасовода од ГМРС "Дивостин" до МРС "ФАС" чија се реализација планира на катастарским парцелама КО Драча: 1987/2; КО Дивостин: 259/2, 259/3, 259/5, 286, 285, 287/1; КО Крагујевац 3: 15258/1, 51/2, 49, 52, 61, 204, 205/1, 161, 188/1, 187, 176, 335, 318, 1301/4, 1198/4, 1177/2, 1197/2, 15263/1, 1590/2, 1591/2, 1592/2, 1595/4, 1596/2, 1597, 1600/1, 1606/2, 1607/2, 1608/2, 1617, 1654, 1655, 15264, 5591, 5590, 5589, 5529, 5528, 5527, 5526, 5525, 5524, 5523, 5378/1, 5379, 6248, 6247, 6220, 6197, 2111/1, 15270, 9382/1, 9445, 15272/1, 10051/1, 10207/1, на територији града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 20.12.2012. до 31.12.2012. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу. Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна израда Студије о процени утицаја на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

др Марко Бабић

гинеколог

Његови најмилији

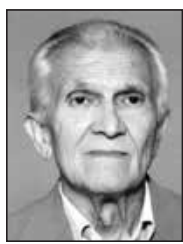
Мали огласи

ОГЛАШАВАМ неважећом Војну књижицу на име Павлович Горан.

ОГЛАШАВАМ неважећим Индекс број 157/10, на име Поштић Ђурђа.

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Часови у току школске године и припремна настава за упис у Математичку гимназију(СМ) и полагање мале матуре. Студенти (припрема колоквијума и јануар – 2013.). Пријемни (више и високе школе, факултети и војна академија – посебни програм). Велика матура. Такмичења. Телефон: 034 360 202, 063 77 11 002, Арсић.

Наш драги отац и деда

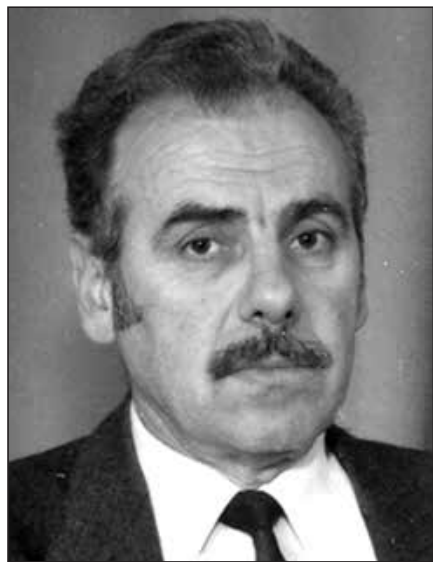

Раица Мирковић
1928 – 2012.

преминуо је 11.12.2012. године у 85-ој години живота.

С поштовањем и љубављу, увек ће га се радо сећати
ћерка Сузана и унука Невена

Са великим болом и тугом обавештавамо да нас је 17. децембра 2012. године напустио наш драги и вољени тата

Добросав Михајловић

дипл. економиста у пензији
1934 – 2012.

Сахрана је обављена 18. децембра 2012. године на породичном гробљу у Дединцу - Куршумлија.

Ожалошћени: ћерке Верица, Стојана, Милева и Слађана, унучићи: Ксенија, Александра, Лазар, Никола и Душан, зетови: Борис, Зоран, Владе, Зоран и остала многобројна родбина и пријатељи

Последњи поздрав

Милану Пурићу Пури

Атлетски клуб „Раднички“

СЕЋАЊЕ

Мирослав Аксентијевић Мир
2002 – 2012.

Никад незаборављен, са пуно туге и бола сећамо се дивних тренутака проведених са тобом, твоје доброте, племенитости, љубави и бриге за све нас. Живот нам је донео много тога лепог, али ти ниси сачекао да то са нама поделиш, па су тако све радости биле празне и скучене.

Милена са децом

У петак, 21. децембра 2012. године, навршава се десет година од смрти наше драге

Наде Милосављевић
наставнице енглеског језика

Заувек ћеш остати у нашем сећању.

Син Ненад, сестрић Иван, снаха Љиљана, унуци Владимир и Душан

Последњи поздрав

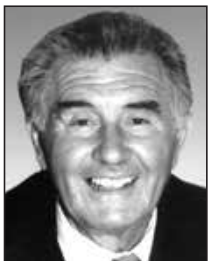

Милану М. Пурићу Пури

уваженом сараднику и неуморном истраживачу живота

Удружење Крагујевчана у Београду

Дана 20. новембра 2012. године преминуо је наш драги

Милован Ђурчић
професор математике у пензији

Сахрана је обављена 22. новембра на Варошком гробљу.

Захваљујемо свима који су нам у тим тешким тренуцима помогли.

Породица Ђурчић

Роса

Последњи поздрав тетки

од Мише и Миље

Дана 11. децембра 2012. године преминуо је наш драги

Миодраг Радовић Жућа

судија
Привредног суда у пензији
1930 – 2012.

Сахрана је обављена 13. децембра 2012. године на Сушичком гробљу.

Ожалошћени: брат Љубодраг, сестре Љубица и Вера и остала многобројна родбина и пријатељи

РВАЊЕ**Ништа од титуле**

НИСУ успели рвачи Радничког да одбране титулу шампиона у слободном стилу.

Крагујевчани су прошле недеље, у Београду, у завршници првенства Србије били бољи од екипе Младости из Ваљева (4:3), али су поклекли у финалу, где су поражени од београдске Црвене звезде са 6:1. Тиме су морали да се задовоље вицешампионском титулом.

С. М. С.

ШАХ**Бугарин славио**

НА традиционалном Викенд турниру Водовода, иначе најмасовнијем и најквалитетнијем у држави, који се бодује за Гран при Шаховског савеза централне Србије, у конкуренцији 114 шахиста прво место припало је бугарском репрезентативцу Кирилу Георгијеву. Ништа му није могло чак ни 17 других велемајстора и исто толико интермајстора.

Милош Перуновић заузео је другу позицију, док су се од трећег до шестог места пласирали Иван Мартић, Иван Иванишевић, Милош Павловић и Зоран Арсовић.

В. У. К.

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ**Поново преко ђране**

ПОСЛЕ једногодишњег изостанка из међународних такмичења, руководство Дивљих Вепрова одлучило је да се екипа врати у Европу. Тако ће се наредне сезоне такмичити у регионалној ЦЕФЛ лиги, у друштву са београдским Вуковима, истоименом будимпештанском екипом, загребачким Патриотима и Сребрним Соколовима из Љубљане. Крагујевачки састав 2006. био је победник овог такмичења, тада под називом СЕЛАФ.

У клубу су се определили за регионалну лигу најпре због потребе тима да има више јаких утакмица у сезони, али и, по речима председника Немање Чалије, дискриминације српских клубова и лоших услова у ЕФАФ купу. Термини су такви да ће се такмичење одвијати паралелно са националним шампионатом, што је свакако нови изазов за српског вицешампиона.

М. М.

СКИЈАЊЕ**Без старта у белом циркусу**

НА првом овогодишњем планираном наступу у најквалитетнијем планетарном такмичењу, Светском купу, Невена Игњатовић није забележила пласман.

У дисциплини велеслалом, у француском зимском спортском центру Куршевел, није завршила прву вожњу, па се први пласман очекује крајем месеца у аустријском Земерингу.

М. М.

НАЈПОПУЛАРНИЈИ ДАРКО И...

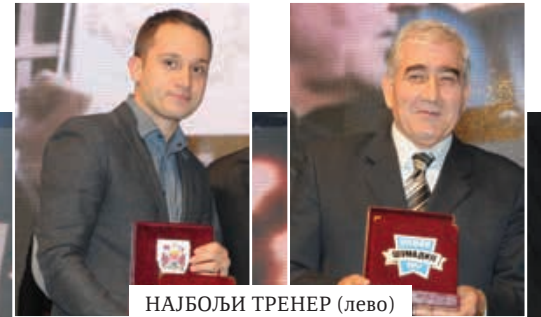
ПРВИ СПОРТИСТА КРАГУЈЕВЦА, МЛАДЕН КОЦИЋ

...И ЈЕЛЕНА

ПРЕДСТАВНИЦИ ДВА НАЈБОЉА КЛУБА, ФУТСАЛА И РУКОМЕТАШИЦА

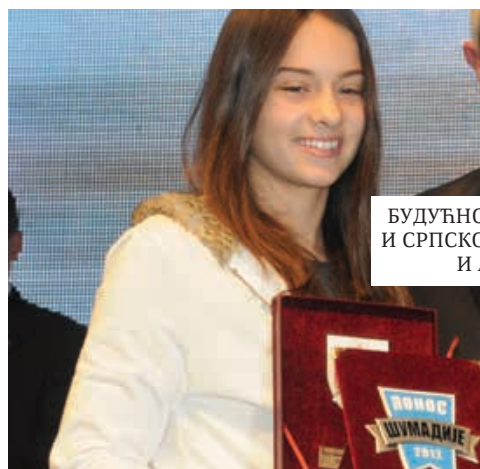
НАЈБОЉИ ТРЕНЕР (лево) И СПОРТСКИ РАДНИК

“ПОНОС ШУМАДИЈЕ”**Проглашене спортске ведете за 2012.**

ГРАД Крагујевац је и ове године, у оквиру манифестације “Понос Шумадије”, у понедељак, на пригодној свечаности уприличеној у хали Шумадија сајма, доделио награде најбољим овдашњим спортистима. Овога пута онима који су у 2012. години остварили најзначајније резултате.

Комисија коју су чинили председник Јован Павловић Бојацић, помоћник градоначелника за спорт, те чланови: Стеван Плетикосић, најуспешнији спортиста Крагујевца свих времена, Срећко Отовић, председник Спортског савеза Крагујевца, Горан Николић, директор Параолимпијског клуба “Јуниор”, Ненад Танасијевић, председник Универзитетског спортског савеза Крагујевца, те спортисти новинари Милан Живковић и Иван Павловић, одлучивала је о додели награда у 13 категорија за обе конкуренције, мушкој и женској. А путем интернет гласова лауреатима се придружио и најпопуларнији двојац.

Ипак, избор је унапред “олакшан”, односно сужен предлозима самих спортских клубова, који су из својих редова, уз одговарајуће

БУДУЋНОСТ КРАГУЈЕВАЧКОГ И СРПСКОГ СПОРТА, КСЕНИЈА И АЛЕКСАНДАР

образложење, номиновали кандидате.

Тако је, по овом избору, најуспешнији спортиста у сениорској конкуренцији за 2012. годину постао Младен Коцић, члан Клуба малог фудбала „Економац“, док му је пандам у женској конкуренцији Биљана Топић, атлетичарка Радничког.

Најбољи јуниор је одбојкаш Радничког Александар Благојевић, а

јуниорка пливачица истог клуба Ксенија Јовановић.

Међу параолимпијцима најистакнутији су Марко Павловић и Лазар Филиповић из Клуба екстремних спортова „Крагујевац“.

Први тренер године је Милутин Стефановић, стрелац СД „Чика Мата“, а подухват 2012. освајање Јужног пола од стране Драгана Јовића.

Најпопуларнија спортисткиња,

захваљујући интернет гласовима, постала је кошаркашица “црвених” Јелена Првуловић, а спортиста Дарко Цветковић, припадник “Дивљих вепрова”.

Тимски се у женској сениорској конкуренцији издвојио Женски рукометни клуб Раднички, у мушкој Економац, док је у раду са млађим категоријама награду завредео Фудбалски клуб Раднички. Уз њих, као клуб-откровење нашао се Ватерполо клуб Раднички.

Награда за животно дело, постхумно, додељена је некада истакнутом атлетичару и тренеру Влади Луковићу, као и недавно преминулом Милутину Гавриловићу – Кези, спортском директору Ауто клуба “Крагујевац”.

Уприличена је и плакете за истакнуто спортског радника, која је овога пута припала Обрену Ђетковићу и Добросаву Глишићу.

За најбољу спортску манифестацију у 2012. проглашено је Универзитетско светско првенство у баскету „три на три“, а награда за допринос у афирмацији спорта уручена је Атлетском савезу Србије.

В. У. К.

ОДБОЈКА

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА - ВОЈВОДИНА 3:0

Беше некад дерби

СУСРЕТИ крагујевачке и новосадске екипе некада су били прави правцати дербији, празници одбојке и решавали питање титуле, а овога пута био је то само сусрет две екипе из средине табеле. Раднички је добио заслужено, а право задовољство било је гледати екипу Дејана Матића, за разлику од досадашњих мечева. Играли су наши момци веома дисциплиновано у пољу са минималним бр-

ојем грешака, уз то пријем је био изврстан, а пасивни блок још бољи. Илић је, такође после дужег времена, подсетио на своје најбоље дана. Избор напада учинио је разноврсним, правилно дозирањем, те средњи блокови Војводине нису успевали да заштите нападе ривала.

Кренуло је серијом Илића са сервисом за 5:0, а у тренуцима у завршници, када су Новосађани припремили, капитен је поново демонстрирао одличан флот. Већ крајем прве деонице Салатић је заменио првог техничара Стругара Радовићем, но то није дало резултата. Наставак је протекао без промене, осим мало озбиљнијег приступа Војводине, али овога пута превагу су донели сервиси. Нешто занимљивији био је трећи сет, увек незгодан и, како рече после утакмице тренер Радничког Дејан Матић, опасан по живце. После доброг старта, при скору 10:5, следе два налета ривала. Први је код 11:10 спречио Чедић са два луцидна поена, а други, у самом финишу, Дражен Лубурић начинивши две почетничке грешке на штету свог тима.

ЧЕЛИНЦ КУП

Европа им одговара

ПОСЛЕ слабијих игара у првенству Србије, крагујевачки састав још једном се из „европе“ вратио кући уздигнуте главе. У реванш мечу шеснаестине финала Кула изазивача, идентичним резултатом као и код куће, Раднички Кредит банка савладао је холандски Орион из Дотингема и „оверио“ пласман у завршницу такмичења. По сетовима било је 25:23, 25:22, 21:25, 25:18.

Најефикаснијим се показао Немања Стевановић са 17 поена, уз раме му је био Чедић са 16, док су средњаци Немања Радовић и Радиша Стевановић сакупили 12, односно 11 поена. Раднички је крasila борбена игра са добрим покривањем напада, али и дисциплинованом игром у пољу.

КОЦИЋ СЕ БАШ ПОИГРАВАО

КУП СРБИЈЕ

У Кладово по залиху

ПО одигравању последње овогодишње првенствене утакмице, екипе које су оствариле пласман у завршницу најмасовнијег српског такмичења играће четвртфинале. Први сусрети требало би да се одрже у уторак, а Раднички Кредит банка свој меч игра са Ђердапом у Кладову. Како правила предвиђају да коначног победника одлучује најпре скор победа, а затим сет, па онда поен количник, крагујевачки састав на обалу Дунава путује по што бољи резултат за реванш 28. децембра у „Језеру“.

Остали парови су: Клек - Нови Пазар, Спартак (С) - Црвена звезда и Борац (Старчево) - Војводина.

М. М.

ФУТСАЛ

ЕКОНОМАЦ - БЕЧЕЈ 7:1

Падају фаворити

УОЧИ почетка првенства, у разговору са тренером Економаца Иваном Божовићем, као и са пар играча, екипа Бечеја, иначе повратник у друштво најбољих, важила је за једног од могућих ривала „студентима“ у борби за титулу, уз нишки ВИК Наисус. Ипак, победа нашег састава од 7:1 у прошлом, четвртном колу Прве фудбал лиге, и то практично са „другим“ тимом, све је сличне најаве демантовала, а представнике овог војвођанског клуба, „заштитнике игре на петопарцу“ у том региону, озбиљно уздрмала и свакако показала где им је место.

Да све буде у „пуцачком“ елементу, иначе, потрудио се капитен Видан Бојовић, који је већ у четвртој минути довео свој тим у вођство. Само осам минута касније млади Ракић постиже и други гол, а у истом нападу гости смањују резултат на 2:1, са којим се отишло на одмор.

У наставку је уследио „рафал“ крагујевачког тима. Опет на сцени биле су младе снаге Економаца, најпре Весић у 26. минути, па поново Ракић минут касније, а затим и Радин користи прилику да се упише у стрелце. До краја утакмице још два пута мрежу ривала затресли су искусни Коцић и Рајчевић, тек да покажу свима на терену ко је главни, али и старији.

У суботу Економица игра у Нишу против Коперникуса, а затим следи пауза до половине јануара, када се наставља такмичење. С. М. С.

ПРВА ФУТСАЛ ЛИГА СРБИЈЕ

4. КОЛО: Економица - Бечеј 7:1, Наисус - Врање 4:1, Пирот - Танго Лиман 2:2, Смедерево - Колубара 2:3, Марбо - Коперникус 2:3.

Економица	4	4	0	0	27:5	12
Наисус	4	4	0	0	16:8	12
Пирот	4	2	1	1	10:9	7
Колубара	4	2	0	2	21:13	6
Коперникус	4	2	0	2	11:10	6
Танго Лиман	4	1	1	2	16:16	4
Марбо	4	1	0	2	8:9	4
Бечеј	4	1	0	3	13:24	3
Врање	4	1	0	3	9:24	3
Смедерево	4	0	1	3	4:17	1

5. КОЛО: Коперникус - Економица, Колубара - Марбо, Танго Лиман - Смедерево, Врање - Пирот, Бечеј - Наисус.

ВАТЕРПОЛО

РАДНИЧКИ - БАЊИЦА 22:4

Тако то бива кад се превише снови...

КРАГУЈЕВАЦ - Базен: Спиритски центар „Парк“. Гледалаца: 700. Судије: Голијанин (Београд), Виријевић (Зрењанин). Пешерци: Раднички -, Бањица 1/1. Раднички 4(1), Бањица 3(1). Резултат по четвртинама: 2:1, 6:2, 9:0, 5:1.

РАДНИЧКИ: Радић, Бурић 4, Појовић 3, Марковић 1 и 1 аутогол, Гак, Башић 1, Гирић, Злоковић 5, Чуйић 1, Ф. Филиповић 4, Ђирковић 1, Ђ. Филиповић 2, Лазић.

БАЊИЦА: Ристићевић, Асановић, Манојловић, Рејановић, Илић, Вучићевић, Андрејевић, Вицо 1, Ђорић, Стојановић 1, Јакшић, Гојов 1.

ИАКО се водио као сусрет готово равноправних ривала, првопласираног и трећепласираног у српској елитној лиги, ватерполо дуел Радничког и Бањице био је заправо само привид дербија. Огромна квалитативна разлика „црвених“ у односу на ривала била је знана и пре првог звиждука, а само се потврдила на „терену“ кроз крајњи скор - 22:4.

Само прва четвртина деловала је неизвесно, макар резултатски, јер је окончана минималним вођством крагујевачког састава - 2:1. Ипак, већ други део сусрета поставио је ствари на своје место. Домаћин га је добио са убедљивих

6:2, да би „филијала“ Партизана потпунопустила у наредној деоници, када су примили девет голова, из готово свих замисливих позиција.

Далеко интересантније, без икакве дилеме, биће предстојећег викенда у Београду, где ће снаге одмерити тренутно два најбоља тима у држави, Црвена звезда и Раднички. Ту ће се тражити, и добити јесењи првак.

После, за сада, највећег српског дербија, у среду Крагујевчани дочекују кикиндски ЖАК, а наставак првенствених „перипетија“ следи 19. јануара.

В. У. К.

ДО ЕВРО ФИНАЛА

Преко Дебрецина до звезда

Вољом жреба, у полуфиналу Кула Европске ватерпололисте Радничкој играће против мађарског Дебрецина. Први сусрети на програму је 23. јануара у Крагујевцу, а реванш у Мађарској следи 6. фебруара.

Други полуфинални пар чине италијанске екипе, Савона и Флоренција.

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 200. Судије: Јанковић (Ниш), Симоновић (Крагујевац). Резултат по сетовима: 25:18, 25:19, 25:21.

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА: Ђировић 11, Н. Стевановић 9, Јовановић, Радовић 14, Пројић (либеро), Вуловић, Р. Стевановић 4, Илић, Ивовић, Чедић 19, Блајковић, Пантелић (либеро).

ВОЈВОДИНА: Чубрило 4, Мартиновић 3, Спиритар, Рољић 8, Веселиновић 3, Врбан 3, Брзаковић, Бошковић, Радовић 1, Лубурић 8, Станковић 5, Кајур (либеро).

Крагујевчани су се овом победом приближили водећем двојцу у врху табеле. Последњи овогодишњи првенствени сусрет на програму је сутра у Кладову, са најпријатнијим изненађењем шампионата, другопласираним Ђердапом.

М. М.

WIENER STÄDTISCHE LIGA

10. КОЛО: Раднички Кредит банка - Војводина 3:0, Спартак (С) - Млади радник 3:0, Партизан - Спартак (Ј) 3:1, Рибница - Црвена звезда 2:3, Железничар - Ђердап 1:3.

Црвена звезда	10	10	0	30:9	28
Ђердап	10	8	2	27:11	25
Раднички КБ	10	5	5	23:19	17
Млади радник	10	5	5	19:16	16
Рибница	10	5	5	21:18	15
Војводина	10	4	6	22:22	15
Спартак (С)	10	5	5	17:20	13
Спартак (Ј)	10	4	6	14:21	11
Партизан	10	3	7	11:23	9
Железничар	10	0	10	5:30	1

11. КОЛО: Ђердап - Раднички Кредит банка, Железничар - Спартак (С), Војводина - Рибница, Црвена звезда - Партизан, Спартак (Ј) - Млади радник.

Такмичење се наставља у јануару, а ривал Радничком је Калањ из босанскохерцеговачког града Каква, који је, после одиграног „златног“ сета у реваншу, прошао у осмину финала савладавши белгијски Префаксис. Први меч играће се између 15. и 17. док је реванш недељу дана касније у „Језеру“.

М. М.

ПРВА ЛИГА - Ж

Само Крагуј у минусу

ЗАЛЕТ који је ухватио новајлија у лиги неочекивано је прекинут у Горњем Милановцу. Таково је, у борби за опстанак, освојило битне бодове победом од 3:1, по сетовима 25:16, 9:25, 25:15, 26:24. Остале две крагујевачке екипе наставиле су по плану. Сметч 5, у претпоследњем колу јесењег дела такмичења, савладао је код куће Лазаревац са 3:1, а по деоницама било је 24:26, 25:11, 25:21, 25:21. Раднички је, такође као домаћин, био бољи од Зрењанина, али без изгубљеног сета - 25:16, 25:16, 25:13.

После ове недеље Сметч 5 на челу има пет бодова предност над Црнокосом, а Крагуј и Раднички заузимају трећу, односно четврту позицију. У 11. колу игра се још један крагујевачки дерби. У суботу Крагуј дочекује Сметч 5, док Раднички гостује имењаку у Београду.

М. М.

ПРВА „А“ ЛИГА

7. КОЛО: Раднички - Бањица 22:4, Партизан - ЖАК (одложено), Београд - Војводина 4:19, Дунав - Црвена звезда 4:9. Паузирао је Сингидунум.

Раднички	6	6	0	109:27	18
Црвена звезда	6	6	0	71:24	18
Бањица	6	3	1	46:52	10
Партизан	5	3	0	25:24	9
Војводина	6	3	0	63:48	9
ЖАК	5	2	1	37:44	7
Дунав	6	2	0	32:58	6
Сингидунум	6	1	0	29:72	3
Београд	7	0	0	72:114	0

8. КОЛО: Црвена звезда - Раднички, Војводина - Партизан, Сингидунум - Београд, ЖАК - Дунав, Слободна је Бањица.

КОШАРКА

ЦРВЕНА ЗВЕЗДА - РАДНИЧКИ 87:73

Звезда засијала

БЕОГРАД - Хала: „Пионер“. Гледалаца: 4.000. Судије: Дожаи, Херцеј, Радојковић (Хрватска). Резултат и по четвртинама: 21:27, 21:19, 24:13, 21:14.

ЦРВЕНА ЗВЕЗДА: Цвешковић 2, Браун 8, Суботић, Ракочевић 20, Митровић, Лазих 2, Силичић 5, Савовић 14, Кашић 10, Радојевић 5, Нелсон 8, Скош 13.

ЈЕЛЕНА ПРВУЛОВИЋ
ОПЕТ БЛИСТАЛА

РАДНИЧКИ: Миљеновић, Синовец 5, Ђаин 16, Марковић 10, Брајан Еменин 9, Варда 10, Бирчевић, Борисов, Крстиновић 5, Мијајковић, Вајић 18, Воршинићон.

НАЈВЕЋА боља крагујевачког састава, неспособност да се у континуитету, без падова, одигра 40 минута, коштала га је овога пута бодова. Одлично прво полувреме поништено је, малтене, одмах по изласку из свлачионице, те је домаћин заслужено забележио прву јадрансколигашку победу над Радничким на свом терену.

Гости су кренули озбиљно, борбено, испоштовали све договоре пре утакмице, те је изгледало да ће до краја бити „тврдо“, али успешно. Но, наставак је обрнуо ствари наопачке. Звездаши улазе много ангажованије, борбеније, а с друге стране - тајак. На јачу одбрану поново долази до већ познатих грешака. Екипа не уме да се снађе, лопте се бацају погрешно, без идеје и организације, а озбиљан састав, какав је свакако домаћин, то је знао да искористи. Игор Ракочевић је демонстрирао како се понаша искусан играч, помогао му је пословично атракти-

вни и разиграни бивши „ђаво“ Мајк Скот, и све је отишло на Звездин тас. У последњој деоници Крагујевчани још једном покушавају да „ухвате“ ривала, дошли су на блиских 70:66, али хрватска тројка није санкционисала фаул нас Териком Вајтом у ситуацији када је покушао закуцавање. То је ставило тачку на морал играча Радничког и Београђани на крају заслужено славе.

Статистички гледано, утакмицу је решио најпре лош шут Радничког за два поена, само 44 процената, наравно и скок је томе лепо допринео, 39-28, док однос асистенција, 19-9, говори колико је која екипа играла тимски добро. Ипак, истине ради, мора се рећи да је Црвена звезда, и поред одличне и ненадане серије Игокее, тренутно сигурно најбоља екипа у АБА лиги, те је пораз у Београду била реалнија опција.

Вечерас од 20 сати игра се утакмица 14. кола, против Олимпије у Љубљани, а завеса на 2012. годину пада ове недеље у „Језеру“, у сусрету са још једним неугодним ривалом, загребачком Цедевитом.

М. М.

КУГЛАЊЕ

Услови за Европу

КРАГУЈЕВАЦ је и то дочекао. Нову куглану по свим најсавременијим стандардима која се налази у Другој крагујевачкој гимназији. Куглана има површину од 700 метара квадратних и садржи све неопходне услове за такмичења. Има четири стазе, опремљена је најсавременијом опремом немачке фирме Фунг, ту су, наравно, и већ потпуно функционалне свлачионице за играче и службене просторије, а место се чак нашло и за кафић са око стотинак места. Укупна вредност радова је 10 милиона динара, а изградњу је финасирао Град Крагујевац и Спортски центар Младост.

Осим за љубитеље овог спорта, нова куглана много ће значити и професионалним клубовима који се налазе на територији нашег града.

Мислим да боља куглана не постоји нигде у Србији. Пресрећни смо што коначно не морамо да се селимо по туђим кугланама, а са условима које смо сада добили, наравно, поново размишљамо о повратку у друштво најбољих, уз шампионске амбиције - мишљење је тренера и играча Куглашког клуба Водовод Владе Ђорђевића.

Куглана званично почиње са радом у недељу, 23. децембра, у 13 сати, а на отварању ће се састати репрезентације Србије и Крагујевца. Наредна утакмица на програму је тек 27. јанура, када ће се, у оквиру заосталог кола Прве лиге Србије, група Центар, један на другог намерити градски ривали - Водовод и Пак промет.

Иначе, до 10. јануара организовано је бесплатно куглање за све грађане.

С. М. С.

БОКС

Без завршнице

ПОСЛЕДЊЕ, 10. коло регионалне лиге Шумадије, које је требало да се одржи у суботу у Трстенику, није нити ће бити „одрађено“. Узрок су најпре завејани српски путеви, али пре тога смрт председника клуба организатора, Мирољуба Антића.

Тако је, испоставило се, тачка на ову такмичарску годину стављена пре 10 дана у Крагујевцу, мечевима деветог кола. Незванично, седница на којој се проглашавају резултати одржаће се у јануару, победник за 2012. годину је крагујевачки Раднички, који је тако одбранио титулу најбољег клуба региона. Друго и треће место припало је тимовима из истог града, Младости и Новом Пазару. Нова сезона, ако је судити по досадашњем искуству, почеће у фебруару или марту наредне године.

М. М.

ПРВА "А" ЛИГА - Ж

Црвене незауостављиве

И ДЕВЕТУ првенствену победу забележиле су кошаркашице Радничког, седму узастопну у првенству Прве А лиге. Оне су прошле суботе, у оквиру 14. кола, савладале Беочин, као гошће, са 22 поена разлике - 71:49.

Победа током читавог сусрета није долазила у питање, а најбоља у редовима „црвених“ била је Јелена Првуловић са 24 постигнута коша, пет скокова и четири асистенције. Одмах уз њу, добру партију пружиле су и Николина Милић, стрелац 13 кошева, која је са учинком од 71 одсто укупних шутева била далеко најпрецизнија играчица на утакмици.

Са друге стране, кошаркашице Шумадије имале су још један тежак дан,

али се може се рећи да су донекле и саме криве томе. Оне су на свом терену поражене од екипе Србобрана резултатом 69:66.

Можда би неуспех и лакше пао Крагујевчанкама да је био са већом разликом. У последњу четвртину ушле су са „минус 12“ - 43:55, и мало ко је веровао да може доћи до преокрета. Ипак, Шумадија је на старту последњег дела игре направила серију од 10:0, а када је Марина Марковић четири минута пре краја погодила „трицу“ за вођство од 58:57, сви су помислили да ће бодови, остати у Крагујевцу. Међу-

тим, у финишу је понестало концентрације...

Прошле среде иначе, играње су и утакмице 13. кола Прве А лиге. Шумадија је била слободна, а Раднички је забележио још једну убедљиву победу, декласиравши „фењераша“ из Челарева са 69:39.

Већ за викенд на програму је 15. коло, када се у Крагујевцу очекује прави дерби. У хали „Гордана Богојевић“ у Великом Парку, у недељу од 17 сати, „црвене“ ће угостити београдску Црвену звезду. С обзиром на низ од седам победа у првенству, очекује се заиста квалитетна кошаркашка утакмица.

Кошаркашице Шумадије овог пута гостују, и то екипи Челарева.

С. М. С.

АБА ЛИГА

13. КОЛО: Првена звезда - Раднички 87:73, Сплит - Задар 75:78, Олимпија - Будућност 95:92, Цедевита - Широки 90:69, Игокеа - Цибона 94:88, МЗТ Скопље - Крка 92:88, Солнок - Партизан 70:68.

Утакмице 14. кола играју се од 18. до 20. децембра.

Игокеа	13	11	2	1006:891	24
Партизан	13	9	4	956:920	22
Црвена звезда	13	8	5	1029:943	21
Цедевита	13	8	5	981:950	21
Будућност	13	7	6	944:902	20
Раднички	13	7	6	1023:993	20
Олимпија	13	7	6	1026:999	20
МЗТ Скопље	13	7	6	917:920	20
Цибона	13	5	8	962:970	18
Задар	13	5	8	953:988	18
Крка	13	5	8	916:982	18
Сплит	13	5	8	923:993	18
Широки	13	4	9	938:961	17
Солнок	13	3	10	907:1069	16

15. КОЛО: Раднички - Цедевита, Црвена звезда - Задар, Сплит - Олимпија, Будућност - Игокеа, Цибона - Солнок, Крка - Партизан, Широки - МЗТ Скопље.

ПРВА "А" ЛИГА (Ж)

13. КОЛО (среда): Раднички - Челарево 69:39, Шабац - Беочин 61:49, Студент - Црвена звезда 48:72, Стара Пазова - Врбас 69:66, Србобран - Јагодина 50:71. Слободна је била Шумадија.

14. КОЛО: Шумадија - Србобран 66:69, Јагодина - Стара Пазова 76:67, Врбас - Студент 63:69, Беочин - Раднички 49:71. Црвена звезда - Шабац 77:68. Челарево је било слободно.

Црвена звезда	13	12	1	1049:816	25
Јагодина	13	11	2	979:873	24
Раднички	12	9	3	731:657	21
Шабац	13	8	5	841:816	21
Студент	13	7	6	810:834	20
Србобран	13	6	7	868:897	19
Врбас	13	5	8	913:926	18
Стара Пазова	13	5	8	859:908	18
Шумадија	12	4	8	835:868	16
Беочин	13	3	10	785:894	16
Челарево	12	0	12	745:926	12

15. КОЛО: Раднички - Црвена звезда, Шабац - Врбас, Студент - Јагодина, Стара Пазова - Србобран, Челарево - Шумадија. Беочин паузира.

РУКОМЕТ

ЗАЈЕЧАР - РАДНИЧКИ 29:24

Дупло ништа

ЗАЈЕЧАР - Дворана: СРЦ „Краљевица“. Гледалаца: 500. Судије: Косановић и Николић (Панчево). Седмерци: Зајечар 6/3, Раднички 1/1. Искључења: Зајечар 6, Раднички 14 минута.

ЗАЈЕЧАР: Коцић, Ајанасковић, Меркл, Шийка 7, Генчић 3, Жујањац, Вељковић, Пешиковић 9, Сијановић 3, Ђурић, Томић, Јанићијевић, Таразата, Ђорђевић 2, Денић 5.

РАДНИЧКИ: Костић 2, Пралица 2, Рагеновић, Јанићијевић, Филић 2, Мандић 3, Лекић, Сићвановић, Пешиковић, Милинчић 3, Симић, Милошевић, Николић 4, Томић 1, Босић 2, Рајичевић 5.

НЕДЕЉА за нама није донела ништа добро рукометашима Радничког. Одиграли су две утакмице и доживели два пораза. Додуше, оба на гостовању, први у заосталој утакмици са Врбасом (25:27), да би их неки дан касније савладао и тим Зајечара - 29:24.

И док су у Војводини „црвени“ пружили солидну партију, нарочито у првом полувремени, које су решили у своју корист са 15:12, новајлију у елитном рангу нису практично угрозили. Од самог старта утакмице домаћи су водили, гол, два, три, како кад, и на одмор отишли са предношћу од 14:11. Уследио је трајз Крагујевчана, негде средином наставка, али једино што су наши рукометаши успели било је да се ривалу приближе на гол мањка (18:19). Што се није могло више, заслужан је и голман на супротној страни, Коцић, који је на овом мечу убележио чак 20 одбрана.

СУПЕР ЛИГА (М)

13. (последње јесење) КОЛО: Зајечар - Раднички 29:24, Рудар - Југовић 32:27, Металопластика - Партизан 19:20, Црвена звезда - ПКБ 26:30, Врбас - Напредак 29:24, Војводина - Железничар 43:30, Црвенка - Колубара 22:29.

Партизан	13	11	2	0	386:32024
Војводина	12	10	0	2	338:27720
Врбас	13	9	0	4	342:33918
Металоплас.	13	7	0	6	328:31014
Колубара	13	6	1	6	384:37013
Рудар	13	6	1	6	346:33713
Ц. звезда (-2)	13	7	1	5	347:34713
Зајечар	13	6	0	7	366:36612
Раднички	12	6	0	6	308:31012
Југовић	13	4	3	6	336:33811
ПКБ	13	4	3	6	345:35111
Напредак	13	5	1	7	326:34511
Црвенка	13	2	2	9	313:3766
Железничар	13	0	0	13	310:3890

Пролећни гео креће за викенд, 9/10. фебруара.

Прејуче је Раднички одиграо и заосталу утакмицу 12. кола, против Војводине на свом терену, чиме је окончао јесење првенствено такмичење.

В. У. К.

ЗАЈЕЧАРЦИ ПРЕТВРД ОРАХ

Za zdravlje naše dece!

HUMANITARNA AKCIJA

Nabavka opreme neophodne za zdravstvenu zaštitu dece

Kupovinom Dijamantovih margarina i majoneza u u objektima partnera akcije pomažete Domu zdravlja u Kragujevcu.

Proizvodi čijom kupovinom pomažete akciju: Classic majonez (100, 200 i 300ml), Classic i Dijavit margarini (250g).

www.dijamant.rs, besplatni info telefon: 0800 050 500

DIJAMANT

Partneri akcije:

IDEA

DIS

TEMPO

TEMPO
express

MAXI

MAXI

RODA
MEGAMARKET

NOVOGODIŠNJI

POPUSTI

KRAGUJEVAC PLAZA

H&O
Kragujevac

Kragujevac Plaza,
Bulevar kraljice Marije 56,
tel 064/ 82 137 93

H&O

Od
-25%

do
-40%

Akcija traje od 6. do 31.
decembra 2012.

